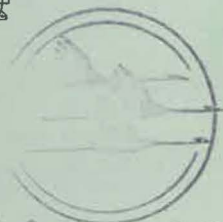

**RAITTIUSKANSAN
KALENTERI**

1924

Kysykää aina meiltä
farmi-maita, farmeja
ja metsämaita.

126-1980

J. H. JASBERG

GENERAL COLONIZATION AGENT,
D. S. S. & A. RY.

HANCOCK, MICHIGAN

Tehkää rahaa turvallisimmin.

Mitä viisas mies tekee rahalla? Hän panee rahan toimimaan niin että se myötäensä kartuttaa entistä. Mutta kuinka? Keinotteluunko? Korkealle korolleko, tahi epävarmoihin sijoituksiin?

EI! — Viisas mies tekee rahaa turvallisemmin ja varmimmin sijoittamalla sitä sellaisiin laitoksiin kuin meidän on.

HARBOR BUILDING & LOAN CO.

90 BRIDGE ST., ASHTABULA, OHIO.

Tänapäivänä tarjoamme teille tilaisuuden joka ansaitsee huomionne.

Te voitte päästä omaksi herraksenne ainoastaan säästämällä, niin ettei itsenäisyytenne ole kenestäkään riippuvainen.

Jokainen dollarinne tekee meillä 3 pros. korkoa.

THE SUPERIOR NATIONAL BANK

“Persoonallisen palveluksen pankki”

HANCOCK,

MICHIGAN

Veljeysseuran viikkoa

vietetään

Helmikuulla Matinpäivä-viikolla.

Sunnuntaina helmikuun 24 p. pidetään raittius-
saarna kaikissa suomalaisissa kirkoissa.

Seurat toimivat suuria raittiusjuhlia paikka-
kunnillaan ja erikoisemmasti tehostavat raittius-
asian tärkeyttä aikanamme.

Veljeysseuran agitaatiolionirahastoa pyydetään
muistamaan näiden juhlien aineellisilla tulok-
silla.

126-1980

S. K. R. V-SEURAN JOHTOKUNTA.

RAITTIUSKANSAN KALENTERI

1924

Kahdeskymmenes kahdeksas vuosikerta.

HANCOCKISSA, MICH.

SUOMALAINEN KANSALLIS-RAITTIUS-VELJEYSSEURA

TURUN YLIOPISTO

Ex libris

JOHN I. KOLEHMAINEN

HANCOCKISSA, MICH.
Suom.-Lut. Kustannusliikkeen Kirjapainossa 1923.

MUISTIINPANOJA

Tammikuu

Tiit. 3: 4—7. — Luuk. 2:
21. — Jos. 24: 14—16.

1 T Uuden vuod. p.
2 K Aapeli, Seti
3 T Eenokki
4 P Ruut
5 L Lea

Jes. 60: 1—6. — Matt. 2:
1—12. — Jes. 2: 2—5.

6 S Loppiainen
7 M August
8 T Gunnar
9 K Veikko, Bror
10 T Sigurd
11 P Oswald
12 L Toini

Room. 12: 1—5. — Luuk.
2: 42—52. — Sananl. 1:
7—10.

13 S 1 s. Loppiaisesta
14 M Feellks
15 T Siviä
16 K Ilmari
17 T Antton
18 P Laura
19 L Heikki

Room. 12: 6—15. — Joh.
2: 1-11. — 1 Moos. 12: 1-4.

20 S 2 s. Loppiaisesta
21 M Aune
22 T Friidolf
23 K Meri
24 T Jari
25 P Paavali
26 L Polykarpus

Room. 12: 16-21. — Matt.
3: 1-13. — 2 Kun 5: 1-15.

27 S 3 s. Loppiaisesta
28 M Kaarlo
29 T Walter
30 K Gunilla
31 All

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI

MIKKO...
Tu...
Vuosineljännes-jäsenmaksut
pääyhdistyksellä ja seurojen vi-
rallisten vaalit.

126-1980

Helmikuu

1 P Bertta
2 L Kynttelinpäivä

Malak. 3: 1-4. — Luuk. 2:
22-32. — Ps. 96: 1-9.

3 S **Kynttelinp.**
4 M Ansgarius
5 T Agda
6 K Dorotea
7 T Rikhard
8 P Laina
9 L Naima

Kol. 3: 12-17. — Matt. 13:
24-30. — Jer. 18: 1-10.

10 S 5 s. **Loppiaisesta**
11 M Eufrosyne
12 T Elma
13 K Sulo
14 T Valentin
15 P Sipri
16 L Julia

1 Kor. 9: 24-; 10:1-5. —
Matt. 20: 1-16. — 1 Moos.
22: 1-13.

17 S **Septuages. sunn.**
18 M Tyyra
19 T Kauppo, Fritiof
20 K Hulda
21 T Keijo, Alf
22 P Tuulikki
23 L Tertullianus

2 Kor. 11: 10-31. — Luuk.
8: 4-15. — Aam. 8: 11-12.

24 S **Seksages. sunn.**
25 M Matti
26 T Viktoria
27 K Nestori
28 T Torsti
29 P Onni

MUISTIINPANOJA

“Veljeysseuran viikko” alkaa 24 p., jolloin kaikissa suomalaisissa kirkkoissa pidetään raittiusaarna. Yleisiä raittiusjuhlaa toimittava tällä viikolla paikallisseurojen toimesta.

MUISTIINPANOJA

Maaliskuu

1 L Alpo

1 Kor. 13. — Luuk. 18:
31-43. — Jes. 52: 13-15.

2 S **Laskiaissunnunt.**
3 M Kauko
4 Adrian
5 K Laila
6 T Ruudolf
7 P Pertpetua
8 L Vilppu

2 Kor. 6: 1-10. — Matt.
4: 1-11. — 1 Moos. 3: 1-15.

9 S 1 s. **Paastossa**
10 M Aura
11 T Kalervo
12 K Gregorius
13 T Ernesti
14 P Matilda
15 L Risto

1 Tess. 4: 1-7. — Matt.
15: 21-28. — 2 Moos.
14: 13-15.

16 S 2 s. **Paastossa**
17 M Kerttu
18 T Edward
19 K Jooseppi
20 T Jaakkima
21 P Pentti
22 L Vihtori

Ef. 5: 1-9. — Luuk. 11:
14-28. — Sak. 3: 1-5.

23 S 3 s. **Paastossa**
24 M Gabriel

Jes. 7: 10-15. — Luuk. 1:
26-38. — Jes. 35: 1-4.

25 T **Marianpäivä**
26 K Immanuel
27 T Soini
28 P Armsa
29 L Joonas

Gal. 4: 22-31. — Joh. 6:
1-15. — 2 Moos. 16: 11-21.

30 S **Puolip. sunnunt.**
31 M Irma.

9 p. 1917 alkoi Venäjän vallankumous ja onnistui täydellisesti. Alkoholikuningas pilkistee pillostaan, vaikka senkin valtakunnassa on käynyt vallankumous.

Huhtikuu

- 1 T Haarald
- 2 K Pellervo
- 3 T Ferdinand
- 4 P Ambrosius
- 5 L Irene

Hebr. 9: 11-15. — Joh. 8: 46-59. — Jes. 50: 4-11.

- 6 S 5 s. Paastossa**
- 7 M Allan
 - 8 T Suoma
 - 9 K Otto
 - 10 T Hesekiel
 - 11 P Verna
 - 12 L Julius

Fil. 2: 5-11. — 1 Kor. 11: 23-29. — Ps. 111.

- 13 S Palmusunnuntai**
- 14 M Tiburtius
 - 15 T Linda
 - 16 K Jalo
 - 17 T Elias

Jes. 53. — Luuk. 23: 32-

43. — 3 Moos. 16: 29-34.
- 18 P Pitkäperjantai**
- 19 L Bernhard

1 Kor. 5: 7-8. — Mark. 16: 1-8. — Ps. 118: 14-24.

20 S Pääsiäinen

Ap. t. 10: 34-41. — Luuk. 24: 13-35. — Ps. 16: 11.

- 21 M 2 Pääsiäispäivä**
- 22 T Allina
 - 23 K Yrjö
 - 24 T Albert
 - 25 P Markus
 - 26 L Teresia

1 Joh. 5: 4-10. — Joh. 20: 19-31. — 1 Moos. 32: 24-31.

- 27 S 1 s. Pääsiäis.**
- 28 M Tuure
 - 29 T Tyko
 - 30 K Mirjam

MUISTIINPANOJA

Vuosineljännesmaksut pääyhdistykselle ja seurojen virallisten valintojen.

MUISTIINPANOJA

Toukokuu

- 1 T Vappu
- 2 P Atanasius
- 3 L Ristinpäivä

1 Piet. 2: 21-25. — Joh. 10: 11-16. — Ps. 23.

- 4 S 2 s. Pääsiäis.**
- 5 M Jenny
 - 6 T Alesksandra
 - 7 K Helmi
 - 8 T Aake
 - 9 P Timo
 - 10 L Aino

1 Piet. 2: 11-20. — Joh. 16: 16-22. — Jes. 40: 26-31.

- 11 S 3 s. Pääsiäis.**
- 12 M Lotta
 - 13 T Floora
 - 14 K Bedit
 - 15 T Sofia
 - 16 P Ester
 - 17 L Rebekka

Jaak. 1: 17-21. — Joh. 16: 5-14. — Sak. 13: 1.

- 18 S 4 s. Pääsiäis.**
- 19 M Emelia
 - 20 T Karoliina
 - 21 K Konstantinus
 - 22 T Hemminki
 - 23 P Lyyli
 - 24 L Alarik

Jaak. 1: 22-27. — Joh. 16: 23-33. — 2 Moos. 17: 8-15.

- 25 S 5 s. Pääsiäis.**
- 26 M Wilhelmiina
 - 27 T Ingeborg
 - 28 K Alma

Ap. t. 1: 1-11. — Mark. 16: 14-20. — Ps. 110: 1-4.

- 29 T Helatorstai**
- 30 P Basilius
 - 31 L Helka

Tämän kuun toisena sunnuntaina vietetään "aitien päivää" kakkialla maassamme. 13 p. 1848 laulettiin "Maamme"-laulua ensi kerran Suomessa.

Kesäkuu

1 Piet. 4: 7-11.—Joh. 15: 26-; 16: 1-4. — 1 Kun. 19: 8—14.

1 S 6 s. Pääsiäis.
2 M Vendla
3 T Viola
4 K Toivo
5 T Bonifacius
6 P Kustaa
7 L Roobert

Apt. t. 2: 1-13.—Joh. 14: 23-31. — Hes. 36: 25-27.

8 S Helluntai

Ap. t. 10: 42-48. — Joh. 3: 16-21. — Jes. 44: 1-6.

9 M 2 Helluntapäivä
10 T Svante
11 K Impi
12 T Esko
13 P Eedla
14 L Belis

Room. 11: 33-36. — Joh. 3: 1—15. — 4 Moos. 6: 22—27.

15 S P. Kolm. p.
16 M Justiina
17 T Urho
18 K Tapio
19 T Siiri
20 P Into
21 L Ahti

1 Joh. 4: 16-21. — Luuk. 16: 19-31. — Dan. 5: 1-9, 13-17, 25-30.

22 S 1 s. Kolm. p.
23 M Aadolf

Jes. 40: 1-8. — Luuk. 1: 57-80. — Jes. 54: 7-10.

24 T Joh. Kast. p.
25 K Uno
26 T Jeremias
27 P Elvira
28 L Leo

1 Joh. 3: 13-18. — Luuk. 14: 16-24. — Ps. 36: 6-11.

29 S 2 s. Kolm. p.
30 M Päiviö

MUISTIINPANOJA

1 p. 1919 Suomen yleinen kiel-
tolaki astui voimaan.

8 p. 1919 perustettiin Wash-
ingtonissa varsinaisesti koko
maailmaa käsittävä alkoholi-
vastainen yhdistys (World Lea-
gue Against Alcoholism).

MUISTIINPANOJA

Heinäkuu

1 T Aaro
2 K Linnea
3 T Arvo
4 P Ulrika
5 L Unto

1 Piet. 5: 6-11. — Luuk. 15: 1-10.—Hes. 34: 11-16.
6 S 3 s. Kolm. p.

7 M Klaus
8 T Turo
9 K Ilta
10 T Saima
11 P Eleonoora
12 L Herman

Room. 8: 18-23. — Luuk. 6: 36-42. — Miik. 6: 8.

13 S 4 s. Kolm. p.

14 M Aliisa
15 T Rauni
16 K Reino
17 T Ossian
18 P Fredrik
19 L Saara

1 Piet. 3: 8-15. — Luuk. 5: 1-11.—2 Moos. 19: 3-6.

20 S 5 s. Kolm. p.
21 M Johanna
22 T Magdaleena
23 K Olga
24 T Kirsti
25 P Jaakko
26 L Martta

Hebr. 12: 14-24. — Matt. 5: 20—26. — 1 Sam. 15: 22—29.

27 S 6 s. Kolm. p.
28 M Haakon
29 T Olavi
30 K Eriika
31 T Heleena

Veljeysseuran vuosikokous pi-
detään Elyssä. Minn. Vuosinelj.
jäsenmaksut pääyhdistykselle ja
seurojen virallisten valinta.

Elokuu

1 P Maire, Gerda
2 L Holger

2 Piet. 1: 16-18. — Matt.
17: 1-8.—2 Moos. 34: 4-9.

3 S 7 s. Kolm. p.
4 M Maria
5 T Salme
6 K Sikstus
7 T Lahja
8 P Sylvia
9 L Natalia

Room. 8: 12-17. — Matt.
1: 15-21. — 1 Kun. 18:
36—39

10 S 8 s. Kolm. p.
11 M Susanna
12 T Klaara
13 K Alfonso
14 T Svea
15 P Marjatta
16 L Brynolf

1 Kor. 10: 6-13. — Luuk.
16: 1-9. — 1 Moos. 9: 1-5.

17 S 9 s. Kolm. p.
18 M Lemmitty
19 T Maunu
20 K Samuli
21 P Sulho, Sven
22 P Iivari
23 L Signe

1 Kor. 12: 2-11. — Luuk.
19: 41-47. — 1 Moos. 18:
20—33.

24 S 10 s. Kolm. p.
25 M Loviisa
26 T Ilma
27 K Rolf
28 T Augustinus
29 P Iines
30 L Eemeli

1 Kor. 15: 1-10. — Luuk.
18: 9-14. — Dan. 9: 15-19.

31 S 11 s. Kolm. p.

MUISTIINPANOJA

18 p. 1919 perustettiin Chicagossa koko maailmaa käsittävä paperossien käyttöä vastustava yhdistys.

MUISTIINPANOJA

Syyskuu

1 M Gottfrid
2 T Toora
3 K Serafiina
4 T Mooses
5 P Mainio
6 L Sakari

2 Kor. 3: 4-18. — Mark.
7: 31-37.—1 Sam. 3: 1-10.

7 S 12 s. Kolm. p.
8 M Taimi, Gota
9 T Eevert
10 K Kaleva
11 T Dagny
12 P Aleksander
13 L Jorma

Gal. 3: 16-22. — Luuk.
10: 23-37. — 1 Moos.
50: 15—21.

14 S 13 s. Kolm. p.
15 M Runo
16 T Mielikki
17 K Elisabet
18 T Tyyne
19 P Fredriika
20 L Augusta

Gal. 5: 16-24.—Luuk. 17:
11-19. — Ps. 50: 14-23.

21 S 14 s. Kolm. p.
22 M Mauri
23 T Tekla
24 K Alvar
25 T Kullervo
26 P Cyrianus
27 L Kaino

Gal. 5: 25—; 6: 1-10. —
Matt. 6: 24-34. — 1 Kun.
17: 8—16.

28 S 15 s. Kolm. p.
29 M Mikko
30 T Helge

Ensimmäinen maanantai "työpäivä" kaikkialla maassamme.

Lokakuu

- 1 K Ragnar
- 2 T Ludvig
- 3 P Bevald
- 4 L Frans

Ilm. 12: 7-12.—Matt. 18:
1-11.—1 Moos. 28: 10-22.

- 5 S Mikkelinpäivä ☉
- 6 M Bruuno
- 7 T Birgitta
- 8 K Hilja
- 9 T Ilona
- 10 P Josefiina
- 11 L Otso, Björn

Ef. 4: 1-6. — Luuk. 14:
1-11. — Ps. 139: 23-24.

- 12 S 17 s. Kolm. p. ☉
- 13 M Ebba
- 14 T Elsa
- 15 K Helvi
- 16 T Sirkka, Saga
- 17 P Luukas
- 18 L Aleksei

1 Kor. 1: 4-8.—Matt. 22:
4-46. — 2 Aikak. 1: 7-12.

- 19 S 18 s. Kolm. p. ☉
- 20 M Kasper
- 21 T Birger
- 22 K Irja
- 23 T Severi
- 24 P Fjalar
- 25 L Hilda

Ef. 4: 22-28. — Matt. 9:
1-8. — Ps. 32: 1-7.

- 26 S 19 s. Kolm. p. ☉
- 27 M Hellen
- 28 T Simo
- 29 K Alfred
- 30 T Kustaava
- 31 P Artturi

MUISTIINPANOJA

Vuosineljännes jäsenmaksut
pääyhdistykselle ja seurojen vi-
rallisten valinta.
10 p. 1834 Aleksis Kivi syn-
tyi.

MUISTIINPANOJA

Marraskuu

1 L Pyh. miest. p.

Ilm. 7: 2-12. — Matt. 5:
1-12. — 5 Moos. 34: 1-6.

- 2 S Pyhäinpäivä
- 3 M Erland ☉
- 4 T Hertha
- 5 K Malakias
- 6 T Kustaa, Aadolf
- 7 P Eugen
- 8 L Aatos

Ef. 6: 10-18. — Joh. 4:
46-53. — Joon. 3.

- 9 S 21 s. Kolm. p.
- 10 M Martti Luther
- 11 T Martti ☉
- 12 K Konrad
- 13 T Kristian
- 14 P Oihonna
- 15 L Leopold

Fil. 1: 3-11. — Matt. 18:
23-35.—2 Sam. 19: 19-23.

- 16 S 22 s. Kolm. p.
- 17 M Eino
- 18 T Maks
- 19 T Aili ☉
- 20 T Jalmari
- 21 P Hilma
- 22 L Cecilia

2 Tess. 1: 3-10. — Matt.
25: 31-46. — Dan. 12: 1-4.

- 23 S Tuomisunnuntai
- 24 M Lempi
- 25 T Katri
- 26 Dagmar ☉
- 27 T Yhdysv. Kiitosp.
- 28 P Steen
- 29 L Aimo

Fs. 24: 7-10. — Jes. 25:-
6-10. — Ps. 100.

30 S 1 s. Adventissa

9 p. 1739 syntyi Henrik Gab-
riel Porthan.

Joulukuu

- 1 M Oskari
2 T Beata
3 K Vellamo
4 T Barbara
5 P Selma
6 L Niilo

Hebr. 10: 35-39. — Luuk.
12: 32-40. — Mal. 4.

- 7 S 2 s. **Adventissa**
8 M Kyllikki
9 T Anna
10 K Juudit
11 T Taneli
12 P Tuovi
13 L Lucia

2 Piet. 1: 19-21. — Matt.
11: 11-19. — Jes. 12.
14 S 3 s. **Adventissa**

- 15 M Heimo
16 T Adele
17 K Raakel
18 T Abraham
19 P Nikolai
20 L Iisakki

Jes. 62: 10-12. — Joh. 3:
22-36. — 5 Moos. 18:
15-19.

- 21 S 4 s. **Adventissa**
22 M Rafael
23 T Israel
24 K Aatami Eeva

Hebr. 1: 1-12. — Joh. 1:
1-14. — Jes. 11: 1-5.

25 T Joulupäivä

1 Piet. 4: 12-19. — Matt.
10: 32-39. — Jes. 45: 17-19.

- 26 P **Tapaninpäivä**
27 L Joh. Evankelista

1 Joh. 5: 19-21. — Ps. 2:
Jes. 8: 9-15.

- 28 S **Sunn. j. Joulua**
29 M Rauha, Frida
30 T Taavetti
31 K Sylvester

MUISTIINPANOJA

6 p. 1919 Suomen itsenäisyyden päivä.
18 p. 1918 Veljeysseuran esimies ja raittiusaatteen uskollinen esitaistelija Mikko Skyttä kuoli.

Miten kansallinen kieltolaki saavutettiin, sekä tilastotaulukot ja kieltolakivirkailijoiden osotteet y. m.

Kieltolain vastustajat, koittaessaan todistella edes hiemankaan olevansa oikeutettuja taistelemaan yleistä raittiusliikettä ja kansallista kieltolakia vastaan, ovat erityisesti painostaneet väitettään, että kieltolaki Yhdysvalloissa saavutettiin keinottelulla, ilman että kansa olisi sitä erityisemmin vaatinut. Siksi lienee paikallaan että tätä heidän väitettään tarkastellaan tosiasioiden valossa.

Ennenkuin kansallinen kieltolaki astui Yhdysvalloissa voimaan, niin 90 pros. tovnshipeistä ja maanviljelysalueista olivat jo kieltolain alaisia, joko tehokkaiden paikallisten lakien tai yleisten valtioiden lakien säännöksien vuoksi. Tämän lisäksi oli 75 pros. kaikista kylistä, kauppaloista ja 85 pros. kaikista kaunteista tehty kieltolaki-alueiksi maassamme, valtioitten lakien kautta. Suurin osa asukkaista, noin kaksi kolmatta-osaa, kongressionaali-piireistä useissa valtioissa, asui kieltolaki-alueilla ja kaksi kolmatta osaa Liittovaltain senaattoreista edustivat kuivia valtioita. Yhdysvaltain neljästäkymmenestä kahdeksasta valtiosta, oli kolmekymmentä kaksi kieltolain alaisia.

Todellisuudessa 70 pros. koko maan asukasluvusta asui kieltolakialueilla, joko paikallisen, valtiollisen tahi federaalisen säännöstelyn kautta ja yli 95 pros. koko maan pinta-alasta oli laillista kieltolaki-alueita. Sopinee kysyä, kuka nämä lait oli kansalle anonut maassa, jossa on "kansan hallitus, kansan kautta ja kansan hyväksi?"

Se, että kieltolaki olisi saavutettu jollain keinollalla siksi, että se alistettiin kongressin ratkaistavaksi, tahi siksi, että kahdeksannentoista amendementin on vahvistaneet eri valtioiden lainlaatijakunnat, niin siitä tosiasiat puhuvat itse puolestaan.

Seitsemän vuoden epäedullinen asema.

Kun kahdeksastoista amendementti alistettiin lisättäväksi maan perustuslakeihin, niin joutui se siellä sellaiseen asemaan, mihin ei vielä mikään muu lakilisäys, joka on kansan äänestyksellä hyväksytty, ennen sitä ole joutunut. Kieltolaki-lisäykselle asetettiin nim. seitsemän vuoden määräaika, jolloin sen tuli saavuttaa vahvistuksen senaatissa. Ellei se olisi tällä ajalla tullut vahvistetuksi tarvittavalla äänten enemmistöllä, olisi se tullut kokonaan kumotuksi.

Ei milloinkaan ennen maan kongressi ole tällaista määräaikaa asettanut millekään toiselle, perustuslakiin kansan äänestyksen hyväksymälle lisäykselle. Tätä määräaikaa pidettiin väkijuomaliikkeen taholta oivallisena keinona kumoamaan koko lisäyksen, eikä ainoastaan tätä ajottua lisä-

ystä, vaan vieläpä kokonaan poistamaan valtiollisen kieltolain ja tarkoitus oli pyyhkäistä tämä kysymys kokonaisuudessaan kansallisesta ja valtiollisesta politiikasta.

Nyt kuitenkin on turvallista sanoa ettei milloinkaan ole väkijuomaliikettä niin hämmästyksellä lyöty kuin silloin, kun kahdeksastoista amendementti saavutti niin monen valtion lainlaatijakunnissa hyväksymisen, kuin tarvittiin sen laiksi tulemiselle, vähän yli vuoden ajalla.

Kieltolakilisäys oli ensimmäinen lakiliite, joka on alistettu suoraan kansan valitseman senaatin ratkaistavaksi.

Ei mikään edellisistä federaaliseen perustuslakiin liitetystä lisäyksistä ole saanut ratkaisuaan sillä tavalla kuin kieltolakiliite, joka nimittäin olisi ollut niin lähellä suoranaista äänestäjien ratkaisua, sillä se asetettiin suorastaan kansan valitseman senaatin ratkaistavaksi, jotavastoin kaikki toiset edelliset lisäykset saivat hyväksymisensä valtioitten lainlaatijakuntien valitsemalta senaatilta, joka oli edesvastuussa sanotuille lainlaatijakunnille ja useissa tapauksissa näitä lainlaatijakuntia hallitsi suurten kaupunkien edustajat hyvin tärkeistä valtioista. Mutta senaatti, jonka hyväksyttäväksi asetettiin kieltolakiliite, oli suorastaan kansalle edesvastuussa, sillä Yhdysvaltain kansalaiset olivat nyt ensikertaa valinneet senaattinsa seitsemännentoista perustuslakilisäyksen nojalla.

Federaalisen perustuslain muuttaminen ei suinkaan ole mikään helppo tehtävä. Se on paljon vaikeampi, kuin jokunen "silmänkääntäjän" temppu, jollaiseksi vastustajat koittavat sitä selittää ja uskottaa laajalle yleisölle.

Tärkeä menettelytapa perustuslain muuttamisessa.

Ainoastaan kymmenen kertaa koko tasavallan olemassaolon aikana on maan perustuslakia korjattu. Ensimmäiset kymmenen amendmenttiä liitettiin siihen yhdellä kertaa nimellä "Bill of Rights" ja muodosti se kokonaisen osan perustuslakia v. 1791. Sen jälestä, eli 132 vuoden sisällä, on satoja lisäyksiä esitetty ja useat niistä ovat tulleet kongressin harkittavaksi, mutta ainoastaan yhdeksän tullut hyväksytyksi.

Jokainen näistä yhdeksästätoista amendmentista, jotka ovat liitetyt Yhdysvaltain perustuslakiin, on esitetty ja hyväksytty samalla tavalla, siten, että $\frac{2}{3}$ osaa kongressin kummastakin huoneesta on ne hyväksynyt ja että $\frac{3}{4}$ osaa valtioista, molempien edustajahuoneittensa kautta ne tyydyttävällä tavalla vahvistaa.

Tätä menettelytapaa on perustuslakimuutoksissa välttämättä seurattava, mitään pois jättämättä, jos tahdotaan tässä peruskirjassa tehdä lisäyksiä tahi muutoksia ja voivat muutokset tulla kysymykseen ainoastaan kansan selvän ja täydellisen painostuksen vuoksi.

Olkoon sanottu, että tämä menettelytapa on aina osoittautunut oikeaksi siihen saakka, kun sitä ruvettiin käyttämään kahdeksannentoista lisäyksen yhteydessä. Vaikka kirjelmä, joka sisälsi tämän amendmentin, hyväksyttiin kansan eduskunnassa 282 äänellä 128 vastaan ja Liittohallituksen senaatissa 65 äänellä 20 vastaan ja vaikka sanottu amendmentti esitettiin samalla tavalla kuin kaikki muutkin perustuslakilisäykset ja vaikka valtiot menettelivät tämän lisäyksen, samoin kuin kaikkien muidenkin, ennen hyväksytyjen lisäyksen kanssa, niin ovat kieltolain vastustajat metelöineet suurella paatoksella, että kieltolakiliitteen kanssa olisi ollut toisin meneteltävä. Merkittävää on myöskin, että yhdeksännentoista amendmentin suhteen, joka hyväksyttiin jälemmin maan perustuslakeihin aivan samassa järjestyksessä, ei yksikään ole sen pätemättömyydestä lausunut julki-suudessa halkaistua sanaa.

Mitenkä kukin valtio vahvisti kahdeksannentoista amendmentin.

Lienee mielenkiintoista tarkastaa miten kukin valtio äänesti kieltolakiliitteen lisäyksen puolesta, samoin kuin ottaa huomioon eri valtioitten lainlaatijakuntien mielipide, joiden kautta tämä lisäys lopullisesti tuli hyväksytyksi maan federaaliseen perustuslakiin liitettäväksi.

Yleinen äänimäärä valtioiden edustajahuoneessa oli 1,034 vahvistusta vastaan ja puolesta 3,783, tämä tarkoittaa 78 pros. enemmistöä. Valtioitten

senaatissa vastusti sen hyväksymistä 242 ja puol-
si 1,319, siis vahvistamisen puoltajat voittivat 84
prosentilla. Toisin sanoen, yleinen äänimäärä eri
valtioitten lainlaatijakunnissa oli puolesta 5,095
ja vastaan 1,276, joten kieltolain puoltajat voit-
tivat 3,819 äänen enemmistöllä, eli kahdeksalla-
kymmenellä prosentilla.

Merkillisenä tosiasiana mainittakoon että kah-
deksannentoista amendmentin ratifioimista puol-
tava äänimäärä kaikissa valtioissa sai suhteelli-
sesti paljoo suuremman äänimäärän, kuin alkupe-
räiselle perustuslaille annettiin niissä kolmessa-
toista valtiossa, jotka muodostivat alkuperäisen
Liittovaltain hallituksen. Tämän lisäksi — lu-
kuun ottamatta "The Bill of Rights'ia" ja yhdet-
tatoista amendmenttia, jotka todellisuudessa oli-
vatkin vain perustuslain tulkitsijoita — ei yksi-
kään lisäys ole saanut vahvistusta niin monessa
valtiossa ja niin suurella äänimäärällä, kuin sai
kieltolakilisäys.

Neljä valtiota ovat kieltäytyneet antamasta
vahvistustaan federaaliseen perustuslakiin liite-
tylle kahdennelletoista amendmentille. Viisi val-
tiota kieltäytyi vahvistamasta kolmattatoista
amendmenttia. Neljä valtiota kieltäytyi vahvista-
masta neljättatoista amendmenttia. Kuusi valtio-
ta kieltäytyi vahvistamasta viidettätoista amend-
menttia, myöskin kuusi valtiota kieltäytyi vahvis-
tamasta kuudettätoista amendmenttia. Kaksitoista
valtiota kieltäytyi vahvistamasta seitsemättatoista
amendmenttia, samoin kaksitoista valtiota kiel-

täytyi vahvistamasta yhdeksättatoista amend-
menttia, mutta ainoastaan kaksi valtiota neljästä-
kymmenestä kahdeksasta kieltäytyi vahvistamas-
ta kahdeksattatoista amendmenttia. Olisi luullut
että tällainen yleisen mielipiteen ilmaisumuodon
regordi, jonka kahdeksastoista lisäys osakseen sai,
olisi kyllin pätevä laatimaan lakeja, joiden kautta
hyväksytty amendmentti voimaan pantaisiin ja
niin onkin ollut laita kaikkien muiden hyväksyt-
tyjen lisäyksien suhteen, mutta sittenkin kahdek-
sastoista lisäys on joutunut poikkeusasemaan, voi-
maan panevan "Volstead" lain kanssa, niin että
kieltolain puoltajat ovat saaneet taistella vastus-
tajainsa kanssa tuuma tuumalta, viimeiselle valli-
haudalle saakka.

Vielä sen jälkeenkin, kun Volstead laki oli lä-
väissyt liittohallituksen molemmissa edustajahuo-
neissa, käyttivät väkijuomaliikkeen edustajat hy-
väkseen presidentin vetoumusoikeutta ja saattoi-
vat siten mitättömäksi eduskunnan tavallisen ään-
ten enemmistön ja pakoittivat sen kautta kongres-
sin ja senaatin laatimaan uuden lain, jossa sääde-
tään että kieltolain täytäntöönpanolain tuli saada
 $\frac{2}{3}$ äänten enemmistön yhdessä kongressissa ja
80 pros. enemmistön molemmissa lainlaatijakun-
nissa 46 eri valtiossa ja $\frac{2}{3}$ toisessa kongressin
istunnossa, saadakseen hyväksytyksi voimaanpa-
nolakeja ja $\frac{2}{3}$ äänten enemmistön kolmannessa
kongressin istunnossa, saadakseen muutamia li-
säyksiä voimaanpanolakiin, jonka kautta se voi-
daan tehdä tehokkaammaksi. Tästä kaikesta huo-

limatta reuhataan yhä väkijuomain puoltajain taholta että heitä jolloinkin, jossain joku on "pettänyt" ja tuonut sivukeinoilla kieltolain maahamme.

Väkijuomaliiikkeen taistelutapa.

Todellisuudessa väkijuomaliiikkeen edistäjät ja puoltajat eivät koskaan uskoneet, että kieltolain kannattajille olisi ollut mahdollista voittoa kaikkia niitä vastuksia ja vaikeuksia, joita kapakka-puolueen taholta sen tielle aina uudelleen ja uudelleen asetettiin. He myöskin olivat varmoja asemastaan suurkaupunkeihin ja eräisiin märkiin valtioihin nähden ja luulivat niiden ainakin säilyvän kieltolailta, joka oli hiljoilleen voittanut alaa maassamme jo enemmän kuin neljän sukupolven aikana.

Kun kansallisen kieltolain puolesta noin kymmenen vuotta sitte, alettiin tositaisteluun, niin ei väkijuomaliiikkeen taholta oltu erikoisemmin huolestuneita, sillä he tiesivät että niin kauan kuin heillä oli mahdollista pysyttää puolellaan yhdenkään äänen yli $\frac{1}{2}$ osan äänen enemmistöstä senaattissa, niin kansallinen kieltolaki ei edes tulisi alistettavaksi yleiselle äänestykselle, mutta kun he lopulta kuitenkin huomasivat että se sittenkin tulee yleisäänestykselle ja ettei mikään voima voi sitä enää estää, niin muuttivat he taistelutapaa ja vaativat jo ennemmin mainittua seitsemän vuoden määräaika, jonka sisällä kieltolain tulisi saada eri valtioiden vahvistuksen, uskoen varmasti,

että sillä ajalla he voisivat pidättää itselleen sen yhden valtion lainlaatijakunnan äänimäärän, joka tarvittiin välttämättömien kolmentoista valtion lisäksi, mutta kun sekin toivo meni hukkaan, päättivät he tehdä kieltolaki-amendmentin mitättömäksi sen kautta, että estäisivät tulevan kongressin laatimasta tehokasta voimaanpanolakia. Kaikesta huolimatta kuitenkin Volstead laki otettiin käytäntöön ja hyväksyttiin yli Yhdysvaltain presidentin vetoumuksen. Sen jälestä kiinnitti väkijuomaliiike toivonsa Yhdysvaltain ylioikeuteen, josta oli seurauksena että he saivat vielä tältäkin laitokselta kuulla sen tuomion, että kahdeksastoista amendmentti ja Volstead-laki ovat perustuslaillisia ja että väkijuomaliiikkeellä ei Amerikassa ole ollut koskaan perinnäisiä oikeuksia.

Kun he taasenkin pettyivät, niin samat väkijuomapomot vetosivat Yhdysvaltain ylläkirjalle ja onnistuivatkin saamaan häneltä säädöksen, jonka kautta voitiin vetäytyä lain ulkopuolelle, sillä sen kautta voitiin myydä väkijuomia lääketieteellisiin tarkoituksiin. Mutta kolmas liittokongressi tukki tämän "rotan aukon" suurella äänen enemmistöllä. Ja nyt heidän huolellisin "edesottamisensa" tänä aikana on koittaa saada yleisen pilkan ja naurun esineeksi kansallinen kieltolaki ja sen kautta yleisen mielipiteen voimalla kumota se kokonaan.

Seuraavassa nähdään missä järjestyksessä ja milloin kukin valtio on hyväksynyt kansallisen kieltolain.

Mississippi: senaatti tammik. 8 p. 1918, 29 äänellä 5 vastaan; edustajahuone tammik. 8 p. 1918 93 äänellä 3 vastaan.

Virginia: senaatti tammik. 10, 1918, 30—8; edustajahuone tammik. 11, 1918, 48—13.

Kentucky: senaatti tammik. 14, 1918, 27—5; edustajahuone tammik. 14, 1918, 67—11.

South Carolina: senaatti tammik. 25, 1918, 34—6; edustajahuone tammik. 23, 1918, 66—28.

North Dakota: senaatti tammik. 25, 1918, 43—2; edustajahuone tammik. 25, 1918, 96—10.

Maryland: senaatti helmik. 13, 1918, 18—7; edustajahuone helmik. 8, 1918, 58—36.

Montana: senaatti helmik. 19, 1918, 33—2; edustajahuone helmik. 18, 1918, 79—7.

Texas: senaatti maalisk. 1, 1918, 18—10; edustajahuone helmik. 28, 1918, 74—37.

Delaware: senaatti maalisk. 18, 1918, 13—3; edustajahuone maalisk. 14, 1918, 27—6.

South Dakota: senaatti maalisk. 19, 1918, 43—0; edustajahuone maalisk. 20, 1918, 86—0.

Massachusetts: senaatti huhtik. 2, 1918, 27—12; edustajahuone maalisk. 26, 1918, 145—91.

Arizona: senaatti toukok. 23, 1918, 19—0; edustajahuone toukok. 24, 1918, 29—3.

Georgia: senaatti kesäk. 26, 1918, 34—2; edustajahuone kesäk. 26, 1918, 129—24.

Louisiana: senaatti elok. 6, 1918, 21—20; edustajahuone elok. 8, 1918, 69—41.

Florida: senaatti marrask. 27, 1918, 25—2; edustajahuone marrask. 27, 1918, 61—3.

Michigan: senaatti tammik. 2, 1919, 30—0; edustajahuone tammik. 2, 1919, 88—3.

Ohio: senaatti tammik. 7, 1919, 20—12; edustajahuone tammik. 7, 1919, 85—30.

Oklahoma: senaatti tammik. 7, 1919, 43—0; edustajahuone tammik. 7, 1919, 90—8.

Maine: senaatti tammik. 8, 1919, 29—0; edustajahuone tammik. 8, 1919, 120—22.

Idaho: senaatti tammik. 8, 1919, 38—0; edustajahuone tammik. 7, 1919, 62—0.

West Virginia: senaatti tammik. 8, 1919, 26—0; edustajahuone tammik. 9, 1919, 82—3.

Washington: senaatti tammik. 13, 1919, 42—0; edustajahuone tammik. 13, 1919, 93—0.

Tennessee: senaatti tammik. 8, 1919, 28—2; edustajahuone tammik. 13, 1919, 82—2.

California: senaatti tammik. 10, 1919, 25—14; edustajahuone tammik. 13, 1919, 48—28.

Indiana: senaatti tammik. 13, 1919, 41—6; edustajahuone tammik. 14, 1919, 87—11.

Illinois: senaatti tammik. 8, 1919, 30—15; edustajahuone tammik. 14, 1919, 83—66.

Arkansas: senaatti tammik. 14, 1919, 31—0; edustajahuone tammik. 13, 1919, 93—2.

North Carolina: senaatti tammik. 10, 1919, 49—0; edustajahuone tammik. 14, 1919, 94—10.

Alabama: senaatti tammik. 14, 1919, 23—11;
edustajahuone tammik. 14, 1919, 64—34.

Kansas: senaatti tammik. 14, 1919, 39—0;
edustajahuone tammik. 14, 1919, 121—0.

Oregon: senaatti tammik. 15, 1919, 30—0;
edustajahuone tammik. 14, 1919, 53—3.

Iowa: senaatti tammik. 15, 1919, 42—7; edus-
tajahuone tammik. 15, 1919, 86—13.

Utah: senaatti tammik. 15, 1919, 16—0; edus-
tajahuone tammik. 14, 1919, 43—0.

Colorado: senaatti tammik. 15, 1919, 34—1;
edustajahuone tammik. 15, 1919, 63—2.

New Hampshire: senaatti tammik. 15, 1919, 19
—4; edustajahuone tammik. 15, 1919, 222—131.

Nebraska: senaatti tammik. 13, 1919, 31—1;
edustajahuone tammik. 16, 1919, 98—0.

Missouri: senaatti tammik. 16, 1919, 22—10;
edustajahuone tammik. 16, 1919, 104—36.

Wyoming: senaatti tammik. 16, 1919, 25—0;
edustajahuone tammik. 16, 1919, 52—0.

Wisconsin: senaatti tammik. 16, 1919, 19—11;
edustajahuone tammik. 17, 1919, 58—39.

Minnesota: senaatti tammik. 16, 1919, 48—11;
edustajahuone tammik. 17, 1919, 92—36.

New Mexico: senaatti tammik. 20, 1919, 12—4;
edustajahuone tammik. 16, 1919, 45—1.

Nevada: senaatti tammik. 21, 1919, 14—1;
edustajahuone tammik. 20, 1919, 34—3.

Vermont: senaatti tammik. 16, 1919, 24—4;
edustajahuone tammik. 29, 1919, 155—58.

New York: senaatti tammik. 29, 1919, 27—24;
edustajahuone tammik. 23, 1919, 81—66.

Pennsylvania: senaatti helmik. 25, 1919, 29—
16; edustajahuone helmik. 4, 1919, 110—93.

New Jersey: senaatti maalisk. 7, 1922, 12—4;
edustajahuone maalisk. 9, 1919, 22—24.

Liittohallituksen kieltolakivirkailijat.

Alabama: Charles M. Sartain, Post Office
Bldg., Birmingham.

Alaska: John B. Marshall, Maloney Bldg, Ju-
neau.

Arizona: M. E. Cassidy, Arizona Fire Ins.
Bldg., Phoenix.

Arkansas: Thad. W. Rowden, Post Office
Bldg., Little Rock.

California: S. F. Rutter, Federal Bldg., San
Francisco.

Colorado: Emmett H. McClenahan, Custom
House, Denver.

Connecticut: Harry E. Mackenzie, American
Industrial Bank Bldg., Hartford.

Delaware: Robert B. Elliott, Custom House,
Wilmington.

Dist. of Columbia: Edmund Budniz, Custom
House, Baltimore, Maryland.

Florida: A. L. Allen, Henderson Bldg., Tampa.

Georgia: Frederick D. Dismuke, Post Office
Bldg., Atlanta.

Hawaii: John F. Colburn III, Federal Bldg.,
Honolulu.

Idaho: Elias Mersters, Yates Bldg., Boise.
 Illinois: Roscoe Andrews (toimiva), Transportation Bldg., Chicago.
 Indiana: Bert C. Morgan, Post Office Bldg., Indianapolis.
 Iowa: Glen A. Brunson, U. S. Court House, Des Moines.
 Kansas: Geore H. Wark, Crawford Bldg., Topeka.
 Kentucky: Sam Collins: Post Office Bldg., Lexington.
 Louisiana: J. D. Taylor (toimiva), Custom House, New Orleans.
 Maine: Seth May, National Shoe & Leather Bank Bldg., Auburn.
 Maryland: Edmund Budnitz, Custom House, Baltimore.
 Massachusetts: Elmer C. Potter, Harvey Bldg., Boston.
 Michigan: James R. Davis, Equity Bldg., Detroit.
 Minnesota: Sigurd B. Qvale, Federal Bldg., Minneapolis.
 Mississippi: M. H. Daily, Kress Bldg., Jackson.
 Missouri: William H. Allen, Rock Bldg., Kansas City.
 Montana: Addison K. Lusk, U. S. Assay Bldg., Helena.
 Nebraska, U. S. Rohrer, Post Office Bldg., Omaha.

Nevada: J. P. Donnelley, Clay-Peters Bldg., Reno.
 New Hampshire: Jonathan S. Lewis, Post Office Bldg., Concord.
 New Jersey: W. D. Moss (toimiva), 997 Broad St., Newark.
 New Mexico: Dudley W. Snyder, Barnett Bldg., Albuquerque.
 New York: Palmer Canfield, Albemarle Bldg., 1107 Broadway, New York City.
 North Carolina: Allen B. Coltrane, Post Office Bldg., Salisbury.
 North Dakota: Arthur A. Stone, A. O. U. W. Bldg., Fargo.
 Ohio: Joshua E. Russell, Gugle Bldg., Columbus.
 Oklahoma: Millard F. Meadows, Magnolia Bldg., Oklahoma City.
 Oregon: Joseph A. Linville, Custom House, Portland.
 Pennsylvania: John T. Davis, Flint Bldg., 219 N. Broad St., Philadelphia.
 Porto Rico: John T. Barrett (toimiva), Post Office Bldg., San Juan.
 Rhode Island: H. G. Sheldon (toimiva), Post Office Bldg., Providence.
 South Carolina: George C. Bowen, Palmetto Bldg., Greenville.
 South Dakota: William O. Knight, Post Office Bldg., Sioux Falls.

Tennessee: William A. Smith, Post Office Bldg., Nashville.

Texas: Frank Cole, Scarborough Bldg., Austin.

Utah: Joseph E. Richards, Clift Bldg., Salt Lake City.

Vermont: Bert S. Hyland, Federal Bldg., Rutland.

Virginia: Robert A. Fulwiler, Post Office Bldg., Richmond.

Washington: Roy C. Lyle, Thompson Bldg., Seattle.

West Virginia: J. H. Gadd, Federal Bldg., Wheeling.

Wisconsin: Clark M. Perry, Post Office Bldg., Milwaukee.

Wyoming: Lonzo C. Davis, City & County Bldg., Cheyenne.

Erikoisveronmaksajia

fiskaalivuonna, joka päättyi kesäkuun 30 p. 1922.

Alue	Juovuttavia juomia						Tislausväline- tehtaita
	Väkijuomia			Mallasjuomia			
	Tehtaita	Vähit- täismyyji.	Tukku- kauppoja	Olutpa- nimolta	Myymä- löitä	Tukku- vofodoneja	
Alabama	3
Alaska
Arizona
Arkansas	..	6	1
1st California	..	857	21	7
6th California	..	453	5	3
Colorado	..	29	9	..	28	8	1

Connecticut	1	268	54	1
District of Columbia	..	165	2	2
Delaware	..	2	2
Florida	..	4	4
Georgia	..	16	1
Hawaii	..	10	1
Idaho	..	1	1
1st Illinois	14	1,686	68	4	1
8th Illinois	..	305	4
Indiana	..	7	6
Iowa	..	75	7
Kansas	..	5	3
Kentucky	..	298	174	1	2
Louisiana	..	141	4
Maine
Maryland	1	275	27	4	1
Massachusetts	1	1,033	33	9	..	2	1
1st Michigan	2	36	12
4th Michigan	..	47	2
Minnesota	..	351	11	2
Mississippi	..	6
1st Missouri	1	429	16	1	1	1	2
6th Missouri	..	389	15
Montana	..	245	7
Nebraska	..	5	6
Nevada	..	2
New Hampshire	..	28
1st New Jersey	..	114	6	4	..
5th New Jersey	1	557	22	2	..	2	..
New Mexico
1st New York	..	1,007	68	7	..	5	..
2nd New York	8	777	216	2
14th New York	1	589	27
21st New York	..	145	3
28th New York	1	232	20	6
North Carolina	..	8	4
North Dakota
1st Ohio	..	127	17	1
10th Ohio	..	34	3
11th Ohio	..	32	4
18th Ohio	..	205	9
Oklahoma	..	4	2
Oregon	..	3	2
1st Pennsylvania	..	1,244	52	7	6	7	5
12th Pennsylvania	..	193	3
23rd Pennsylvania	..	590	33	5
Rhode Island	..	209	6	2	2	2	..
South Carolina	..	8	9
South Dakota	..	2	1
Tennessee	..	14	5
1st Texas	..	40	1
2nd Texas	..	89	2
Utah	..	2	1
Vermont	..	33	2
Virginia	..	93	9
Washington	..	3	3
West Virginia	..	8	3
Wisconsin	..	715	17	18	..	11	..
Wyoming	..	19
Total	21	14,274	1,049	64	37	42	33

Kieltolakivirastojen aluejako.

E. C. Yellowley, ylijohtaja.

- Alue No. 1, johon kuuluu: Maine, Vermont, New Hampshire, Massachusetts, Connecticut ja Rhode Island. Alueen johtaja Charles J. Smith, 365 Mass. Trust Bldg., Boston, Mass.
- Alue No. 2, johon kuuluu: Nev York ja viides Collection Dist. New Jersey, mihin kuuluu seuraavat kaunit: Bergen, Essex, Hudson, Hunterdon, Middlesex, Morris, Passaic, Somerset, Sussex, Union ja Warren. Alueen johtaja R. Q. Merrick, Albemarle Bldg., New York City.
- Alue No. 3, johon kuuluu: Pennsylvanian 33:s Collection Dis., mihin sisältyy seuraavat kaunit: Allegheny, Armstrong, Beaver, Berks, Cambria, Cameron, Clarion, Clearfield, Crawford, Elk, Erie, Fayette, Forest, Greene, Indiana, Jefferson, Lawrence, McKean, Mercer, Somerset, Venango, Warren, Washington ja Westmoreland. Alueen johtaja Gustave J. Simon, 802 House Bldg., Pittsburgh, Pa.
- Alue No. 4, johon kuuluu: Maryland, Delaware, West Virginia, District of Columbia ja seuraavat kaunit: Frederick, Clarke, Loudoun, Prince William, Fauquier, Rappahannock, Shenandoah, Warren ja Rockingham. Alueen johtaja Edgar N. Read, 3-333 Bldg. Washington, D. C.
- Alue No. 5, johon kuuluu: North Carolina ja Virginia, lukuunottamatta seuraavia kaunteja:

- Frederick, Clarke, Loudoun, Fairfax, Prince William, Fauquier, Rappahannock, Page, Shenandoah, Warren ja Rockingham. Alueen johtaja R. B. Sams, Post Office Bldg, High Point, N. C.
- Alue No. 6, johon kuuluu: South Carolina ja Georgia. Alueen johtaja W. T. Day, 409 Mendel Bldg., Savannah, Ga.
- Alue No. 7, johon kuuluu: Florida ja Porto Rico. Alueen johtaja A. B. Stroup, 507 Bisbee Bldg., Jacksonville, Fla.
- Alue No. 8, johon kuuluu: Mississippi ja Alabama. Alueen johtaja Mack Overpeck, 207 Vincent Bldg., New Orleans, La.
- Alue No. 9, johon kuuluu Kentucky ja Tennessee. Alueen johtaja P. Green Miller, 508 Federal Bldg., Louisville, Ky.
- Alue No. 10, johon kuuluu: Ohio, Indiana ja Alabama. Alueen johtaja E. L. Porterfield, 317 Nicholas Bldg., Toledo, Ohio.
- Alue No. 11, johon kuuluu: Illinois, Wisconsin ja Michigan. Alueen johtaja A. R. Harris, 755 Transportation Bldg., Chicago, Ill.
- Alue No. 12, johon kuuluu: Minnesota, North ja South Dakota, Iowa ja Nebraska. Alueen johtaja H. L. Duncan, 211 P. O. Bldg., Minneapolis, Minn.
- Alue No. 13, johon kuuluu: Missouri, Kansas, Oklahoma ja Arkansas. Alueen johtaja E. E. Hunt, 328 Lee Bldg., Kansas City, Mo.

Alue No. 14, johon kuuluu: Pennsylvanian 1:nen ja 12:s Collection District, sisältyen niihin seuraavat kauntit: Adams, Bedford, Berks, Blair, Bucks, Chester, Cumberland, Dauphin, Delaware, Franklin, Fulton, Huntingdon, Juniata, Lancaster, Lebanon, Lehigh, Mifflin, Montgomery, Perry, Philadelphia, Schuylkill, Snyder, Yrok, Bradford, Carbon, Center, Clinton, Columbia, Lackawanna, Luzerne, Lycoming, Monroe, Montour, Northampton, Northcumberland, Pike, Potter, Sullivan, Susquehanna, Tioga, Union, Wayne ja Wyoming, sekä myöskin New Jersey'n 1:nen Collection Dist., johon sisältyy seuraavat kauntit: Atlantic, Burlington, Camden, Cape May, Cumberland, Gloucester, Mercer, Monmouth, Ocean ja Salem. Alueen johtaja F. A. Hazeltine, Custom House, Philadelphia, Pa.

Alue No. 15, johon kuuluu: Texas, Arizona ja New Mexico. Alueen johtaja W. D. Smith, No. 7 Federal Bldg., El Paso, Texas.

Alue No. 16, johon kuuluu: Wyoming, Utah ja Colorado. Alueen johtaja John Madden (toimiva), 524 Ernest & Cramer Bldg., Denver, Colo.

Alue No. 17, johon kuuluu: Washington, Oregon, Idaho, Montana ja Alaska. Alueen johtaja Carl Jackson, 411 Thompson Bldg., Seattle, Wash.

Alue No. 18, johon kuuluu: California, Nevada ja Hawaii. Alueen johtaja W. W. Anderson, 410 American Bank Bldg., Los Angeles, Cal.

Nuorisotilastoa Bostonista.

Vuodelta 1922, sekä määriltä vuosilta 1912—1918, merkitty kunkin vuoden keskiarvo ja kuivien vuosien 1920—22 verkitty samoin kunkin vuoden keskiarvo; viimeisellä sarakkeella nähdään vähennys prosenttiluvuissa.

	Yhteensä v. 1922	Keskiarvo märkinä v. 1912-1918	Keskiarvo kuivina v. 1920-1922	Vähennys prosentteissa
Vangittuja lapsia alle 10 vuoden	196	365	198	45
Vangittuja lapsia alle 15 vuoden	1,507	2,426	1,714	29
Vangittuja lapsia pikkurikoksista	7,391	8,519	7,970	6
Vangittuja lapsia pikkujuopottel.	738	663	536	19
Vang. lapsia joilla ei ole huoltajia	76	206	84	59
Vang. lapsia, rikollis. vajonneita	10	15	8	51
Vang. lapsia ilman vanhempia...	1,912	3,124	2,322	25
Vangittuja rikoksista yleensä 15—				
25 ikäisiä poikia	236	355	254	29
Tyttöjä	224	382	226	41
Bostonin alaik. oikeuden juttuja	841	1,072	901	16
Huoltamattomien lasten juttuja ulkopuolella oikeuskuulustelun..	24	118	45	62

Märän ja kuivan ajan vertailua

neljässä Amerikan suur-kaupungissa, juopumuksesta syytettynä.

New York: Vangittuja juopuneita vuonna 1915 22,635; vuonna 1921 8,169; vähennys 14,466.

San Francisco: Vangittuja juopuneita v. 1919 17,354; v. 1921 5,817; vähennys 11,537.

Detroit: Vangittuja juopuneita v. 1916 17,409; v. 1921 7,220; vähennys 10,189.

Des Moines: Vangittuja juopuneita v. 1914 4,428; v. 1921 1,949; vähennys 2,479.

Taulukko,

joka osoittaa väkijuomaliikkeeltä saatuja tuloja juovuttavista juomista fiskaalivuosina, jotka päättyivät kesäkuun 30 p.

Juovuttavia juomalajeja	v. 1921	v. 1922	Lisäys + Vähennys —
Tislatut	\$78,097,756.93	\$42,259,351.63	—\$35,838,405.30
Oluet	373,736.33	113,103.61	— 260,632.72
Väkevät viinit ..	28,587.14	19,192.52	— 9,394.62
Miedot viinit ...	2,001,779.87	1,306,249.72	— 695,530.15
Rypäle brandy ..	578,628.32	1,115,646.83	+ 537,018.51
Tukku- ja vähittäismyynti vero	687,519.30	543,248.66	— 144,270.64
Lähetysmerkit ...	7,566.89	2,049.45	— 5,517.44
Leimausmerkit ..	209,368.25	68,856.00	— 140,512.25
Sekalaisia	613,121.98	135,652.05	— 477,469.93
Yhteensä	\$82,598,065.01	\$45,563,350.47	—\$37,034,714.54
Käypien juomien tynnyri verot ..	17,133.65	35,239.63	+ 18,105.98
Panimoiden tukku- ja vähittäisvero	8,230.17	10,846.37	+ 2,616.20
Yhteensä	\$ 25,363.82	\$ 46,086.00	+ \$ 20,722.18

Vertailua tuloveroista

fiskaalivuonna 1922 muutamien aikuisimpien vuosien kanssa:

V. 1919: Tisleeratut väkijuomat ja viinit \$365,211,252.26; käyvät juomat \$117,839,602.21; tulot yht. \$483,050,854.47.

V. 1920: Tisleeratut väkijuomat ja viinit \$97,905,275.71; käyvät juomat \$117,839,602.21; tulot yht. \$139,871,149.80.

V. 1921: Tisleeratut väkijuomat ja viinit \$82,598,065.01; käyvät juomat \$25,363.82; tulot yht. \$82,623,428.83.

V. 1922: Tisleeratut väkijuomat ja viinit \$45,563,350.47; käyvät juomat \$46,086.00; tulot yht. \$45,609,436.47.

Väkijuomatuotannon vertailua vuosina 1919 ja 1914.

	Vuosi	Tehdaita	Työläisiä	Pääoma	Palkat	Aineiden hinta.	Tuotannon arvo
Tislattuja väkijuomia ..	{ 1919 34 1914 434	34 434	1,380 6,295	\$ 45,618,110 \$ 91,285,028	\$ 1,716,699 \$ 3,994,469	\$ 19,655,522 40,996,781	\$ 31,854,085 206,778,708
Mallasjuomia	{ 1919 729 1914 1,250	729 1,250	34,259 62,070	583,429,947 792,913,659	45,170,432 53,243,743	94,792,659 129,724,396	379,905,085 442,148,597
Viinejä	{ 1919 342 1914 318	342 318	1,011 2,292	14,855,481 31,516,366	1,013,898 1,194,433	8,115,841 9,489,438	17,454,194 16,618,378
Yhteensä	{ 1919 1,105 1914 2,002	1,105 2,002	36,650 70,657	643,903,538 915,715,053	47,901,029 58,432,645	122,564,022 180,210,605	499,213,864 665,545,683

Itkevä Kannel.

Soi sydänten säveltä säälivää,
mun kantelo kaunis soi,
Soi lempeä puhdasta säteilevää
kuni keväisen aamun koi. —
Soi kantelo sydänten suruja vaan
siks kunnes sun hautaan laskea saan.

Soi kantelo kaunis, kaiju vaan,
ja sydänten suruja soita.
Vaik' oudoilla ovilla vierahan maan
sa muistelet muistoja noita:
Muistoja, jolloin Kalevan kansa
lauloi ja soitteli kanneltansa.

Oi kansani! päivä on laskussaan,
mi' kauniina kajasti kerran.
Valonvartijat huokaavi huolissaan:
Vielä auttaisko apu nyt Herran?
Vai lieneekö ihanteet puhtaimmat,
pois riistetty elämän tahroista.

Mun kansani kallis, kuinka sa voit
noin eksyä elämän tieltä?
Ah! muista kun Herrasi kalkista joit,
sait sydämen lohtua sieltä. —
Ja kasteesi liiton kun uudistit kerran
oli sydämesi silloin Taivaan Herran.

Mutt' missä on uskosi kallis nyt?
Ja toivosi, taivahan Luojaan.
Oi kuinka sa liet noin eksynyt?
oman onton tietosi suojaan. —
Sa tahdotko palvoa ainetta vaan
ja pilkata isäimme Jumalaa?

Soi kantelo surua särkevää
Ja sammuvan toivon kieltä.
Soi lempeä, lämpöä säteilevää,
mi nostavi ihmismieltä.
Ylös tomusta maan, kohtia onnea, oi —
Sitä syömmeni kantelo hellien soi.

Soi sorretun viimeistä toivoa, soi,
mun kantelo hentoinen heikko!
Ylipaimenen ääntä mi' kaikki loi
oi kuule, jo kallis veikko. —
Ja käänny jo lapsuuden uskoon oi,
sitä itkevä kannel nyt huminoidi.

M. Johnson.

Jacksonville, O. Elok. 30 p. 1923.

Edustajat Veljeysseuran 36:ssä vuosikokouksessa heinäk. 16—18 p. Soudanissa, Minn.

Veljeysseuran toiminta kuluneena vuotena.

“Ajan aallokoissa pyörii ihmislapset. Siel on nuorten into, vanhain harmaat hapset. — Siellä monen monta toiveikasta mieltä sortuu, väistyy voimakkaamman tieltä. Yhä jatkaa täsmällensä vaan, ajan vuolas virta kulkuaan.”

Amerikan suomalaisessa raittiusväessä löytyy joukko horjumatointa ja sitkeää periaatteen väkeä, joka on alkuraivaustyön suorittanut kansamme keskuudessa täällä yhteispyrintöjen työsaralla. Sen toiminnan tuloksina on meillä kansalliset harrastuksemme ja sen ansioksi voimme hyvällä syyllä laskea kansallisen sivistyksemme alotteet, jotka nyttemmin jo esiintyvät monissa eri muodoissa, ajan vaatimusten mukaisina.

Siitä joukosta lähteneinä toimivat meillä jo monet järjestöt raittiusaatteen hyväksi, mutta vielä seisoo rungon sydänjanteetkin sarallaan, huolimatta siitä, että sitä on omiensa taholtakin sorrettu ja sorretaan yhäti. Mikä joukko moittii sitä liiallisesta “ahtaudesta”, mikä taasen tuomitsee “vanhoillisuudesta”; toiset näkevät sen liian “keveänä” ja toiset liian “kirkollisena”, kaikilla vain tuntuu olevan sanomisen syytä ja niinhän sen tulee ollakin. Itse asiassa on sitä joukkoa pysytyssä pitänyt käsite yhteistyön ja yhteisvoimien suuresta, pettämättömästä merkityksestä henki-

sessä toiminnassa ja vakava kunnioitus raittiusaatetta kohtaan, itse aatteen vuoksi.

Arvoisa lukija arvannee kenestä tässä on kysymys.

Veljeysseuran toiminta viime kuluneena vuotena on jatkunut yhäti samoissa vakavissa merkeissä. Numeroilla ei voida sen saavutuksia merkitä,

Matti Manner,
Veljeysseuran esimies.

sillä henkiset tulokset eivät tunne numerolukuja, mutta työtä on tehty ja tuloksettomaksi ei tehty työ milloinkaan jää, on luonnollista. Joukkomme hajaannusta on toisaalta tapahtunut, mutta ompa kasvamistakin toisaalla, niin että viimeisten vuosien aikana on tasoissa pysytty.

Yhdistyksestämmme on eronnut aikoinaan yhdistyksemme suurimpana itseään pitänyt Hedelmä

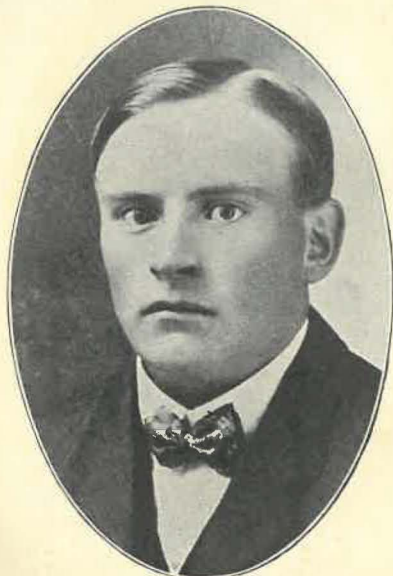
raittiusseura Warrenissa. Mitään syytä ei eroon ole ilmoitettu, mutta mikäli tiedetään, on seuran keskuudessa ollut käynnissä eroon pyrkimyksen oireita pitemmän aikaa ja ilmoitettiinhan Veljeysseuran johtokunnalle Warrenin vuosikokouksen

Esa Torkko,
vara-esimies.

aikana, että hajoitustyötä tullaan tekemään — kostoksi siitä, että johtokunta oli erään sikäläisen jäsenen kanssa asioissa, pysytellyt kiinni yhdistyksen säännöissä. Tätä "kostotoimenpidettä" tietysti on jäsenistön keskuudessa harjoitettu ja

ajattelemattomimmat saatu siten mukaan tekopelillä. Mutta jos kaikki jäsenet kerran tulisivat tietämään eronsa syvimät syyt, en usko että ainkaan kaikki Hedelmä seuran jäsenet ovat niin matalamielisiä, että eronsa hyväksyisivät vastaväitteitä.

Alex Keto,
Veljeysseuran rahastonhoitaja.

Jos raittiusaatteelle tästä erosta jotain hyvää on ja sen kerran tulevaisuus on näyttävä, niin ei suinkaan kenelläkään ole syytä siitä moittia, mutta jos erotaan suuremmista yhtymistä, täytyisi

sen tapahtua aatteen etua silmällä pitäen, eikä matalamielisten ihmisten "kostosta", sillä sellaisella menettelyllä häväistään itse aatetta, eikä suinkaan ketään yksilöä.

Useiden raittiusseurojen jäsenistö Minnesotas-

Hilma Hamina,
Veljeysseuran kirjuri.

sa ja Michiganissa on sitävastoin kohonnut huomattavasti viime vuoden aikana, joten yhdistyksen jäsenmäärä on pysytellyt viimeiset viisi vuotta samassa määrässä. Kaikkiaan kuuluu yhdistykseen nykyään 42 raittiusseuraa, noin 1000 jä-

senellä. Me tiedämme että tämä on pieni murto-osa siitä väestöstä, joka kerran on yhteisen raittiuslipun alle kuulunut, mutta olisimme iloisia jos voisimme todeta, että nykyisin pirstoiksi hajaantunut raittiusjoukko käsittäisi yhteen laskettuna

Minnie Michelson,
Veljeysseuran johtokunnan jäsen.

niin paljon, kuin tämä yhdistys aikoinaan yhteytensä sulki. Tehtäisiinhän työtä sittenkin vaikka heikontuneenakin, sillä luonnollista on, että "yhdessä työ on heikko, ei suurta aikaan saa", — käyttäen runoilijan sanoja. Viinapaholainen tekee ai-

nakin voitavansa ja viinaliike vain ymmärtää mitä on yhteenliittyminen, sillä sen toimesta on perustettu paikallisseuroja kautta maamme ja niitä hallitsee yksi pääjärjestö, josta johdetaan paikallinen toiminta. Jos raittiusväki olisi jaksanut asi-

John Palmgord,
johtokunnan jäsen.

ansa puolesta olla yhtä, voitaisiin tehokkaammin myöskin vihollista vastustaa, sillä silloin olisi voimia aina sijottaa sinne, mitstöpäin milloinkin hyökätään. Mutta nyt ovat ne kymmenet pääjärjestöt kaikki toinen toistaan heikompia ja yksityiset

seurat sitäkin voimattomampia. Me tarvitseisimme nykyisin kipeästi agitatsioni-kirjallisuutta, raittiuspuhujia, jotka tulita lietsoisivat paikallisiin seuroihin ja innostaisivat työhön aatteen hyväksi, mutta kuka toimii ja hankkii tätä kaikkea välttämätöntä meille, sillä meillä ei ole varoja eikä voimia, näin hajallaan ollessamme.

Puhujien lähettämisessä kahden raittiusliiton kanssa on Weljeysseura ollut osallisena ja ompa sen yksityinenkin lähetti Ohiossa ja Pennsylvaniassa kierrellyt. Minnesotan Raittiusliitto on Weljeysseuran kanssa yhdessä kustantanut puhujaa Minnesotassa. Viime maaliskuulla kierteli siellä Jacob P. Niemi ja kesäkuulla Marja Salmela Suomesta. Samoin on Marquette kauntin Raittiusliiton kanssa yhdessä toimien kierrellyt tämän alueen raittiusseurojen keskuudessa heinäkuulla Marja Salmela. Ohiossa ja Pennsylvaniassa olevien seurojen keskuudessa viime kevättalvella kierteli Weljeysseuran lähettinä J. H. Jasberg.

Vuotuiset tavanmukaiset julkaisut annettiin ulos viime vuotenakin. Raittiuskansan Kalenteri ilmestyi painosta viime joulun edellä, johtokunnan jäsenen Heikki Karhun toimittamana. Kalenteri oli erikoisen hyvin toimitettu oloihimme soveltuvana ja aatettamme valaisevana. Myöskin jatkettiin kuukausijulkaisu Koiton kustantamista viime heinäkuuhun saakka, jolloin se viimeisessä vuosikokouksessa heinäkuulla, lakkautettiin.

Yhdistyksen agitatsionikassan kartuttamiseksi pantiin toimeen varojen keräys paikallisseurojen

keskuudessa "Weljeysseuran viikon" nimellä, jota vietettiin helmikuulla Matinpäivä-viikolla. Suotavaa olisi, että tämä "Weljeysseuran viikko" saisi enemmän myötätuntoa dollareissa vastaisuudessa, kuin se on saanut menneisyydessä niinä muutamana vuotena, jolloin sitä on yritetty toteuttaa. Raittiusaatetta pitäisi saada kirkastetuksi elämän pohjakysymyksenä yleisölle, mutta se kysyy varo-

Aatu Rekonen.

ja samoin kuin muutkin henkiset toiminnat. Eikä meillä suinkaan varojen puute kiusaa tekisi, jos ymmärtäisimme asian merkityksen oikein. Ei suinkaan minään autuuden pykälänä, jommoisena aatettamme koitetaan tehdä naurun alaiseksi ymmärtämättömän aineksen keskuudessa, vaan yhtenä elämän välttämättömmistä onnelliseksi tekijöistä. Vakuumuksellista kasvatustyötä tar-

vitaan, sillä monista sattuvista näytteistä aikanamme, on meillä syytä peljätä, että annamme tulevalle polvelle kristillissiveellisen käsityksen sijasta, katupoikakäsitteet herrasmeiningeissä.

Vuosikokous Soudanissa, Minn. heinäkuun 16—18 päivinä oli onnistuneimpia pitkiin aikoihin. Edustus paikallisten seurojen taholta oli runsas, huolimatta siitä, että kokouspaikka ei ollut yhdistyksemme keskeisimpiä. Kokouksessa harkittiin asioita järjen, eikä satunnaisen innostuksen valossa. Useita perinpohjaisia järjestelyjä tehtiin konttoritoimissa, sekä muissakin taloudellisissa kysymyksissä. Varsinainen konttori päätettiin lakkauttaa Ishpemingissä ja konttoritoimet hoitaa valittu kirjuri koitipaikallaan, joten käytännöllinen toiminta tulee olemaan aina siellä, mistä kulloinkin kirjuri valitaan. Täten säästyy varsinainen konttorin vuokra. Myöskin päätettiin kirjurin palkkaa alentaa; sen määrääminen jätettiin johtokunnan tehtäväksi, joka hankkii kirjurin sopimuksien mukaan.

Kirjallisten julkaisujen aineellista tilaa tarkastettaessa, huomattiin Koiton tuottavan auttamattomasti tappiota ja kun ei siitä nähty olevan myöskään suurempaa henkistä hyötyä, levetetään ainoastaan innokkaimpien raittiusasian ajajien keskuudessa, päätettiin se kokonaan lakkauttaa. Viimeinen numero sitä painettiin heinäkuussa. Kalenterin tilit osoittivat jokseenkin tasapainoa, joten se, pitkäaikaisena yhdistyksemme vuosikirjana päätettiin tulevalle vuodelle taasen kus-

tantaa. Sen toimitus jäi johtokunnan huoleksi. Perustuslain 4 luvun toinen kohta muutettiin kuuluvaksi seuraavasti:

“Milloin vähintään kolme, tahi niin monta jäsentä kuin valtion laki määrää, haluaa pysyä yhdistyksessä ja pitää lupakirjan y. m. seuralle kuuluvan kiinteän ja irtaimen omaisuuden, on heillä siihen täydellinen oikeus. Mutta jos seura tahtoo erota S. K. R. Veljeysseurasta, tulee sen tapahtua tässä pykälässä ylempänä määrättyllä tavalla ja tulee ero astumaan voimaan kuusi kuukautta sen jälkeen kun erosta on äänestetty laillisella tavalla, ellei siihen mennessä ilmaannu sääntöjen määräämää kolmea jäsentä, jotka haluavat seuran pysytää edelleenkin Veljeysseuran yhteydessä. Tähän saakka paikallisen seuran ja yhdistyksen väliset suhteet ovat täysin yhdistettyinä.”

Henkisen työn suhteen sai johtokunta täydet valtuudet toimia, sillä sen välttämättömyys tunnettiin nyt, kuten ainakin, kun vain voitaisiin kyllin tehokkaasti työtä tehdä. Aatteellinen innostus valtasi mielet kokouksen lopussa niin, että se tuntui yhdistyksen kukkarossa myöskin, sillä lahjoitukset edustajain kesken tekivät tasan 60 dollaria. Jokainen kokouksen osanottajista tunsu entisen ajan innostavaa hehkua mielessään ja päätöksiä tehtiin aatteemme hyväksi ja tähän mennessä on jo saatu eräiltä tahoilta voimakkaasti tuntea, että päätökset myöskin pidetään.

Johtokuntaan valittiin: esimieheksi Matti Manner, Hancock, Mich.; varaesim. Esa Torkko, Sou-

dan, Minn.; rahastonhoitajaksi Alex Keto, Mt. Iron, Minn.; johtokunnan jäseniksi: John Palmgord, Ely, Minn.; Minnie Michelson, Cloquet, Minn. ja Aatu Rekonen, Palo, Minn. Kokouksessaan heti vuosikokouksen loputtua, valitsi johtokunta kirjuriksi Hilma Haminan Hancockista.

Tuleva vuosikokous pidetään Elyssä, Minn. Ei ole mitään vähäarvoista yhteistoiminnan historiassa se, että yhdistys kokoontuu pitämään jatkuvasti vuotuisia kokouksiaan jo lähempänä neljäkymmentä luvultaan. Se osoittaa, että aatteessa täytyy olla jotakin kantavuutta ja arvokasta, jonka vuoksi kannattaa työskennellä ja että meidän aikanamme löytyy sellaisia *aatteen ihmisii*, jotka jatkuvasti ovat aurallaan astuneet, satoi tahi paistoi, saatamme pitää Jumalan lahjana yhteiskunnalle. Veljeysseuralla on omat "nurkkakivensä" jokaisen paikallisen seuran keskuudessa ja juuri sellaiset ovat tarkoittamiamme Jumalan lahjoja. Sellaiset ovat yhteiskunnan omiatuntoja, joiden mukaan mitataan aatteellisen toiminnan saavuttamia arvoja.

Herätköön kansassamme yhä voimakkaampana raittiusaatteen arvon tuntemus niin, että se saisi joukot liikkeelle ja yhteistoiminnassa yhtymään yhteistä vihollista vastaan. Viinaliike ei suinkaan meidän päivinämme ole mikään arvoituksellinen olio, vaan se on vahva järjestäytynyt liike, joka varmasti puhkeaa pinnalle ja ottaa ohjaket käsiinsä, ellemme aikaamme ymmärrä ja ajoissa aseisiin tartu.

Hilma Hamina.

Veljeysseuran vuosijuhla heinäk. 15, 1923.

Oli edeltäpäin epäilyä siitä, ettei tällä kerralla ainakaan vuosijuhla voi tulla huomatuimmaksi, siksi ettei juhlapaikka ollut keskeisimpiä suomalaisten suurasutuksiin nähden.

Nuot epäilyt haihtuivat kuitenkin jo juhlapäivän aamuna, sillä vieraita alkoi tulvailemaan yhtäältä ja toisaalta, niin että jo juhlan alussa tuntui juhلاميeli viriävän yleisön laajan osanoton vuoksi.

Juhla alkoi sunnuntai-aamuna kello 10, Taipaleen perheorkesterin soittoesityksillä. Yheisesti laulettua "Maamme" laulusta ensimmäinen ja viimeinen säkeistö, sanotun orkesterin säestellessä, tervehti Esa Torkko paikallisen raittiusväen puolesta, saapuneet juhlijat. Juhlamenojen ohaja, Veljeysseuran esimies Matti Manner, lausui Veljeysseuran johtokunnan tervehdyksen ja esitti Taipaleen orkesterin soittamaan, jolloin saatiin kuulla Ascherin "Kokelma isoista opperoista". Puheen, yleisen mielipiteen suhtautumisesta kieltolakiin, piti erittäin valaisevasti ja lennokkaasti John Porthan Elystä.

Hajaannuttiin päivälliselle, joka oli valmistettu raittiushaaln avaraana alasaliin. "Pohjanleimun" emännät kattoivat pitkät pöydät runsailla varustuksilla, kuten ennen "Pohjolan häissä".

Iltapäiväohjelmassa oli musikaalinen puoli hyvin runsaasti edustettuna. Paitsi Taipaleen orkesteria, saapui Virginian mieskuoro "Veikot" kilpalaulajina juhliin. Paitsi kilpalauluja, suorittivat "Veikot" useita numeroita ohjelmassa ja voittivat kilpailuissa ensimmäisen palkinnon. Matti Johnsonin tilaisuuteen kirjoittaman juhlarunon lausui onnistuneesti, mrs. Roosa Vuoti Elystä, myöskin luettiin Kalle Ojajärven Conneautista, lähettämä pitkä ja innostava kirje, tuntuipa siltä kuunnellussa, kuin itse tuo vakava ja lämminsydäminen aatteiden mies, olisi keskuuteemme ilmaantunut. Juhlapuheen piti pastori Milma Lapala Virginiasta. Puheessa käsiteltiin laajapiirteisesti raittiusaatteen merkitystä yksityisen ja yhteiskunnan elämässä. Puhe oli lennokka ja kaunokielinen. Pastori Keränen Elystä, muisteli asiallisessa puheessaan niitä vaikeuksia, joita raittiustaistelussa on läpikäyty. Vakuuttavasti tunnusti sen tosiasian, että ainoastaan kristillisessä hengessä tehtynä, raittiustyö parhaat voittonsa saavuttaa. Viulusoolon soitti nuori taiteilija Seppo Taipale, orkesterin myötäillessä. Seppo kuuluu Taipaleen perheorkesteriin, josta pyydämme erikoisesti vielä mainita.

Päivän ohjelmassa oli kilpailua runonlausunnossa, johon otti osaa ainoastaan yksi lausuja, Sam Koskela Gilbertista, hänellekin myönnettiin ensimmäinen palkinto.

Juhlien iltaohjelma aloitettiin kello 8 Taipaleen orkesterin esityksillä. Juhlapuheen piti mrs.

Miina Perttula-Mäki Elystä, puhe oli arvokas ja moni lamautunut mieli sai siinä virikettä uudelleen raittiusuuteen. Kornettisoolon esitti mainetta saavuttanut kornetisti Victor Taipale Nashwaukista, orkesterin säestäessä. Raittiusuuden tarpeellisuudesta koulunuorison keskuudessa, puhui Hilma Hamina. Ohjelman lopussa jaettiin palkinnot kilpailijoille. Kilpailujen tarkoitukselta ja merkityksestä puhui lyhyesti past. Keränen, sekä jätti voittajille palkinnot.

Yhteisesti laulettiin "America", jonka jälestä poistuttiin juhlista innokkain ja virkistynein mielin. Juhlat kauttaaltaan olivat innostusta herättävät ja erittäin ehjähenkiset ohjelmistonsa nähden.

Juhlissa esiintyneestä *Taipaleen perheorkesterista* pyydämme jonkun sanan lausua. Orkesteri ei suinkaan liene etevämmyyteensä nähden ainoa laatuaan Amerikan suomalaisten keskuudessa, mutta uskomme että kokoonpanoltaan se on ainoa sellainen.

Mr. Taipale on syntynyt Nurmon pitäjässä Suomessa v. 1875. Kävi kansakoulun ja Rauman kansakoulunopettajain seminaarin. Oli oppilaina Viipurin lukkari-urkurikoulussa ja useiden suurmusikkerien yksityisoppilana, kuului sotilassoittokuntiin Suomessa. Amerikassa oloajallaan on hän kuulunut huomattuihin amerikalaisiin orkestereihin ja soittokuntiin, joiden turneematkoilla olleena, on hän kiertänyt laajan maamme kokonaisuudessaan. Hän suoritti Minnesotan val-

tion normaalikoulun tutkinnon ja sai sen jälestä kutsun Nashwaukin ja Keewatin korkeakoulun musiikin opettajaksi v. 1914, jossa toimessa hän yhä vieläkin on.

Taipaleen perheorkesterin muodostavat mr. Taipale itse ja neljä lastaan, joista tytär Helmi soittaa pianoa orkesterissa, mutta hän hallitsee

Taipaleen orkesteri.

myöskin taituruudella Saxophonea, bassoa ja viulua; Seppo soittaa viulua, bassoa ja alttoa; Pacius soittaa viuluselloa ja barytonia ja Voitto french-hornea.

Emme voi olla mainitsematta myöskään mrs. Taipaleen yritteliäisyydestä. Hän on tarmokkaasti ottanut osaa perheensä pyrkimyksiin, ei ai-

noastaan emännän velvollisuuksiin kuuluvalla alalla, vaan on hän auttanut miestänsä hänen taloudellisissa yrityksissään. Nykyään toimii hän myös Nashwaukin postimestarina.

Olemme tässä lyhyin, kuivin piirtein esittäneet Amerikan suomalaiselle raittiusväelle perheen, joka esimerkillään kelpaa innostajaksi kenelle tahansa. Sitkeää ponnistusta ja lujaa pyrkimystä vaatii tällaiset saavutukset, joten voimme olla ylpeitä että kansassamme löytyy vielä tällaista tarmon joukkoa. Toivomme Taipaleen perheelle niin orkesterina, kuin muissakin pyrkimyksissään, voimia edelleenkin ponnistelemaan yhä eteenpäin, tarmoa ja tahtoa ei tältä joukolta puutu.

H. H.

Raittiustyön nykyiset mahdollisuudet.

(Puhe pidetty S. K. R. V. Seuran 36 v. kokouksessa
Soudanissa, Minn.)

Arvoisa eduskunta ja muut ystävät!

Kun alan puhua raittiustyön nykyisistä mahdollisuuksista, näen epäilyksen hymyn useiden huu- lilla, joka tuntuu sanovan: "hulluutta!" ja kuu- len epätoivon huokauksen nousevan niiden rin- noista, joille tämä työ on rakas ja kallis, se tun- tuu sanovan: "ei ole mitään mahdollisuutta". Onko niitä? katsokaamme.

Ymmärtääksemme nykyisyyttä täytyy meidän tuntea entisyyttä. Kun raittiustyö alkoi noin kuusikymmentä vuotta sitten, alkoi se vapaana valistus- ja rakkaudentyönä, jonka päämääränä oli, kuten muistamme, "pelastaa jouppouteen va- jonneita ja varjella muita siihen vajoamasta". Ystävät! ennen kuin menen pitemmälle, tahdon vakuuttaa teille, joiden sydän on elämänne par- haina päivinä, nuoruutenne ja miehuutenne voi- makkaimpina ja kauneimpina hetkinä sykkinyt tälle jalolle aatteelle, ihmisrakkauden ja epäitse- käisyyden ihanalle kukalle, teille, tahdon vakuut- ta, että nuo mainitsemamme periaatteet kestä- vät vielä. Ne kannattavat työtämme yhä. Oma- etua katsomaton, innokas työ niiden varoittami- seksi, jotka eivät vaaraansa näe, ja rohkea, uh-

rautuva taistelu niiden pelastamiseksi, jotka tais- televat hankitun tai perityn väkijuomahimon kahleista vapautuakseen, siinä se ohjelma, joka on tehnyt raittiustyön kaikkia kansoja yhdistä- väksi yhteiskunnalliseksi siteeksi ja joka tälle työlle nytkin takaa tulevaisuuden. Meidän on vain rohkeasti katsominen nykyisyyttä silmiin ja tehtävä, mitä aika vaatii.

Raittiustyön alkaessa ei väkijuomaliike ollen- kaan pitänyt sitä peloittavana. Sen kannattajia pidettiin joukona kiihkoilijoita, jotka koettivat "huutamalla" parantaa maailmaa. Pilkkua pidet- tiin parhaana aseena ihmisten vieroittamiseen moisesta liikkeestä ja kaikellaiset haukkumanimet olivat väkijuomaliikkeen kannattajien piirissä käypää rahaa silloin, kun oli kysymys raittius- väestä. Mutta ne, jotka olivat saaneet silmänsä auki ja liittyneet rintamaan, eivät pelänneet ja joukot kasvoivat, kunnes ne mudostivat mahtavan voiman. Väkiuomaliikkeen ja juomatavan tur- miollisuus yksilön ja kansojen elämään nähden, todettiin niin selvästi, että tuhannet, jopa miljo- nat, joita ei ollenkaan liikuttanut asian siveelli- nen puoli, liittyivät puhtaasti taloudellisista syis- tä ja oman etunsa takia mukaan tukemaan rait- tiustyötä. Kapakka joutui huonoon huutoon ei- kä kukaan enää pitänyt väkijuomien myöntiä eikä valmistusta kunniallisena ammattina.

Henkivakuutusyhtiöt, joiden tehtävänä on koet- taa tarkalleen laskea kuinka kauan ihmiset elävät, palkkaavat myöskin kallispalkkaisia miehiä otta-

maan selkoa siitä, miksi sinä ja minä kuolemme. Ne tulivat pian selville että vähäinenkin määrä alkoholia säännöllisesti nautittuna, lyhentää ihmisen elämisen mahdollisuuksia. Juoppo jo sellaisenaan on vaarallinen vakuutettava, sillä hän voi menettää henkensä tappelussa, juoda itsensä kuoliaaksi, kävellä pikajunan eteen tai katumukusen puuskassa surmata itsensä, mutta kun tiedemiehet vielä todistivat, että väkijuomien käyttö vaikuttaa turmiollisesti kaiken elollisen organisin kehitykseen, hiiristä ja koekaniineista lähtien, sekä turmelee suvun useammassa polvessa aiheuttaen alenemista kaikissa hyvissä ja kehitettävissä ominaisuuksissa lisäten huonojen valtaa. Rikollisuus, taudit, köyhyys, mielipuolisuus, siveettömyys sekä melkein kaikki yhteiskuntaa painavat taakat, saivat yllykettä väkijuomien käytön kautta, niin silloin oli väkijuomaliike tällä taholla tuomittu. Seurasivat sitte suurien liikkeiden omistajat, joille työmiesten epäsäännöllisyys ja työkyvyn aleneminen juopotellessa aiheuttivat vahinkoa. Maan puolustuslaitoksessa huomattiin, että selvä sotamies kesti enemmän ja oli paljon luotettavampi kuin humalainen ja silloin lakkautettiin armeijakapakka. Rautatielaitos totesi, että väkijuomia nauttiva palveluskunta aiheutti enemmän onnettomuuksia kuin kaikki muut syyt yhteensä ja siksi lakkasivat palkkaamasta väkijuomien käyttäjiä. Itse väkijuomaliikekin vihdoin huomasi juomatavan vaarallisuuden. Olut tehtailijat tahtoivat täysin raittiita

olutajureita ja maassa oli raittiiden kapakkatarjoilijoiden liitto, johon kuului useita tuhansia jäseniä.

Kun tähän saakka oli päästy oli selvä, että yhteiskunta oli vapautettava liikkeestä, joka oli niin paljon pahan alkuna, täytyi saada laki suojaamaan yhteiskuntaa ja niin oli jouduttu poliittisen raittiustyön alalle, kieltojen laatimiseen väkijuomaliikkeen harjoittamista vastaan. Eri seuduilla laadittiin lakeja, jotka rajoittivat tai kokonaan kielsivät väkijuomaliikkeen harjoittamisen.

Kieltolaki ei kuitenkaan ole raittiustyön suuri päämäärä, vaikka niin on usein väitetty. Kieltolaki on ainoastaan ase, jonka avulla toivomme nopeammin pääsevämme siihen päämäärään, mitä tavoitamme. Raittiustyön suuri päämäärä on raitis kansa, kansa, joka ei käytä väkijuomia, koska se tuntee niiden vaarallisuuden ja koska se ei tarvitse niitä.

Mitä mahdollisuuksiksi meillä sitten on tuon päämäärämme saavuttamiseen? Ja kuinka paljon on tuo aseemme, kieltolaki, josta niin paljon tovoimme, meitä auttanut? Vastustajamme väittävät, että kieltolaki on epäonnistunut. Kaikki mahdolliset ja mahdottomat rikokset asetetaan sen aiheuttamisiksi. Ja heidän tärkeimpänä tehtävänä on kieltolain huonoon huutoon saattaminen.

Meidän ensimmäinen tehtävämme onkin nyt oppia tuntemaan, sekä vihollisen että oma voimam-

me ja siten varustautua uudelleen taisteluun, sillä kaukana olemme vielä päämäärästämme.

Miksi on kasvatuksellinen raittiustyö nukuk-sissa? Minusta tuntuu, että me olemme tulleet liian oppineiksi. Kun katsomme, sitä vanhanai-kuista raittiustyötä, joka sai tuloksia, niin näem-me siellä lämminsydämisä, suuria johtajia, jotka omaa etuaan katsomatta, vieläpä suurilla uhrauk-sillakin kävivät joukkojen etunenään. Meitä painaa aineellisuuden taakka siihen määrään, että me kysymme aina ensin, mitä siitä on minulle tu-levaa, ennenkuin uskallamme ottaa askeltakaan mihinkään päin. Kaiken minkä voi toimittaa jo-ku toinen, sen me niin mielellämme jätämme te-keväksi. Tähän on syynä se materialismi mihin-kä viimeinen suuri maailmansota painoi kaikki ih-miset ja erittäin Amerikan. Me olemme tulleet myöskin liian viisaiksi. Me puhumme ihmisten ymmärrykselle sen sijaan, että ennen puhuimme heidän sydämilleen. Ja mitään suurta siveellis-tä uudistusta ei saada toimeen ilman puhumatta ihmisten tunteille.

Nytkin on kyllin syitä puhua sortuneista vel-jistämme ja lastemme vaarasta. Väkijuomaliike nyt tähtää juuri siihen, että se opettaa alaikäisistä juoppoja. Meidän lapsiamme ne pyydystelevät. Kotikaupungissani näytellään näinä päivinä lop-puun yksi surullisimpia näytelmiä mitä tunnen. Tätä puhuessani siellä makaa kylmänä perheen nuori äiti. Nainen, joka ei kauan sitten, saapui tähän maahan saloseutujen tietämättömänä tyt-

tärenä. Hänkin oli kerran istunut äitinsä polvel-la tietämättömänä maailman pahasta, mutta hän valitsi kerran väärin. Nyt ovat väkijuomat kat-kaisseet hänen elämänsä langan. Suureeko jälle-le jäänyt puoliso? Tuskin. Kaipaako pieni poi-ka niinkuin hyvää äitiä? Tuskinpa maailma on niin armollinen, että se sallii sen hänelle. Ja kui-tenkin vastuunalaisia ovat mutkin ei vain tuo vainaja. Hänen arkkunsa ääressä joudumme ky-symään: paljonko teimme pelastaaksemme hänet ja muita hänen kaltaisiaan?

Yleinen mielipide on jälleen herätettävä siitä turtuneisuudesta, joka sitä painaa kieltolakiri-koksiin nähden. On jälleen saatava yleinen mie-lipide puhumaan asiamme puolesta ja sitä var-ten täytyy meidän oppia tuntemaan kaikki ystä-vämme.

Meidän ystävämme on jokainen kunnan kansa-lainen, sillä kunnan kansalainen ei riko mitään lakia eikä suhtaudu kevytmielisesti lainrikkomi-seen. Se ei kuuntele hymyillen juttuja lainkiertä-misestä, eikä kuleta niitä toiseen paikkaan.

Meidän ystävämme on koulu, sillä sen tehtävä-nä on opettaa ihmiselle elämisen taitoa. Minne-sotassa meillä on hyvä laki raittiusopetukseen nähden, jos se pannaan voimaan.

Jokainen koti tahtoo varjella omiaan kirouksel-ta ja onnettomuudelta; jos se kodin nimen an-saitsee. Kodit siis ovat ystäviämme.

Kirkko on todellinen raittiustyön ystävä, sillä se vaatii, että mitä tahdomme ihmisten meille te-

kevän tehkäämme sitä heille ja kukaan, joka seuraa tätä sääntöä, ei voi olla raittiustyön vastustaja. Kirkon piirissä toimivat kristilliset nuorisoyhdistykset ja pyhäkoulut, ovat myöskin ystäviämme. Tässä työssä saamme lukemattomia tilaisuuksia käyttää heidän apuaan.

Luetteloamme voisimme vielä jatkaa, mutta riittääköön tämä osoittamaan mistäpäin meillä on apua saatavissa ja olkoon se omiaan viittaamaan niillekin jotka eivät sitä muten tiedä, että työmme varsinaisena voiman lähteenä on itse Jumala. Ja kun Hän on puolellamme, kuka voi olla meitä vastassa?

Vastassamme ovat kaikki pimeyden vallat. Se sama joukko, joka ennenkin piti yllä väkijuomaliikettä tekee sitä nytkin. En tunne ainoatakaan "kunnon" ihmistä, joka kieltolain voimaan astuttua olisi alkanut valmistamaan tai käyttämään väkijuomia. Sanoin tahallani "kunnon" ihmistä. Minulle osoitettiin joku päivä sitten sellainen henkilö. Koetin ottaa selvää hänen entisyydestään ja sain kuulla, hänen muunmuassa sota-aikana kiihottaneen ystäviään vastustamaan sotäväkeen ilmoittautumista ja rientäneen itse takaoven kautta pari minuuttia ennen kuin toimisto suljettiin, rgeisteeraamaan itsensä. Vetäkää tästä johtopäätöksenne sellaisen ihmisen siveellisestä tasosta.

Kieltolain tehottomuuteen onkin useimmiten syynä, että lain valvonta on sellaisten käsissä, jotka omistavat hyvin karkeanahkaisen omantun-

non. Kuinkahan monta entistä kapakoitsijaa on kaupunkinne poliisikunnassa? Meillä on viisikymmentä prosenttia. Voitteko toivoa heidän tekevän mitä olisi tehtävä rikollisten löytämiseksi ja edesvastuuseen saattamiseksi.

Ne raukat, jotka rahanhimo on sokaissut siihen määrään, että he toisia myrkyttämällä koettavat saada tuon himonsa tyydytetyksi, ovat sen vanhan järjestelmän kasvatteja ja meillä on syytä uskoa, että heidän joukkonsa vähenee päivästä päivään.

Kieltolaki teke mahdolliseksi lapsillemme kasvaa, näkemättä kapakkaa.

Tilastot taasen antavat meille kyllin aseita hyvää tarkoittavien vastustajiemme vaientamiseen.

New York ei ole niin siveellinen eikä niin pieni, ettei sitä voisi ottaa lukuun kysyessämme mitä kieltolaki on tehnyt. New Yorkissa oli vuonna 1916, jolloin meillä vielä oli avoimet kapakat ja paljon hyvää laillista alkoholia, alkoholin aiheuttamia kuoleman tapauksia 690. Vuonna 1920, jolloin juotiin vain "kuuvalolientä" ja vastustajiemme mukaan enemmän kuin ennen, oli tuo luku 127. Vuonna 1921 niitä oli 141. Vuodesta 1910—1916 on keskimäärä 634. Kuivien vuosien keskiarvo 134. Eikö ole hirveä laki, joka on riistänyt kuolemalta ja hautaantoimittajilta niin monien hautajaisten tulokset?

Kaikesta päättäen, raittiussvki, me voimme käydä taisteluun hyvällä omallatunnolla ja uudella rohkeudella. Työ, jota teemme menee kohti voit-

toa. Väkijuomaliike ja sen ystävät ovat tuomittu häviöön koko maailmassa. Kaikki hyvät ihmiset, oikeus ja oikeuden Jumala ovat puolellamme. Saa-koon S. K. R. V.- Seura nähdä tulevassa vuodessa työnsä kunniaakkaan nousun. Yhdistyksemme entisyys on kaunis, sen työn tulevaisuus lupaava, siis rohkeasti eteenpäin ja voittoon Herran voimalla.

M. M.

Veljeysseuran Vuosikokouksessa.

“Tuolla se nyt tuloo, tuolla se nyt tuloo!” kuulin huudeltavan lähestyessäni Pohjanleimu-raittiusseuran kokoushuonetta, jossa Veljeysseuran vuosikokousta pidettiin.

“Viäläpäs nyt kun tuloo”, sanoin itsekseni, huomautessani että ‘tuloo’ huudolla minun saapumistani tarkoitettiin.

Minä en olisi mennyt koko vuosikokoukseen jos eivät jotkut michiganilaiset olisi kirjoitelleet minulle, oikein vuosikaupalla haukkumakirjeitä, ja samalla väittäneet, etten minä uskalla lähteä mihinkään. — Minäkö?

Minä tiesin että vuosikokouksessa on paljon michiganilaisia ja siksi minäkin sinne menin. En tiedä kuinka kauan he olivat siellä olleet ennen minun saapumistani, mutta päättäen siitä parrasta, jonka he olivat ehtineet leukoihinsa kasvattaa, oli heidän kauan siellä täytyntä olla.

Esa Torkon valtakunnan laki kieltää parranajon pääkaupungissa Soudanissa, joten siellä ei ole mitään parranajopaikkaa, enempää kuin muitakaan liikehuoneita ja siksi michiganilaiset olivat siellä niin parrottuneet.

“On se sentään onni ettei ole emäntää matkassa”, sanoi Manner, vedellen kahden käden pitkää leukapartaansa suoraksi. Toisilla oli emän-

nät mukana ja lienevät sen parrassaan tunteneetkin.

Itsestään vuosikokouksesta ja siellä käsitellyistä asioista on ajallaan selostettu, joten minun ei tarvitse siihen puoleen kajota. Sanonhan ainoastaan että johtokuntakin valittiin, niinkuin valittakin piti. Ja, vaikka en tahtoisikaan michiganilaisia kehua, täydyn tunnustaa että nyt taasen saatiin sellainen kirjuri jonkalaisen Veljeysseura tarvitsee. Veljeysseura nähkääs, on joskus ollut häjy kirjurille. Tässä kerrankin minulle kanneltiin että Veljeysseura on ollut niin häjy, että kirjurin on pitänyt itkeä. Se on, kuulkaa, oikein kamalaa kuin ollaan niin häjyjä, että kirjurin pitää itkeä. Se on, vieläkin sanon, oikein kamalaa! Mutta nyt taasen saatiin sellainen kirjuri, joka ei turhista vänäjä, vaan sanoo vastaan kun tarvitaan. — Niin minäkin tekisin.

Kolmannen kokouspäivän iltana määräsi mr. Hamina, joka oli valittu kapteeniksi vierailumatkalle, että nyt lähdetään Elyyn. Ja niin sitä lähdettiin. Perille päästyä piti jokaisen meistä suorittaa osa ohjelmasta Elyn avarassa raittiushaalissa, näytteeksi elyläisille, kuinka me osaamme. Hyvin me osasimmekin, vaikkakin useimmat meistä, seisoiimme esiintyjän paikalla kuin myrskymerkki almanakassa.

Elyn näppäret emännät tarjosivat meille vaapat kahvit, hyvin kaulaan käypäin leivosten kanssa. Mutta jos ei mrs. Michelson olisi sattunut olemaan joukossamme, niin ilman kiittämättä

olisimme Elystä lähteneet. Olisin minäkin nyt juuri muistanut kiittää, mutta en perustanut, sillä siellä oli eräs emäntä, joka minulle koko illan haukuskeli.

Se oli siinä vähää ennen kahvinjuontia, istuesani siellä väkijoukon keskellä, kun pienen väliajan sattuessa edessäni istuva nainen kääntyi minuunpäin ja sanoi "hyvää iltaa!"

"Hyvää iltaa!" kertosin minä niin pian kuin enätin.

"Ettekö te tunne minua?" kysyi nainen, enemmän nauraen kuin puhuen.

"Pitäisi minun tuntea, mutta..." sanoin häntäntyneesti.

"Ettepä tunne," ilkkui hän.

"Sanokaahan nimenne," pyysin.

"Te ette kumminkaan tunne minun nimeäni jos sanoisinkin".

Nyt panin kaiken muisti- ja tuntemiskykyni liikkeelle ja sain kun sainkin muistini narun oikeasta päästä kiinni. Helppohan minun nyt oli tuntea. Hän oli minulle kuin sisar. Mutta nimi, se oli vieläkin etsittävässä. Entisen nimen minä nyt kyllä muistin, hyvin muistinkin, mutta eihän sitä nyt enää 'Miinaksi' sopinut sanoa, sitäkin vähemmän 'neiti Perttulaksi'. Se olisi ollut suoraan solvaus. Lapoin muistini köyttä niin kauan kun tuli umpisolmu. Sitten vasta muistin.

"Ettepä tunne, ettepä tiedä nimeäni," härnäsi hän edelleen.

“Eikö se ole joku sellainen vähän korkeampi paikka”, sanoin.

“Joku tuolta kuiskasi korvaanne”, rupesi mrs. Mäki väittämään kun ei enää muutakaan voinut.

Niin oikein, hän oli mrs. Mäki, sen minun olisi pitänyt tietää, mutta kun olin saanut päähäni että mr. ja mrs. Mäki asuvat Hancock’issa eikä Elyssä, senvuoksi olin sekaisin. Ja siitä se sitten se haukkuminen alkoi, josta jo mainitsin. Ja vielä hän oli käynyt mrs. Haminalle ja mrs. Michelsonillekin minua morkkaamassa etten enää ystäviäni tunne. Hyvässä sovussa me kuitenkin mrs. Mäen kanssa erkanimme, kuten hyvät ihmiset ainakin. Paha vaan etten saanut itseään mr. Mäkeä tavata, hänellä sanottiin olevan yövuoro, joten ei ollut voinut tulla haaliin.

Viimeisen yöni vuosikokouksen aikan vietin Soudanin pappilassa, mr. Torkko minun sinne houkutteli. Pappi ei ollut silloin siellä, joten me saimme olla kolmeen pekkaan, molemmat Torkot ja minä. Menimme myöhään levolle, Torkot yläkertaan ja minä papin sänkyyn alakerrassa. Esa Torkko on tullut kuuluisaksi varhaisesta ylösnoustaan ja sillä hän on tehnyt “ihmeitä” maailmalla kulkiessaan. Kerrankin oli ollut erään toisen vekkulin kanssa Hancock’issa yötä, niin olivat karanneet yöpaikastaan talon emännän tietämättä, kun hän ei noussut kyllin aikaisin “herroille” kahvia keittämään.

On se ollut Torkko joskus meilläkin yötä, mutta minun kanssani ei hän ole voitoille päässyt, sillä

minäkään en ole aamu-unella pilattu. Mutta nyt minä kumminkin päätin kostaa hancockilaisten, ynnä muiden puolesta kun oli näin erinomaisen hyvä tilaisuus.

“Jokohan nousen”, ajattelin kun pappilan kello löi kaksi. En uskaltanut, pelkäsin että ottaa pian pilkan teoksi. Kello löi kolme, en uskaltanut vieläkään. Mutta kun kello löi neljä, niin minä tiesin että ellen nyt nouse niin koko asia menee pilalle. Riipasin itseni pystyyn, panin kengät löysästi jalkoihini, niin että ne kävellessä hyvin “klapsuivat”, pukkasin tuolin “vahingossa” kumoon, avasin molemmat ulosjohtavat ovet, kävin portailla kopistelemassa ja sitten aloin voimistella etuhuoneen lattialla. Kun ei yläkerrasta alkanut mitään kuulumaan niin sanoin kova-äänisesti: “Minkälainen talo tämä on, jossa ei ylös herätä!” Se auttoi. Esa ilmestyi alakertaan ja alkoi siinä aamuhämärässä kirjoittamaan. Mutta ei Torkko puhunut sinä aamuna mitään varhaisesta ylösheräämisestään.

J. Lauttamus.

Muistelmia nälkävuosilta Suomesta.

Apu tuntemattomilta.

On jouluaatto Suomessa. Lumi peittää maan. Pellolla, niityllä, metsässä on puhtaan lumivalkeaa. Ainoastaan havupuut, mänty, kuusi ja kataja nousevat tästä valkoisesta juhlallisina, uinuvina. Niidenkin oksille on talvi sijoittanut valkeita patjoja.

Lumien keskellä on Kelkkalan mökki. Sinne johtaa vain polku tieltä. Sekin on aivan vähän kahlattu.

Suomeen tulee pimeä talvella aikaisin. Mökin pienestä akkunasta näkyy heikko tuli.

Sisällä on vain vanha vaimo ja hänen tyttärensä. Kumpikin laihoja ja kalpeita. Vaimo makaa vuoteessa ja on niin heikko, että tuskin jaksaa kättään liikuttaa. Silloin tällöin hän heittää odottavan silmäyksen oveen. Hän kuuntelee eikö kuuluisi jalan natinna lumessa.

“Ei sitä Anttiakaan kuulu”, hän huokaisee. “Jauhot lienevät loppuneet elintarvelautakunnaltakin, jotta ei ole vähääkään antaa”.

Tyttö koettaa lohduttaa.

“Ovat kai ne jouluksi jotain säästäneet, jotta voivat silloin antaa. Sen vuoksi ehkä viime viikolla niin vähän antoivat, että se säästäenkin loppui

puolelta viikolta. Ole rauhassa äiti, kyllä me vielä tänä iltana syömmme joulupuuroa.”

Vanha vaimo oli tottunut odottamaan. Koko ikänsä hän oli odottanut ja puutetta kärsinyt. Kun hän ja hänen miehensä, jotka kumpikin olivat ol-

Akseli Rauanheimo.

leet palvelijoita, menivät naimisiin, asettuivat he tänne metsään. Pieni asunto rakennettiin ja peltoa ruvettiin tekemään metsän tilalle. Vaivalla saatiin pieni palanen kerrallaan viljellyksi. Usein ei tullut työstä hedelmää, kun halla vei sadon.

Syntyi lapsia, jotka kuitenkin useimmat kuolivat nuorina. Jumala oli armollinen, kun vanhemmille olisi käynyt vaikeaksi niin monta elättää. Mieskin kävi vähitellen kivuloiseksi.

Kuolema jätti jällelle kolme lasta, jotka kasvoivat kotona. Heistä oli hyvä apu, varsinkin sen jälkeen kun mieskin kuoli. Vanhin poika Pekka jaksoi jo maatöitä tehdä ja näytti siltä, että toimeentulo kävisi helpommaksi.

Kun Pekka tuli täysi-ikäiseksi, sai hän sen ajatuksen, että hän lähtee Amerikkaan ja koettaa siellä ansaita työllään niin paljon, että saa ostetuksi omaksi tämän mökin ja sen ympärillä olevan maan, mitkä olivat vain vuokralla.

Tuli sitte sota. Pekka lähetti alussa pitkän aikaa iloisia tietoja. Hän oli saanut työtä ja ansaitti hyvin. Hän lähetti rahaa kotiin siellä olevien toimeentuloksi. Vihdoin lähetti hän niin paljon, että se riitti alkumaksuksi mökin hinnasta. Loppu oli maksettava vähitellen määrättyinä aikoina. Jos työtä ja ansiota jatkuisi, kuten näytti, ei olisi mitään vaikeuksia suorittaa nuo maksut aikaan.

Mutta sitte ilmoitti Pekka, että Amerikkakin on ryhtynyt sotaan. Hän olisi mielellään halunnut jatkaa työtä, jota oli edelleen saatavissa, mutta kun hän näki muiden nuorten miesten vapaaehtoisesti ilmoittautuvan Amerikan armeijaan, tarttui innostus häneenkin ja hän meni mukaan. Kuitenkaan ei hän jättänyt kotiväkeä avuttomuuteen. Amerikan hallitus maksoi sodan ajalta apurahaa,

joka lähetettiin Suomeen. Siitä tosin ei riittänyt torpan hinnan maksuksi, mutta elantoon kyllä.

Kuitenkin lakkasi jonkun ajan kuluttua kaikki yhteys Amerikan kanssa. Sieltä ei tullut mitään kirjeitä, ei myöskään rahaa. Puute alkoi hätyyttää torpan väestöä. Kun talon isännälle, joka torpan oli myynyt, oli monta maksuerää suorittamatta, alkoi hän siitä hätyyttää. Hän ei enää kauan odottaisi, vaan myisi torpan muille.

Alussa luultiin torpassa, että Pekka oli kaatunut sodassa, kun kaikki tiedot loppuivat ja rahojen tulo lakkasi. Sittemmin he saivat kuulla, että muutkaan eivät ole mitään kirjeitä Amerikasta saaneet. Postikonttorista ilmoitettiin, että postiyhteys on katkaistu. Tämä antoi toiveita, että Pekka voi olla vielä elossa.

Ja kun rauha tuli, odotettiin Pekkaa kotiin. Se oli äidin hartain odotus. Se piti yllä hänen voimiaan, joita nälkä ja tauti oli niin kuluttanut, että hän ei pystynyt vuoteelta nousemaan.

Äidillä oli se salainen toivo, että Pekka tulisi kotiin jouluksi, isoksi juhlaaksi ja valmistaisi siten suuren ilon. Hän ei tästä toivostaan muille puhunut, mutta kun hän alinomaa silmäsi ovelle, odotti hän sieltä enemmän Pekkaa kuin nuorempaa poikaansa Anttia, joka oli mennyt elintarvelautakunnan luo jauhoja pyytämään.

Kolmeen päivään heillä ei ollut ollenkaan leipää. Heillä oli kyllä elannon avuksi yksi lehmä, mutta se ei tähän aikaan vuodesta lypsänyt, sen kun oli määrä poikia kuukauden پرestä. He oli-

vat saaneet talosta, johonka torppa kuului, muutamia suolaisia silakoita, mutta sielläkin oli käyty vastenmielisiksi auttamaan, kun torpan maksut olivat lakanneet ja kun avunpyytäjiä oli muitakin niin paljon. Silakoista keitetty liemi oli hyvin suolaista ja se poltti sairaan vaimon sisuksia.

Iltä kului, eikä ketään kuulunut. Äiti kävi levottomaksi. Hänen silmänsä harhailivat hätäisinä ja hän valitti äänekkäästi tuskiaaan.

Tytär koetti auttaa parhaansa mukaan. Hän kohotteli päänalusta ja käänsi sairasta, että hänellä olisi keveämpi maata. Hän toi kauhalla vettä.

“Kastelkaa tällä huulianne, ehkä se helpottaa.” Äiti joi hyvän siemauksen.

Sitte vallitsi tuvassa hetken hiljaisuutta. Pala-va päre uunin nurkalla antoi vähän valoa. Paloöljyä ei ollut muutamiin kuukausiin ollenkaan kenelläkään. Ne, joilla oli varoja, olivat ryhtyneet käyttämään pieniä karbiidilamppuja. Maalla turvauduttiin päreeseen, tuohon vanhaan valaistuskeinoon. Tyttö, Liisa, muutti pärettä, kun entinen paloi loppuun.

Tämä valo ei estänyt tähtitaivasta näkymästä pienen akkunan yläsyrrystä, jossa oli kapea viiru jäästä vapaana. Äidin kuumeiset ajatukset näkivät noissa tähdissä niitä läheisiä, jotka olivat päässeet tästä murheen laaksosta taivaaseen. Hän oli siellä näkevinään miehensä ja ne lapsensa, jotka olivat kuolleet. Hän ajatteli, että he olivat onnellisia, kun olivat vapaita maailman vaivoista.

Mutta yksi vilkuttava tähti näytti Pekalta. Se ikäänkuin kutsui häntä. Onko Pekkakin jo siellä toisten joukossa? Hänelle tuli hetkeksi hyvä olla. “Jumala on armahtanut häntäkin”, hän ajatteli. “Kohta tulee meidän vuoromme. Hetken vielä kärsimystä, sitte mekin pääsemme sinne, missä ei ole nälkää eikä vilua.”

Mutta sitte oli hän näkevinään sotaa, taistelua, verta. Se oli samanlaista hänen silmissään kuin se, mitä näilläkin mailla oli viime talvena. Tämänkin torpan lähellä oli taisteltu, viha ja vaino oli vallinnut.

Ja hän näkee taistelun keskeltä Pekan kaatuvan, ojentavan kätensä häntä kohti ja huutavan “äiti!”

Kelkkalan sairas leski säpsähtää vuoteellaan. Hän katsoo ympärilleen. Tupa on hiljainen ja rauhallinen. Liisa istuu penkillä ja kutoo sukkaa.

“Unta, se oli vain unta”, hän sanoo itsekseen ja huokaa helpotuksesta. Tytär antaa hänelle taas vettä.

Hetken kuluttua on äiti taas horroksissa. Hän näkee sairashuoneen, siistin ja suuren. Siinä on paljon sairaita, nuoria miehiä. Heitä hoitamassa ja korjaamassa on naisia puhtaissa kauniissa pukimissa. Siniset mekot yllä ja edessä valkoiset esiliinat sekä päässä valkoinen myssy. Tuossa nostaa hoitajatar erästä sairasta istumaan. “Sehän on Pekka!” huudahtaa äiti. Ja Pekka katsoo häntä suurilla silmillään, sellaisilla, jotka hänellä olivat lapsena. “Äiti, äiti, anna anteeksi, että mi-

nä en ole voinut auttaa sinua. Mutta kohta minä tulen, tulen varmasti! Tässä on sinulle ensi apu." Ja Pekka ottaa pussin kupeeltaan ja ojentaa hänelle.

Äiti on kuulevinaan Pekan äänen selvästi. Hän herää horroksistaan, etsii silmillään Pekkaa ja on pettynyt, kun ei häntä löydäkään. Ei mitään pussiakaan näy.

Toivottomana koettaa hän kääntyä vuotcellaan ja valittaa:

"Anna minulle vettä, Liisa. Kuivaa niin sisukiani, jotka ovat tyhjä. Voi, jos olisi vähän leipää kastaa vedessä. Se tekisi niin hyvää."

Liisa tuo taas vettä juotavaksi.

"Odota, äiti. Kohta Antti tulee. Minä laitan sitte ruisvelliä, oikein puhdasta, johon emme pane yhtään jäkäläjauhoja. Tokihan minä jouluksi."

Äiti rauhoittuu hetkiseksi.

Vihdoin kuuluu kiireitä askeleita tieltä. Ovi avautuu. Siitä tulee kylmää huurua, sen mukana Antti, kantaen pussia.

"Nyt on nälkä poissa!" huutaa Antti. Hänen kirkas äänensä kuuluu oudolta tuvan äskeisessä hiljaisuudessa.

"Amerikasta on tullut apu!" hän huutaa edelleen. "Nyt on meillä joulu, oikea joulu. Tässä on jauhoja, valkeita jauhoja. Niistä saadaan leipää, kuin parasta vehnystä. Pane Liisa pata tulelle. Ensin laitetaan valkeata velliä. Ja huomiseksi, joulupäiväksi teemme leipää."

Näin sanoessaan avaa hän pussin, ottaa jauhoja kouraansa ja näyttää äidille.

"Katsos näitä! Kyllä siellä Amerikassa ovat hyvät jauhot. Katsos, näin valkeita!"

Äiti avaa silmänsä ihmetellen ja pyrkii istumaan.

"Pekkako lähetti?" hän kysyy. "Voi sitä hyvää poikaa, kun muisti meidän jouluamme".

"Ei se ollut Pekka, tuntemattomat lähettivät", sanoo Antti varomattomasti, mutta kun huomaa äidin ilmeessä jonkunlaista pettymystä, korjaa hän erehdystään. "Tai ehkä on Pekkakin ollut mukana lähettämässä. Elintarvelautakunnassa sanoivat, että on tullut monta laivalastia, jotka ovat jaetut yli koko maan. Ei siellä ollut kenellekään erityisesti, vaan kaikille, kaikille, jotka nälkää näkevät."

"Jumala siunatkoon niitä siellä Amerikassa, ketä lienevätkin. Kyllä ovat hyviä ihmisiä", puhuu Liisa kohentaessaan kiireesti tulta liedessä ja nostaessaan siihen pataa vellin valmistamista varten.

"Vai kaikille lähettivät, kaikille ilman eroitusta. Ja tuntemattomat ihmiset", ihmettelee vanha vaimo.

Rauhallisena hän heittäytyy vuoteelleen onnellinen hymy suupielissä, hymy, jota niissä ei ollut ilmennyt vuosikausiin.

"Vielä on maailmassa rakkautta, joka ei omaansa etsi, vaan kaikkia muistaa", hän ajattelee.

Kun sitte velli on valmistunut ja Liisa antaa

äidille sitä varotellen, vähitellen lusikalla, kirkastuvat äidin silmät.

“Kyllä on hyvää. Tuntuu niin pehmoiselta siuksissa. Kas, aivanpa tuntuu siltä, kuin voisoin jo nostaa tätä kättäni.”

“Kyllä äiti nyt voimistuu, kun olemme saaneet näin paljon jauhoja, ja tällaisia jauhoja”, puhuu Liisa iloisena. “En anna nyt kuin vähän, jotta siukset tottuvat. Ja huomenna leipääkin”.

Äiti lepää tyytyväisenä vuoteessaan. Ajatuksensa liitävät Amerikkaan, tuohon tuntemattomaan maahan, josta hän on vain kuullut Pekan kirjeistä. Hän etsii niitä tuntemattomia ihmisiä, jotka muistivat heitäkin täällä metsän keskellä.

“Kyllä siinä varmasti oli Pekkakin mukana”, päättää hän. Muuten hänestä oli tämä tapahtuma aivan käsittämätön.

Akseli Rauanheimo.

Espanjan tyranniutta Euroopassa.

Viinavalta on suuresti riemuinnut siitä, että Islannin pieni, 83,000 asukasluvu — saarivaltakunta, joka jo useita vuosia sitte sääsi maassaan kieltolain, on Espanjan tyranniuden edessä täytynyt notkistaa polvensa ja peruuttaa kieltolakisensa osittaisesti. Mutta pidämme että se sittenkin on ennen aikaista iloa, kun asiaan lähemmin tutustumme.

Tiedetään että Islannin suurin ulosvientitavara on suolakala, tehden sen ulosvienti $\frac{3}{4}$ osaa koko maan vientitavarasta ja Espanja on ollut maan suurin ostaja. Mutta kauppasopimusta laadittaessa, pani Espanja ehdoksi että Islannin täytyy ostaa viiniä Espanjalta, muussa tapauksessa nostaisi Espanja tullin suolakalasta kolminkertaiseksi ja se merkitseisi Islannille noin 12,500,000 kr. lisätullia. Tämän uhkauksen edessä ei Islannin eduskunta nähnyt muuta mahdollisuutta itsellään kuin toukok. 25 p. 1922 tehdyllä päätöksellä suostua tuohon ehtoon. Asiasta äänestettäessä äänestivät kaikki, paitsi yhtä, ehdotuksen hyväksymisen puolesta. Tämä päätös tehtiin aluksi vuodeksi eteenpäin, mutta sittemmin on aikamäärää jatkettu määrättömästi eteenpäin.

Mutta huomattakoon ettei Islannin kieltolakia kumottu, vaan tehtiin poikkeus nimenomaan ainoastaan Espanjasta tuotaville viineille. Maassa

itsessään ei saa valmistaa mitään alkohoolipitoisia juoma-aineita, ei myöskään sinne saa tuoda eikä myöä yli 2¼% olutta, vielä vähemmin mitään tislattuja alkohoolijuomia.

Tätä päätöstä tehdessä toivottiin, että kansainvälinen raittiusliike voisi asiaan jotain vaikuttaa, mutta samalla kertaa lähetettiin heti konsuli P. A. Olafson etsimään uusia markkinapaikkoja suolakalalle Etelä- ja Pohjois-Amerikassa. Hänen toimenpiteistään ja onnistumisestaan ei ollut vielä silloin tietoja saatu, kun tämän vuotinen eduskunta päätti istuntonsa, joten edellä mainittua määräaika kauppasopimuksessa, jatkettiin. Osoitukseksi siitä, miten eduskunta on täydellisesti kieltolain kannalla, otamme tähän sanasta sanaan eduskunnan lausunnon 11 päivästä viime toukokuuta:

“Eduskunta päättää täten selittää, että vaikkakin Espanjan kanssa tehdyn kauppasopimuksen takia on tehty poikkeus laista, koskeva väkijuomien tuontia, niin on tämä poikkeus tehty pakoitavasta välttämättömyydestä, mutta ei siksi, että eduskunta olisi tahtonut peruuttaa siitä kieltolaista, joka alunperäin säädetään kyseessä olevassa asiassa toimitetun kansanäänestyksen perusteella.

Tämä selitys hyväksyttiin kaikilla äänillä eduskunnan täysi-istunnossa. On siis huomattava että eduskunta ei ole kumonnut kieltolakia, vaan välttämättömyyden pakosta tehnyt poikkeuksen.

Ylläolevat selostelut ovat alkuisin Kristel. Dagbladista.

Sen jälestä on Espanja onnistuneesti *häytytelyt* Norjaa ja saavuttanut tarkoituksensa samoin kuin Islannissakin ja parhaillaan on kysymys Suomesta ja sen kieltolaista, annamme “Kotimaan” palstoilla kirjoittaneen K. D. J. Salosen puhua asiasta:

Kieltolakimme ja Espanjan kauppamme.

Senjälkeen kuin Norja kauppasopimusneuvotteluissa Espanjan kanssa viime maaliskuun lopulla taipui kumoamaan vuonna 1919 säädetyn väkevien viinien maahantuontikiellon, on kysymys väkijuomakiellon peruuttamisesta kauppasopimuksien aikaansaamisen helpoittamiseksi meillä tullut päivän keskustelukysymykseksi. Niinpä on muuta mainitsematta keskuskauppakamarin yliasiamies, varatuomari Y. Pulkkinen kokoomuspuolueen puoluekokouksessa Turussa viime huhtik. 3 p:nä alustaessaan keskustelukysymyksen kokoomuspuolueen suhteesta nykyhetken kauppapoliittisiin kysymyksiin kosketellut muun muassa tätä asiaa ja on kokouksessa myöskin asiasta keskusteltu.

Että kysymys kieltolakimme suhteesta viinimaiden kanssa solmittaviin kauppasopimuksiin näin on ajoissa tullut julkisen keskustelun alaiseksi, sitä ei voitane miltään taholta pitää muuta kuin hyvänä asiana. Sensijaan on varsin valitettavaa, että se toivomus, minkä tuomari Pulkkinen lausui edellämainitussa puoluekokouksessa, nimitäin että tämä kysymys “nyt olisi otettava vaka-

van, ennakkoluulottoman ja kylmän harkinnan alaiseksi”, ei ainakaan tähänastisessa keskustelussa näytä sanottavasti toteutuneen. Ennen kaikkea on asiallisuutta puuttunut arvosteluista. Niinpä emme ole vielä ainoassakaan niistä kirjoituksista, jotka ovat vaatineet kieltolain tarkistamista Espanjan kauppamme helpoittamiseksi, huomanneet asiallisesti kosketeltavan edes sitä seikkaa, mikä merkitys Espanjalla meidän vientimaanamme on ollut, vaikka tämän seikan luonnossaan pitäisi olla ennakkoluulottoman keskustelun yhtenä lähtökohtana.

Suomen vienti Espanjaan teki Tilastollisen Vuosikirjan mukaan keskimäärin vuodessa:

vuosina 1901—1905	8,063,000	markkaa
„ 1906—1910	7,515,000	„
„ 1911—1913	10,100,000	„

Maan koko viennistä teki vienti Espanjaan:

vuosina 1901—1905	3,7	%
„ 1906—1910	2,8	%
„ 1911—1913	2,8	%

Kuten näkyy, ei Suomen vienti Espanjaan ennen maailmansotaa ole noussut kuin 10 miljoonaa markkaan vuotta kohti eikä prosenteissa lasien vuodesta 1906 alkaen edes 3 prosenttiin. Ja kuitenkin on, mainitaksemme vain tämän yhden esimerkin, edellämainitun keskustelukysymyksen alustaja kokoomuspuolueen puoluekokouksessa Espanjasta puhuessaan maininnut, että se on meidän “tärkeimpiä vientimaitamme”! Mutta eipä

hän olekaan — kuvaavaa kylläkin — tahtonut esittää mitään numeroita käsityksensä tueksi.

Miten toisarvoinen Espanjan merkitys Suomen vientimaana ennen sotaa todellisuudessa on ollut, käy selville myöskin seuraavista virallisen tilaston numeroista, jotka erittävät Suomen vientiä eri maihin viimeisinä sodan edellisinä vuosina 1911—13, maat ryhmitettyinä viennin suuruuden mukaan:

Venäjä	100,3	milj. mk.	28,2	%	koko viennistä
Englanti	94,8	„ „	26,7	%	„ „
Saksa	49,1	„ „	13,8	%	„ „
Ranska	31,3	„ „	8,8	%	„ „
Belgia	16,5	„ „	4,6	%	„ „
Alankomaat.	16,5	„ „	4,6	%	„ „
Ruotsi	15,2	„ „	4,3	%	„ „
Tanska	11,9	„ „	3,5	%	„ „
Espanja	10,1	„ „	2,8	%	„ „

Tästä rinnakkain asetelusta näkyy, että Espanja on järjestyksessä vasta 9:s Suomen vientimaista ja että vienti sinne on tuskin tehnyt muuta kuin yksi kymmenes osa siitä, mitä meiltä on vienti ensimmäisiin vientimaihimme, Venäjälle ja Englantiin.

Mutta — voitane sanoa — vaikkapa Espanjan osuus maamme kokonaisviennistä on näin vähäinen, on sillä kuitenkin tärkeä asema erään vientitavaramme, puutavaran, ostajana. Tämä kysymys Espanjan puutavaraostoista ansainnee senvuoksi erikoistarkastelua.

Metsähallituksen aktuaarin O. Lönnrothin esityksen mukaan teki Suomen puutavaran vienti Espanjaan vuotta kohti:

1886—90	4,8	milj. mk.	12,9 %	koko	puut.	v.
1891—95	5,1	„	9,8 %	„	„	„
1896—1900	6,8	„	7,4 %	„	„	„
1901—05	7,8	„	5,1 %	„	„	„
1906—10	7,2	„	5,1 %	„	„	„
1911—13	9,8	„	5,2 %	„	„	„

Numeroista näkyy, että Espanjan puutavaraostot aikaisempina vuosikymmeninä ovat nousseet lähes 13 prosenttiin maan koko puutavaraviennistä. Mutta samalla näkyy niistä, että Espanjan merkitys puutavaramme ostajana — mistä se siten lienee johtunutkaan — on säännöllisesti ja nopeasti vähentynyt viisivuotiskaudesta toiseen, joten viimeisinä vuosina ennen maailmansotaa tuli maamme puutavaranviennistä Espanjan osalle vain suunnilleen 5 %. Samaan aikaan on puutavaran vienti eräisiin muihin Euroopan maihin, varsinkin Saksaan ja Belgiaan suhteellisestikin tuntuvasti kasvanut. Ei todella luulisi tällaisten numeroiden, jotka toki eivät ole voineet olla tuntemattomia maamme puutavaraviejille, olevan omiaan synnyttämään sitä käsitystä Espanjan markkinoiden tavattomasta tärkeydestä, jonka viime viikkoina olemme voineet panna merkille.

Edelläolevat numerot riittänevät osoittamaan, ettei Espanja, vaikkapa se todella pysyvästi sulki si markkinansa meiltä, voi saada aikaan sellaista

häiriötä maamme talouselämässä, joka pakkoittaisi meidän hinnalla millä tahansa antautumaan sen armoille. Tullisota Espanjaa vastaan ei ole se “kova todellisuus”, jossa meidän olisi pakko eräitten taloudellisten etujen säilyttämiseksi uhrata toisia vielä tärkeämpiä taloudellisia ja siveellisiä etuja.

Sitäpaitsi vaikkapa Espanjaan vienti olisi tärkeämpikin kuin mitä se edellä esitettyjen virallisten tilastojen numeroitten mukaan on osoittautunut olevan, ei tästä seikasta suinkaan ilman muuta seuraisi, että me mahdollisessa tullisodassa olisimme epäedullisemmassa asemassa oleva puoli ja senvuoksi pakoitettuja alistumaan vastapuolen sanelemiin rauhanehtoihin. Järjetöntähän olisi olettaa, että mikäli Espanja aikaisempina vuosina on esiintynyt tavaramme ostajana, se olisi tehnyt sen muista syistä kuin oman taloudellisen etunsa takia. Mutta jos näin kerran on asianlaita, totta kai silloin Espanja markkinainsa sulkemisella aiheuttaa vahinkoa myöskin itselleen ja tarve päästä uudelleen kauppasuhteisiin on yhtä tuntuva Espanjan kuin Suomenkin puolella.

K. D. J. Salonen.

Huudan --- herätkää!

Ihmiselämä on kuin merellä purjehtimista, toisinaan työntä, toisinaan myrskyä. Kun katselemme nykyaikaista ihmiselämää, niin se on juuri kuin aallokossa kulkua, yksi purjehtii sinne, toi-

Aallokossa

Osa Pohjantähden jäsenistöä "mojakkapiknekissä" Remulassa.

nen tänne, ja jokainen luulee olevansa oikeassa suunnassa. Kun katselemme rehellisellä mielellä ja haluamme totuudessa tätä yhteiskuntaelämää eteenpäin viedä, niin täytyy huudahtaa: "Näinkö tämä elämä on keveää!"

"Näin se on", arvelevat sadat ja taas sadat. Mutta, hyvät ystävät, miettikäämme vakavasti asiaa. — Näinkö kevyesti pääsemme tämän maailman läpi purjehtimaan? Tällä tavalla ajattelevat esimerkiksi alkohoolin käyttäjät ja välinpitämättömät ihmiset, sekä lukemattomat kansalaisemme, jotka nukkuvat sikeää, rauhallista unta, tietämättä, että on tosi kysymys kieltolakia toteuttaessa. Tässä on kaikille kansamme onnea harrastaville erinomaisen tärkeä tehtävä. Tässä on sinullekin, hyvä ystävä, kaunis ja jalo rakkauten työmaa. Se on sellaista työtä, jota varmsati voisit tehdä. Voisit esimerkiksi ystävillesi, sukulaisillesi ja lapsillesi, antaa varoittavan sanan alkohoolin vaarallisuudesta, sillä alkohooli on ehdottomasti tappavaa. Alkohooli ja sen salakavalat lainrikkokat ovat hirmuisen väkeviä ja kavalia vihamiehiä, siksi huudan: "Herätkää!"

Seurakuntalaiset, Kalevaiset miehet ja naiset, nukkuvat raittiusseurat, y. m., tähän on meidän yhteinen vihollisemme. Miksi emme ryhdy käsikädessä joka paikkakunnalla yhteistoimintaan yhteistä vihollista vastaan? Kehoitän ripeään toimintaan jokapaikassa, missä edistyspyrintöjä harrastetaan ja raittiutta suositetaan. Kootkaamme joukkomme taas yhteiseen rintamaan ja taistelukamme pontevasti alkohoolikuningasta vastaan!

Runoiliakin on matkassamme sanoilla, jotka soveltuvat lopuksi:

“Varmasti hiljalleenkin työmme
Tarkoituksensa saavuttaa.
Vihollisemme vihdoinkin lyömme,
Ja voiton, onnen saamme.
Muut’ ilkkuu pilkkaa: vähät noista!
Sun lapsiltasi, synnyinmaa,
Tahdomme juopumuksen poistaa,
Heill’ oivan onnen perustaa”.

Matti Manner.

Missä ja miten valmistetaan nykyaikaisia viinaksia?

Kieltolakikomisaari Haynes on hiljattain julkaissut sarjan kirjoituksia, joissa hän käsittelee nykyään käynnissä olevaa viinatrokarien ja hallituksen viinapoliisien välistä taistelua. Tämän yhteydessä on hän myöskin tuonut esille muutamia vaiheita, joihin viinapoliisit ovat olleet tilaisuudessa tutustumaan takavarikoimisia tehdessään. Yksi huomattavimmista on siivottomuus, joka vallitsee ammattiviinankeittäjien “tehtaisa”.

Viinankeittäjät tekevät ammattiaan rahan vuoksi; he eivät välitä mistään muusta. Usein on tavattu heidän “mäkinsä” olevan laitetun pilaantuneista hedelmistä ja vihanneksista, joskus kaupungin roskakannuista kerätyistä, mätänemistilassa olevista jätteistä. Eräs viinankeittäjä oli puolustautunut oikeudessa sillä, että hänen mäkinsä ei ollut tavallista mäskiä, vaan sioille laitettua sotkua.

Tynnörit ja muut tehtaalla käytettävänä olevat astiat tulevat sietämättömän haiseviksi ja törkeiksi, oltuaan puhdistamatta käytännössä jonkun ajan. Kärpäsiä kerääntyy ympärille tuhansittain. Ne hukkuvat mäskiin, samoin kuin muutkin hyönteiset ja koppiaiset, jotka kerääntyvät hajun hou-

kuttelemina ympärille. Käärmeitä, hiiriä, rottia ja jopa kissojakin on löydetty mäskitynnöreistä. Niitä ei ehkä tahallisesti sinne laiteta, mutta ne putoilevat, hukkuvat ja jäävät sinne, joka tietenkään ei liikuta asianomaisia niin paljon, että viitisivät toimittaa haromisia.

Onpa viinakeittimöitä löydetty sikopahnojen al-takin, jonne yläpuolen asukkaiden "mehu" vuotaa, tippuen katon läpi mäskiin ja muualle. Mäskitiinuja on löydetty navetoista, talleista ja lantatunkioista. Joskus peitetään astia vanhoilla säkeillä, jotka joskus putoovat mäskiin. Niihin imeytynyt mehu puserretaan takaisin ilman muuta. Muutama paikoin on siivinvälineenä käytetty vanhoista matrasteista otettua toplinkia.

Texasissa on löydetty viinatehdas kaupungin lantalaitoksen keskellä. Puolimädännyt hevosenraato oli mäskitynnorien yhdellä puolella, joissa oleva mäski oli laitettu kerätyistä ruuanjätteistä ja toisella sivulla oli astioita, joihin oli heitetty silvottavana olevan hevosen kappaleita. Toukat ja kärpäset lisäsivät näiden astioiden viehättävyyttä. Haju oli sietämätön. Useita poliiseista tuli sairaaksi, ollen pakoitettuja lähtemään huoneesta. Kuvaaja, jonka piti ottaa paikasta kuva, alkoi antaa ylönsä ennen kuvan ottamista ja oli pakoitettu lähtemään.

Nämä ja monet muut seikat puhuvat puolestaan. Mutta huutsia juovat eivät tunne maussa eroitusta. Kun tämän ylettömän siivottomuuden lisäksi vielä otetaan huomioon metalleista, kupa-

rista, lyijystä ja sinkistä irroittuva myrkky, on huutsin juoja ennemmin tai myöhemmin tuomittu kuolemaan vähittäiseen, hivuttavaan myrkytykseen, ellei kohtalo ole suopea ja salli miehen kallistavan suuhunsa ryyppyä, josta menettää näkönsä, tai saa niin voimakkaan myrkytyksen, että pääsee heti vapaaksi tämän maailman kivuista ja — juomahimosta. (N. Y. U.)

Tämä kirjoitus on otettu Kalenteriin näyttääkseen tuleville polville miten alas voi juomahimo uhrinsa painaa.

Jumalan kukka.

Pikku-Lauri oli täyttänyt jo neljätoista ikävuottaan, eikä hän vielä kertaakaan, ollut askeltakaan kävellyt. Hän oli vaivainen synnyttyään. Hänen jalkansa eivät kannattaneet vartaloa ja hartiansa olivat kouristuneet ulospäin, niin että pää painui syvälle olkapäiden sisälle. Hänen ainoa liikuntamahdollisuutensa oli ryömimällä kulkea eteenpäin.

Huolimatta ruumiillisesta epämuodostumisesta, oli hänen älynsä kehittynyt sensijaan ylenmäärin, niin että häntä rakastettiin syvästi kodissa, huolimatta siitä, että hän tarvitsi yhtämittäisesti huolenpitoa. Milloinkaan ei kuultu valitusta hänen huuiltaan, eikä huomattu surunhäivää hänen elämässään, lukuunottamatta niitä hetkiä iltasilla, jolloin hän vuoteellaan maaten katseli tähtitaivasta ja "puheli enkelien kanssa", kuten hän itse sanoi. Silloin usein vuoti viljavat kyyneleet poskia pitkin ja syvät huokailut tärisyttivät raihnaista rintaa, mutta niinä hetkinään halusi hän aina olla yksin.

Usein valitteli hän äidilleen, ettei hän voinut kävellä suorana ja palvella äitiä, vaan että hän oli ainaisesti äidin hoidettavana monien töiden sivulla, joita suuri perhe äidille tuotti. Mutta äiti ei milloinkaan ottanut kuullakseenkaan Laurin

huolia kun ne tätä puolta asiasta koskivat, sanoi hän vain, "Sinäkö olisit rasiukseksi, sinähän olet kodissamme Jumalan kukka, sillä sinä opetat meille kaikille kärsivällisyyttä elämän synkkinä hetkinä. Surun päivä olisi se meille kaikille, jos sinusta erota pitäisi, siksi rukoilen että Jumala soisi sinun olla luonamme kauvan". Mutta Lauri ei toivonut elävänsä kauvan. Hänen yksityiset iltakeskustelunsa "enkelien kanssa" käsittelivät pääasiassa hänen pois menoaan. Hän olisi mielellään mennyt "kotia" sillä siellähän saisi hänkin "kävellä suorana".

"Äiti," huusi Lauri eräänä aamuna herätessään, "minä näin unta että olin taivaassa ja että minä juoksin!"

Äiti hätkähti hieman, meni Laurin vuoteen luo ja kysyi, josko hän tahtois kuolla ja jättää äidin.

"Kyllä äiti!" — oli empimätöin vastaus, "ja siellä minä odottaisin sitte joka päivä äitiä ja sitte kun äiti tulisi, juoksisin vastaan ja kantaisin sylissäni, aivan yhtä varovasti ja hellästi kuin äiti nyt kantaa minua".

— Oli kulunut vain muutamia viikkoja Laurin unen jälkeen, kun äiti eräänä aamuna ihmeissään hiipi Laurin vuoteen luokse, kun ei sieltä kuulunut tavallista, iloista: "hyvää huomenta", kuten Lauri aina aamuisin herättyään tervehti äitiä.

Mutta syväksi surukseen huomasikin hän Laurin siirtyneen "kotiin" ja jällelle jäänyt elotoin, näivettyynyt ruumis lepäsi hiljaa, kuin herttaiseen uneen uuvahtaneena. Sormet olivat pusertuneet

lujasti ristiin ja valoisa hymy leikki suupielessä, aivankuin silloin, kun hän sanoi, juoksevansa sitte äitiä vastaan ja kantavansa häntä sylissään.

Laurin pois menoa surtiin kotona syvästi, sillä kaikki olivat kiintynet häneen kaikesta sydämes-tään. — Poissa oli "Jumalan kukka", siirretty kotiin, jossa ei ole yhtään rampaa, ei surua eikä pettymyksiä. Mutta vaikka koti tyhjältä tuntuikin, ei surtu Laurin lähtöä toivottomasti, eikä ole sellaiseen suruun syytä silloin, kun Jumala "kukkansa" katkaisee tässä elämässä, muuttaakseen sen taivaan tarhoihin.

Mutta niin äärettömän paljon katkeaa "Jumalan kukkia" synnin myrskyissä ja sortuu ihanaa elämää alhaisuuden lokaan — elämää — joka kuitenkin on alkuperäisesti tarkoitettu Jumalan tarhojen kaunistukseksi.

Miljoonat äidit ovat vaalineet poikiaan — "Jumalan kukkia" — elämää varten ja ne kuitenkin on "kuolema" korjannut.

Rampa-Lauri sai sydämellistä rakkautta ja hel-lää hoivaa kodissaan, häntä hoivattiin Jumalan kukkana, mutta miten kohtelee synti suosikkiaan ja miten paljon sen voimakkain liittolainen — väkijuomat — ovat elämää tuhonneet. Niinkauan kuin miehellä on mitä ottaa, rahaa, mainetta, voimia, niin kauan se uhriaan suosii, mutta ryöstettyään siltä kaikki ja huomattuaan sen kyvyttö-mäksi tälle elämälle, potkii se raiskaamansa jät-teet yhteiskunnan huolettavaksi, tahi toisessa ta-pauksessa tarjoaa hirttonuoraa.

Jokainen äiti surisi nähdessään lapsensa ram-pana ja avuttomana, mutta jokainen äiti riemu-mielellä vaihtaisi synnin sortaman poikansa hau-takummun, Laurin hautaan.

— Isät, äidit, paheet vaanivat poikiamme — Jumalan kukkia — mitä teemme heidän elämän-sätien turvaamiseksi?

Hilma Hamina.

Äidin uni.

Pienoinen poissa on,
kätöksä kalmiston —
Itkevi äiti.

Uni jo armas saa,
tuskaa tuudittaa,
murheisen mielen.

Koteihin kuoleman,
tupihin Tuonelan
vie uni äidin.

Rannalla rauhakkaan
Tuonelan tumman maan,
lapsonen leikkii.

Vaivat on vaienneet,
Viileät Tuonen veet
jalkoja huuhtoo.

Kullalle kiiltävää
kutria, silittää
Tuonen tumma impi.

Lehtojen rauhaisaan,
vienohon huminaan
vaipuu Tuonen tuuli.

Päivä jo mailleen saa.
Vienosti kajahtaa
Tuonen immen laulu.

Hyvä on lapsosen.
Rauha on ikuinen
Tuonelan mailla.

Äiti jo heräjä,
Silmähän helähtää
kirkkahin kyynel.

Tuhottua elämää.

Menneiden muistojen lehtiä käännellessä pulpahtelee siellä csiin yhtä ja toista väliin mielenkiintoistakin. Tällä kertaa sieluni silmissä kuvastuu kappale elettyä elämää kouluvuosiltani.

Varhaisena talvi-pakkasaamuna tein viimeisiä varustuksiani ollakseni lähtövalmiina kouluun. Silmäilin vielä hetkisen ulos kotini ikkunasta talviseen maisemaan melkeinpä toivoen, ettei tarvitsisi lähteä ulos. Samassa tuokiassa näen surkuteltavan näyn, joka ei koskaan mielestäni pois häivy.

Hevonen kiittää hurjaa vauhtia, kolme miestä istuu reessä pidellen naista keskellään. Hänen hiuksensa oli hajallaan, ja käsillään hän huiatoi niin, että häntä näytti olevan vaikea pidellä kiinni.

Silloin en vielä käsittänyt miksi häntä näin vietiin. Myöhemmällä sain kuulla hänen elämänsä tarinan. Hän, Katri Turnela oli hyvän, toimeentulevan talon tyttö. Jo nuorena joutui hän avioliittoon myöskin varakkaan talonpojan Matti Norelan kanssa. Toivottiin ja uskottiin että tästä avioliitosta muodoituisi onnen, rakkauden ja sopusoinnun koti, sillä olihan heillä millä taloutensa alkoivat, siis aineelliset edellykset. Mutta Matti ei ollut niitä miehiä, jotka rakastivat työ-

tä ja onnellista kotielämää — ei niitä hän ei ollut. Sen sijaan oli hän suuri juoppo ja tappelija. Konkonsakin puolesta tavallista suurempi, joten häntä kansan kesken kutsuttiin "Isoo Masa". Niinpä hän nytkin pitkällisen juopottelun takia oli huvikseen ottanut vaimonssa kiduttamisen, josta oli seurauksena, että hän menetti järkensä ja tuona edellä kerrottuna aamuna häntä vietiin mieliviikaisten parantolaan. Matti sai olla vapaana, jatkkaa juopotteluaan, ja tapella kenen kanssa halutti, joka vain uskalsi häntä vastustaa. Muutamia vuosia edellä kerrotusta tapauksesta näen kumarahartiaisen "ison Matin" pussi olalla vaeltavan köyhäin hoitolaan.

Suomen ihana, kukkiva kevät oli silloin juuri parhaillaan, mutta häneen ei enää pystynyt vaikuttamaan luonnon ihanuuskaan. Hän eleli vain oman elämänsä rappeutuneilla raunioilla, kaikilta hyljättynä.

Josephine Mikkola.

Rukoile ja tee työtä!

Tämän lyhyen, paljon sisältävän lauseen olen tuntenut jo kymmeniä vuosia ja aina siinä tuntuu olevan sama muuttumaton, horjumaton totuus pohjasäveleenä.

Joitakin päiviä sitten, tapasin tuon saman tutun ihailemani lauseen erään nuorukaisen taskumuistiinpanokirjan ensi-sivulta, johon hän itse kauniilla käsialallaan oli siististi kirjoittanut: "Rukoile ja tee työtä". Mutta mistä oli tuo nuorukainen saanut tuon vakavan totuudentunnon sielunsa sopukkaan; jota hän aikoi elämänsä taipaleella seurata? Mistäpä muualta kuin äidiltä, niin uskomme. Ehkäpä äiti oli pojan maailmalle lähtiessä kuiskannut tuon lauseen, ikäänkuin muistoksi, suojelusenkeliksi hänen tuleville tuntemattomille elämänsä poluille.

Nuorukainen pitää äitinsä neuvot pyhänä. Hän ikuistaa tuon lauseen ei ainoastaan sieluunsa, mutta pieneen kirjaansa, jota hän tulee joka päivä muistiinpanojensa vuoksi käsittelemään. Tämä kunnan nuorukainen ei hävennyt, eikä punastellut, vaikka tuollainen lause löytyi hänen taskukirjastaan; ei, sillä omaksi ohjeekseenpa hän sen oli kirjoittanutkin. Hänellä oli selvänä suunta elämällensä, jota myöten Jumalan avulla aikoi ja

tahtoi seurata ja kulkea. Onnellinen äiti jolla on sellainen poika, mutta onnellinen myöskin se poika, joka omistaa sellaisen äidin, joka itse on kokenut ja tuntee mitä todellinen rukous saa aikaan. Ja saman hengen ja rukouksen uskon, on hän äidinrakkautellaan kyennyt lietsomaan lapsensakin sieluun.

Niin, elämän monimutkaiselle taipaleelle lähtee myöskin naapuritalosta nuorukainen. Hänelle ei äiti ole muistanutkaan matkaevääksi kuiskata tuota pientä, vaatimatonta lausetta: "Rukoile ja tee työtä!"

Ja miten neuvottomana hapuilee tuo nuori mies, kun matkalla sattui voittamattomia vaikeuksia. Ei ole sielussa, vielä vähemmän muistikirjan ensi sivulla tuota rohkaisevaa lausetta: "Rukoile ja tee työtä!" Silloin houkuttelevana hämöttää keveä elämä, huvitukset ja ennen kaikkea toimetttömyys. Mutta miten lyhytaikaista perhostanssia se useimmiten kuitenkin on; hetken se hurmaa ja lumoo, mutta sitten seuraa elämän tyhjyys monenlaisine pettymyksineen. Nyt olisi toverin, ystävän tai yhdistyksen siveellinen velvollisuus äidillisellä hellyydellä kuiskata tuolle poloiselle sortuneelle, tuo kaikkina aikoina parhaaksi koeteltu ihmeellinen neuvo: "Rukoile ja tee työtä!" Kas siinä salaisuus ja ohje, jota on helppo seurata ja ylös nousta, vaikkapa syvemmältäkin. Sen noudattaminen takaa elämälle suunnan, jota myöten voi puhtain, kohotetuin katsein kulkea..

Ikuistakaamme tuo lause, sielumme muistiin-

panokirjaan, sinne mielihyvällä asettakaamme nuo muutamat, niin nykyisen maallisen, kuin tulevan ijäisyyselämämmekin ohjeeksi sopivat vaatimattomat sanat: "Rukoile ja tee työtä!"

Roosa Vuoti.

Onko Antti Luoma täällä?

Raittiuskalenterin lukiakunnan seassa on jo sellaisia, jotka eivät tiedä paljoakaan entisajan kapakka-elämästä. He vain tietävät ja muistavat, että kapakat olivat avoinna kaupunkien muiden liikehuoneiden seassa ja että juopot juovuksissa nojailivat niiden ovi- ja nurkkapieliä. Samoin he muistavat miten poliisit, silloin tällöin raahailivat juoppoja putkaan.

Harvat, nuoremmissa väessä voivat käsittää kaikkea sitä onnettomuutta, mitä tällainen avoin kapakka sai aikaan.

Meillä vanhemmalla väellä on vielä pää täynnä monellaisia muisteloja noilta ajoilta. — Niin surullisia kun ne ovatkin monessa tapauksessa, on seassa tapauksia mitkä näin kymmenien vuosien perästä hieman naurattavatkin.

Tässä kerron yhden tositapahtuman sunnuntai-aihana maaliskuulla 1899. Tärkeämmät asianomaiset henkilöt on jo aikoja kuolleet, että ei heidän tarvitse enää tästä loukkaantua.

— Se oli sunnuntai-aihana noin kello 10 aikoihin kun Antti Luomalan vaimo tuli kotiini hyvin väsyneenä ja asiallisen näköisenä. Entisestään tiesin miten hänellä saattaa olla hyvinkin kiireellistä asiata. Hän oli — juomarin vaimo. Sen takia

kysyin hätäisesti, ennenkuin ovikaan oli tuskin suljettu: mikäs nyt on hätänä.

Silloin tämä väsynyt vaimoraukka puoleksi itkien kertoi, miten Antti oli taas ollut poissa kotoa koko yön ja vienyt joka sentin mukaan. He saivat oikein hyvän makson eilen, mutta ei tullut enää illalla kotiin edes iltasta syömään. Pelkäsi kait minua, että minä tahtoisin ainakin osan tilistä perheen ylläpidoksi. Tiedättehän puutteemme. Minun vaimoni kuuli tämän ja sanoi myöhemmin, että se koski kipeästi hänen sydämellensä. — Arvaahan sen.

Niin, mitä te sitte tarkoittitte? Kysyin minä tältä raukalta joka jo itkien pusersi käsiänsä kasvoihinsa. — Ettekö Te olisi hyvä ja lähtisi etsimään Anttia. Kuulin, että hänellä on ollut vielä tänä aamuna useita dollareita jälellä. Jos sattuisi että hänellä vieläkin olisi edes vähän. Jos minä lähden häntä etsimään niin he piilottelevat hänen minun tieltäni ja jos sattuisin löytämäänkin, niin ei hän kuitenkaan kotiin lähtisi minun mukani. Näin tuo vaimo vaikeri onnettomuuttansa.

Tämä oli katkeraa kuulla miehestä, joka oli muutoin kelpomies. Olin puhellut jo monta kertaa hänelle tuosta, ja ohjannut ja kehoittanut häntä liittymään raittiusseuraan taikka muutoin lakkaamaan.

Kyllä hän aina myönsi miten se on paha kun hän juopi ja ansio muutoinkin tarvittaisiin. "Ei

yhden miehen tienestistä riittäisi todellakaan tällaisessa perheessä sellaisiin". Tapasi hän sanoa.

Antti oli kelpo- ja hyvänlaatuinen toveri missä tahansa. Ei hän halunnut riitaa kenenkään kanssa. Hän oli oikea lampaannahka. Mutta niin perin pohjin himojensa orja, että hänellä ei ollut vähääkään tarmoa seisoa vieteliöitä ja kiusauksia vastaan.

Hän tosin liittyi pari kertaa raittiusseuraankin, mutta eihän siitä silti mitään valmista tullut. Ei kukaan osaa ajatella miten raskaasti hän oli himojensa orja. — Raukka!

— Niin, kun tuo kärsinyt vaimo lakkasi puhumasta tunsin sielussani tuskallista tunnetta. Mielelläni olisin tehnyt melkein mitä muuta tahansa, mutta lähteä Anttia etsimään kapakoista sunnuntaiamuna, siihen ei minussa tahtonut olla miestä. Tuntui niin kovin vaikealta. Olin juuri aikeessa keltäytyä lähtemästä, kun vaimoni alkoi kehoittaa minua lähtemään. "Ethän sinä nyt siellä kauan viivy, lähde kohta", kuului sanansa, äänessä oli jotain erikoista sointua.

Olin lähtöisin juomarin perheestä. Tunsin tarkoin jokaisen puutteen ja tuskan mitä siellä voipi tulla ihmistä vastaan. Tässä muistui mieleeni taas yhdessä silmän räpähtämässä koko lapsuuteni aika kaikkine kärsimyksineen ja puutteineen.

Silloin minä lähdin. En jaksanut puhua enää sanaakaan.

Mutta kadulle tultuani tuntui outoa vaikutusta ruumiissani. Tuntui kuin olisi askeleeni horju-

neet. Sydämeni oli tuskaa täynnä. Kylmät väreet kävi selkäpiitä myöten.

Minä pelkäsin... Mitä pelkäsin, sitä en saanut selville. Oli jotain niin kovin kamalaa. Ajatukse- ni oli aivan sekaisin. Kävelin alas kapakoita kohden, mutta en päässyt varmuuteen siitä mihin kapakkaan ensin menisin.

Lähemmä kapakkaryhmää tultuani päätin käydä sisälle kuuluisimpaan — Heikki Mattsonin kapakkaan.

Ajattelin, kaiketi on siellä ainakin paljon muita juoppoja, jos ei sattuisi olemaankaan etsimääni Anttia. Mutta jota lähemmä tulin tuota kapakkaa sitä raskaimmilta aloin tuntea jälleen askeleeni.

Tuntui kuin olisin kantanut itseni näännyksiin raskaan taakan alla.

Minä todellakin aloin käsittää hieman uhkarohkean aikeeni.

Mennä yksinään vihollisen päämajaan on joutain, jota sietää hieman ajattella.

Olin tosin nuori, roteva tavallinen mies, mutta siltikin mahdottomuus on aina mahdotointa.

Tultuani siihen kohtaan mistä olisi pitänyt kääntyä taloon, tunsin olevani kuin joka puolelta puseruksissa. Minä vapisin. — Olinko sairas? En. Sielussani kävi ankara taistelu kahden minua voimakkaamman vallan kesken. Mutta "Michael" voitti.

Yhdessä silmänräpäyksessä tunsin saaneeni voimani ja rohkeuteni monin kertaisena takaisin.

En olisi peljännyt, vaikka itse Bachus olisi tullut sarvipäisenä vastaani.

Ensin kävelin katukäytävää vakavasti talon ohitse, kuullakseni josko sisältä kuuluisi mitään liikettä taikka ääntä, voidakseni paremmin yllättää.

Tultuani kapakan kohdalle näin jo kauas liikettä raolleen jätetyn akkunaverhon lomasta. Ääntä ja melua kuului sisältä runsaasti. Etu-ovi näytti lukitulta. Kaiketikkini!

Astelin välinpitämättömän näköisenä ja huoltomasti alaspäin vielä kahden kapakan ohitse kuullakseni, josko siellä sattuisi kuulumaan mitään ääntä verhojen takaa. Toisesta tuntui kuuluvan vähän varovaa liikettä.

Nyt palasin takaisin ja ohjasin askeleeni suorastaan Mattsonille.

Itäiseltä puolelta rakennusta kävi sisälle takaovi. Siitä astuin kapakkaan johtavalle käytävälle. Ovi oli auki, ja käytävän päässä oleva ovi oli puoleksi avoin, joka johti kapakkaan. Käytävä kävi eteläistä puolta rakennusta, ja pohjoispuolella oli ruokala ja istumahuoneet, sekä keittiö. Ovet käytävältä oli avoinna näihinkin huoneisiin.

Vakaana, mutta varmasti astuin sisälle kapakkaan. Siellä oli todellakin "*täysi käsi.*"

Ehdin noin puolilaattiaan ennenkuin kukaan huomasi mitään. Tällöin taukosi melu ja kuolon hiljaisuus levitti verhonsa huoneessa olijain ylitse. Minä olin yllätys heille.

Kun puhuja nousee, tilaisuuden saatuaan, puhuja-laitteelle niin kuuliat tavallisesti jännittävät itseänsä tarkastaessaan esitettyä puhujaa. — Mutta minä vielä nytkin luulen, että minua tarkastettiin laattialla seisoessani tuona sunnuntai-aamuna paljon suuremmalla jännityksellä, kuin konsanaan puhujana esiintyessäni joukkojen edessä.

Se oli todellakin jännittävä hetki. Se oli läsnäoleville — erityisemmin kapakoitsialle — kiusallinen tilanne. Siinä seisoj yksin laattialla 25-vuotias raittiuspuhuj “Bachuksen” ystävien alttaripalvelusta häiritsemässä. Ainoa paha oli vain siinä, että jännitys-aika oli liian lyhyt.

Seisoessani siinä, silmäilin ympärilleni ja tarkastelin tuota joukkoa, jossa oli mahdollisesti noin 25—30 miestä, enimmäkseen minun ikäisiäni nuoria miehiä, perheenisiä. — Anttia ei näkynyt joukossa.

Siinä katseltuani sattui sitten silmäyksemme yhteen kapakan isännän kanssa. Hän oli kovin hermostuneen näköinen. Samoin hänen poikansa ja palveliansa, jotka tekivät palvelusta ostajille. Kolme miestä palveli sunnuntai-aamuna ostajakuntaa. Oli sekin aikaa!

Tuot mit yh.... nii.... ketä te.... etsittekö te jotakin?

Noin änkytti kapakoitsia, mutta minä en välittänyt vastata aivan kiireesti. Seisoin vain ja katselin hitain liikkein ympärilleni.

Enpä usko, että kapakoitsia unhoitti tuota jän-

nittävää hetkeä aivan kohta. Se oli kiusallinen läsnäolijoille.

Mutta kuolon hiljaisuus vallitsi kertakin Mattsonin kapakassa vaikka huone oli väkeä täynnä. — Olihan se oikeinkin. Nythän oli *sunnuntai-aamu*.

Kapakoitsian änkytys ja levottomuus kiihtyi.

Vihdoin kysyin minä: “Onko Antti Luomala täällä?”

9—13—23.

K. O.

Pettymys.

Kuu paistoi kirkkaasti, suuri kesäinen kuu.

Ihanan päivän vilkas elämä on pysähtynyt lyhytaikaiseen lepoon. Kasvitkin kukoistavine lehvineen olivat painaneet alas hienosti hohtavat umpunsa, antaakseen ne taas aamun sarastaessa ikuisen elämän ihastukseksi. Avoimesta ikkunasta lehahti lämmin tuuli huoneeseen tuon tuostakin heiluttaen ikkunanverhoja. Kukkien tuoksu tulvi sisään, tukkien huoneen jokaiseen soppeen. — Ovi avautui ja huoneeseen astui nuori tyttö, hänkin tuoden mukanaan kesän henkeä. Väsyneesti heitti hän hatun päästään ja istahti uupuneena pianotuolille, ajatuksissaan näppäillen keveästi soitto-koneen koskettimia.

Sormet herpautuivat kuitenkin pian, pää käsiin vaipuneena hän istui, eikä huomannut, vaikka tuolen henki hänen poskiaan hyväili.

— Miksi täällä on niin ahdasta, virkkoi tuuli kuutamolle, samalla lemahduttaen sylin täyden neilikan tuoksua huoneeseen. — Kuukin pilkisti ikkunasta sisälle, ikäänkuin kysyäkseen, mitä voisi tehdä asian auttamiseksi.

Aivan kuin vastaukseksi näihin kysymyksiin heittihe tyttö päänsä taaksepäin, risti kädet kohotetun polven ympärille ja katse jäi tuijottamaan määräämättömään paikkaan lattian rajassa...

Lahjan mieleen muistui nyt kotisaloon syvä rauha, jonka sylissä hän lapsuutensa valoisat, vapaat päivät oli viettänyt.

Lapsena oli hän pitänyt paljon leikeistä, kuten muutkin lapset. Kesällä oli hän istunut päiväkausia hiekkapankassa pihamaalla, kaivaen käytäviä, istuttaen kukkia, leipoen savileipiä ja huvitellen monella tavoin. Talvella täytyi hänen monta, monta päivää istua huoneessa ja katsella lunta, joka peitti hänen rakkaan hiekkansa. Mutta kun aurinko paistoi kirkaasti, eikä ollut kylmä, sai hän mylleröidä lumikinoksessa ja silloin oli hänellä melkein yhtä hauska kuin kesälläkin. Olipa hänellä uskollinen ystäväkin Halli, talon vahti, joka pienestäpitäen oli tottunut Lahjaan ja kuljeskellut hänen kanssaan kartanolla, välittämättä ollenkaan siitä, että Lahja sitä retuutti usein ja veti turkista. Päinvastoin Halli oli ollut siitä hyvillään, sillä se oli käsittänyt, ettei sillä mitään pahaa tarkoitettu.

Monta hauskaa olivat Lahja ja Halli pitäneet keskenään. He olivat juosseet kilpaa ja kisailleet, kuten hyvät ystävät ainakin, ja yhdessä olivat he monesti kesäaikana nukahtaneet nurmikolle.

Neitoseksi varttuneena kotissalon helmassa, oli Lahja uneksunut kauniit unelmansa elämästä. Valtavan valoisaksi oli hän elämän ajatellut. Sielunsa oli vallannut voimakas halu, saada nähdä ja kokea elämää sen laajoissa eri muodoissa.

Aika kului. Elämä tempasi mukaansa hänet —

salon lapsen — kauas kotitanhuilta maailmalle kuletti. Hurmaava ihastus täytti silloin hänen mielensä: nyt toteutuvat kauniit elämän unelmani!

Tänne valtameren taakse, uusiin oloihin, tänne luvattuun maahan, mistä hän kauneimmat unelmansa oli uneksinut — seurasi häntä pettymys.

Hämmästyneenä katseli hän nyt elämää — ahdistus kouristi sydäntä. Salon rauhasta täällä ei tiedetty, ei joudetu välittämään. Kuumeisesti riensivät ihmiset eteenpäin. He etsivät jotakin, joka oli heille kalliimpaa kuin oma elämänsä. He varmaan etsivät totuutta, mietti Lahja, mikä ihana kilpajuoksu!

— Pyörre vei hänetkin mukansa. — Petty mystä! — Totuudesta ei maailma välitä. Kaikki näyttävät etsivän kultaa, kunniaa! Myrskyn vauhdilla kiidetään. Kunnia pakene edellä. — Harvat löytävät kultaa, harvat sitä omistaa saavat. Väkevä sortaa heikompaa ja vie hänen osansa. Tuskanhuudot, kiroukset täyttävät ilman. — Katkeruus herää itsestään. Viha ja vaino syöpyvät sorrettujen sydämiin.

Lahjan mieleen muistui ne rakkaat rannat, joilta hän oli lähtenyt ja ne tuhannet muut, mikä puutteen pakoittamana, mikä sorron ajamana. Hän muisti nyt sen hetken, jolloin verta vuotavin sydämin hän heitti jäähyväiset armaalle kodilleen — isälle ja äidille, veikoille ja siskoille. Takanansa oli onnellinen lapsuus, toivorikas nuo-

ruus edessänsä, mutta tulevaisuus hämöitti tunteματοinna.

Hän muisti ne silloiset ilot, kaikki ne rikkaat riemut, muisti surutkin, eivätkä ne milloinkaan hänen mielestensä hälvene, kuljettakoonpa kohtalo häntä minne hyvänsä. Ja koti-korven kuusikon hiljaisen huminan kuulee hän yhä vieläkin korvisaan tenhoavana, kuulee käen kukunnan ja kaikki ne kutsuvat häntä —.

Eheänä ja elävänä on isänmaansa ihana kuva hänen mieleensä painunut. Kauniina ja kirkaana on se sinne jäänyt, terää tehnyt, kukkaan puhjennut ja hedelmääkin jo tehnyt — —

Lahja huokasi tuskallisesti. Särkyneet olivat hänen kauniit unelmaansa elämästä. Sydän tuskasta vavisten, kaipasi hän rauhaista kotisaloa. Sinne takaisin tahtoo. Sinne halasi, ikävöi. Lapsen unelman uudistaa tahtoi. Ja Lahja tiesi, että hän on vain yksi niistä sadoista, ehkä tuhansista Suomen neitosista, jotka ovat suotta lähteneet sieltä Suomen metsien keskeltä — kultaa etsimään — jossa kuitenkin seurasi pettymys.

Mamie Eleanora Ollila.

Ennen ja nyt.

Ääni, vallan omaajana, vie meidät aikojen alkuun, jolloin Jumalan "Tulkoon valkeus" antoi alun maailman luomiselle ja luomisen työn täyttymiselle imperativisessa muodossa.

Deluvianisen ajan jälkeen ottivat ihmiset eläinten ja luonnon ääniä esikuvikseen, joilla koettivat ilmaista huomionsa ja tunteensa, vähitellen asetettiin jonkinlaisia sanoja näiden äänien lisäksi, ja niin ensimmäiset kokeet puheelle ja laululle saivat alkunsa.

Äänen kehitys meidän aikaiseen asteeseen, kävi hyvin hitaasti. Villien ihmisrotujen papit lausuivat epämääräisiä, muodottomia ylistyslauluja mahtavien soturien urotöiden kunniaksi, tahi mielikuvituksistaan saamiensa ihmeellisten tapahtumain johdosta. Näillä kaikilla oli kuitenkin herättävä, kotoinen tunnelma, joka lisäsi patriotista heimorakkautta.

Keskiaikana ottivat raajarikkoiset ja ruumiilliseen työhön kykenemättömät henkilöt tavakseen käydä talosta taloon, kylästä kylään, sekä ruuan ja asunnon palkkioksi laulella, eli oikeammin lausua runopukuisesti päivän tapahtumista, sankarien urotöistä ja naisten kauneudesta.

Niinpä ranskalaiset trovatorit ja saksalaiset minnesingerit olivat tavallaan kuin meidän päi-

vän sanomalehdet, uutisten tuojina. He henkilöivät Homeroksen aikojen läpi.

Viimein kun puheäänät alkuperäisyydestänsä kehittyivät sanarikkaudessa ja antoivat enempi tilaa nyansoimiselle, muodostui klassillinen runous.

Hyvin aikaiseen jälkeen kristinuskon esitettiin suurissa juhlissa, erittäinkin pääsiäisen aikana n. k. "Kärsimys näytelmiä" (passions spel) pappien ja munkkien avustuksella. 12:lla vuosisadalla ottivat kulkevat ilojen pitäjät samantapaisia esityksiä ohjelmistoonsa — ja niin syntyi teatteri sekä opera.

Kun sitten sololaulu tuli ilmoille Vincenzo Galilein kautta, oli opera käytännöllisesti melkein toteutettavissa. Mutta koska kokonaisten näytösten esittäminen yksinomaan laululla, joka alussa oli hyvin yksitoikkoista, eli monotonista, eikä antanut esitykselle tarpeellista voimaa ja "efektiä" tehtiin jonkinlainen välimuoto puheen ja laulun välille ja niin aikaan saatiin *taiteellinen lausunto*, jota käytettiin etupäässä runopukuisen osien esittämisessä.

Tähän asti olivat puhujat ja laulajat käyttäneet niitä keinoja joilla luonto oli heidät varustanut, mutta vähitellen alkoivat runoilijat ja säveltäjät asettaa suurempia vaatimuksia heidän henkisten tuotteittensa esittäjille. Tämän johdosta perusteellisempi äänen muodostus ja kouluutus tuli välttämättömäksi. Ensimmäinen tunnettu opettaja äänen muodostuksessa ja laulutaidossa oli Ales-

sandro Scarlotti (1659—1725) Hänen ohjaukseltaan järjestettiin kouluja laulun, lausunnon ja musikin kehittämiseksi useammassa Italian kaupungissa. Se työ joka silloin pantiin alulle, kantoi niin suuren hedelmän, että italialaiset sen jälkeen ovat pysyväisesti olleet eturivissä, johtaja-asemassa laulutaiteen alalla.

Meidän aikanamme on äänikulttuuri pitkälle kehittynyt ja sen täydentymistä jatketaan yhä. Mitä huomattavin edistysaskel on se, että kansakouluissakin on alettu lapsille erikoisilla tunneilla runolausuntoa ja kaunolukua opettamaan. Se on hyvä asia ja varmaan suuria hedelmiä vastaisuudessa kantava, sillä henkisesti sivistynyt ihminen tunnetaankin heti siitä, miten huolekkaasti hän sanojansa lauseiksi muodostaa ja miten sointuisasti, selvästi ja kirkkaasti hän ääntänsä käyttää. — Puhuttu sana, lausuttu lause! Miten rikassäältäöinen se voikaan olla kun esittäjän koko persoonallisuus on mukana sitä värittämässä ja sille eloa antamassa.

Jokainen normaalisesti kehittynyt ihminen voi ahkeran opetuksen avulla ääntänsä kehittää, jos hän vain itse tuntee halua siihen. Hyviä opettavaisia kirjoja on kirjoitettu näistä asioista, kuten kaunoluvusta, puhetaidosta, laulun ja musikin teoriasta, ääniopista y. m. Niiden lukemisesta olisi suuri hyöty kaikille, samalla kun siitä olisi huvia ja opetusta niille, jotka itseään kehittää tahtovat. Samoin on kirjoitettu paljon runoutta, mutta jolle kansan keskuudessa ei vielä ymmärretä antaa

oikeata arvoa ja huomiota. Runot ajatuksella luetuna ja oikealla tavalla esitettynä laajentavat tietopiiriämme, kohottavat meidän kauneuden tajuamme, kasvattavat ja jalostavat meidän henkeämme.

Vaikkakin puhtaassa lyrikassa onkin paljon sellaista, jota ei heti käsitä ja jota ei voi sanoin selittää, niin niiden lukeminen kuitenkin tuottaa suurta nautintoa ja yhä uudistetulla kokeella me jo pääsemme runojen perustunnelmaan, sillä ihmisen sisäinen herkkyyys on juuri perusedellytys runojen tulkitsemiselle. Meidän on kasvatettava itseämme nauttimaan ja tuntemaan kaikesta siitä mikä on kaunista, suurta ja ihanaa ympärillämme ja asetettava henkinen kehityksemme päämääräksemme.

Maikki Ruoppila-Grönholm.

Köyhän pojan elämää.

Tämä kertomus ei ole hauska, mutta todellinen kuvaus elämästä, siitä, mihin juoppous vie ja jonka johdosta juopon lapsetkin joutuvat kärsimään. Olkoon tämäkin sanottu opiksi niille, joille on kasvatuksen kallis tehtävä uskottu, samoinkuin niillekin, jotka vastaisuudessa kasvattajiksi joutuvat.

Siellä Suomessa eräässä pitäjässä on Korven kylä ja siellä asuu ihmisiä aivan samoin kuin muuallakin ja siinä kylässä on taloja, isompia ja pienempiä, jotka varallisuutensa mukaan on jaettu epätasaisesti, aivan samoin kuin muissakin kylissä.

Mutta eräs talo oli joutunut ahdinkoon senvuoksi, että isäntä Tahvo oli mennyt Amerikkaan rahoja tienaamaan. Silloin kuin Tahvo Amerikkaan lähti, oli hänellä vakava aikomus ansioillaan parantaa talonsa toimeentuloa ja saada sen yhtä vakavaraiseksi kuin naapuri-Tuomaankin talo oli.

”Ihminen päättää ja Jumala säättää”, jos tässä tapauksessa voimme niin sanoa. Mutta sopii tässä toisinkin sanoa, sillä eisuinkaan se Luojan tahto kuitenkaan liene ollut, että jättää kahdeksan lasta velkaiseen taloon puutteeseen ja alastomuuteen.

Tultiin sitä sentään Tahvon talossa jotenkuten

toimeen, sillä talon emäntä, Tahvon vaimo, oli uutera, työteliäs ihminen.

Rahaa ja kirjeitä Amerikasta Tahvolassa odotettiin, mutta turhaan. Viiden vuoden sisällä oli saapunut ainoastaan kaksi kirjettä, mutta rahaa ei niiden mukana saapunut. Yhä kiristyivät olot kotona ja viimein täytyi isompien lapsien lähteä mieron taivalta polkemaan henkensä ylläpitämiseksi. Kolme nuorinta jäi äidin huostaan.

Velat entisestään lisääntyivät ja niiden mukana katosi luotto enemmän velan saamiseksi, joten perikato uhkasi armottomasti. Emäntä suri syvästi — suri ja rukoili.

Enemmän suri hän lapsiaan, jotka niin nuorina joutuivat maailman hartioille — mitä heistä tullenee —. ”Armias Luoja varjele heitä synnistä, johda heitä taivaan teille, totuutesi poluille, että voisimme vihdoinkin taivaassa yhtyä.”

Kuka voisikaan kuvailla rakastavan äidin tuskan pohjattomuutta tällaisissa tapauksissa.

Oli joulukuun puoliväli. Eräänä sunnuntaina kuulutettiin pitäjän kirkossa Tahvon talo myytäväksi pakkohuutokaupalla.

Tuli määrätty huutokauppapäivä. Äiti oli kutsuttu erääseen taloon hoitamaan talon nuorta emäntää, joka oli lahjoittanut esikoisen miehelleen.

Edellisen päivän iltana oli pikku-Eeva ja Kalle-veikko miettineet yhdessä elämän surullisia käännteitä ja etenkin huomisen päivän tapahtumia. Su-

ru ei ollut heille suinkaan vieras, sen olivat äidiltään jo perintönä saaneet, eikä elämänhuolet, puutteet ja kärsimyksetkään olleet heille tunteuttomia, siksi surivat he sitä syvästi mikä edessä oli. Olihan heille rakas kotinsa, vaikka se puutteellinenkin oli ollut, se sittenkin oli heidän oma kotinsa, mutta nyt — nytkö he sen menettävät. Voisivatko he ehkä jotakin tehdä tässä tukalassa tilassa? — —

Yhdessä neuvottelivat sisarukset kauvan ja monipuolisesti. Nuorimmat sisaruksista he olivat jo levolle laittaneet ja itse päättivät nyt yhdessä jotakin koettaa.

— Emmekö rukoile ensin?, ehdotti Eeva.

Niin, rukoilemme "Isämeidän" innostui Kalle, ja sitte yhdessä polvistuivat vieretysten.

Eeva alotti lausumaan ääneen sanoja, mutta päästyään sanoihin: "Anna meille meidän jokapäiväinen leipämme" — purskahtivat molemmat ääneen itkemään. — Tyynnyttyään lausui Kalle: "annas minä koitan" ja niin päästiin loppuun.

"Mutta jos ne sittenkin myyvät meidän jyvämme, mistä silloin saamme leipää", huokasi Kalle kun rukous oli loppuun suoritettu.

"Niin, ja joulupuuroa", jatkoi Eeva.

Vihdoin ehdotti Kalle: "Emmekö vie jyviä piiloon niin ettei nimismies löydä niitä, niin mistä hän niitä myy?"

Se oli oivallinen keksintö Eevankin mielestä ja niin yhdessä lähdettiin sitä kiireesti toteuttamaan.

Jyvät pantiin säkkeihin ja säkit haalattiin metsään ja peitettiin havuilla. Kun ne olivat kylliksi turvatut lasten mielestä, hakkasi Kalle kuusen, veti sitä perässään, ettei hangessa jäljet näkyisi ja epäilystä kenessäkään herättäisi.

Erittäin tyytyväisinä työnsä tuloksiin menivät vihdoin levolle ja uneksivat joulupuurosta ja suuresta, valoisasta joulukuusesta koristeineen ja herkuineen.

Määräajallaan saapui nimismies, toimitti tehtävänsä virkavallan merkeissä. Talo myytiin irtaimistoihinkin viimeiseen tikkuun saakka. Velat maksettiin ja jällelle jäänyt summa 38 markkaa, jätettiin turvattomalle, nälistyneelle ja puutteita vastaan taistelevalle perheen jättelelle. Edessä oli talvinen taival, ilman suojaa ja kattoa pään päällä. Jo ennen joulua oli muualle muutettava. Kuu-den päivän sisällä oli talon oltava tyhjä entisistä asukkaista.

Raskaalta tuntui Tahvon vaimosta ja lapsista poistua kodistaan, jota he puutteissaankin rakastivat, sillä kyllä puutteellinenkin osaa kotiaan rakastaa.

Kallion vaari tuli heille itse vartavasten tarjoamaan asuntoa "porstuakamarissa". — "Ja siinä saatte asua niinkauan kuin Tahvo tulee kotia Amerikasta tahi laittaa teidät sinne" — haasteli vaari hyväsydämyksensä. — "Sillä ei se teidän Tahvo niin paatunut ole, ettei hän joskus huomaa vääryyttään minkä hän teille on tehnyt" — haasteli vaari touhuissaan.

Nämä vaarin lohduttavat sanat herättivät jälleen toivonkipinän äidin sydämessä ja taasen entistä kiihkeämmin rukoiltiin yhdessä lasten kanssa isän puolesta.

Usein vaari pistäytyi porstuakamarissa tarinoimassa ja saivatpa Kalle ja Eeva mennä vaarin ja mummon kanssa joulukirkkoonkin hevosella. Se oli sellainen riemullinen hetki, etteivät he ikinä sitä unohtaisi.

Seuraavana syksynä täytyi jo Kallenkin lähteä pois kotoa. Hän pääsi hevospojaksi erääseen taloon. Kun lähteä piti, oli ero raskas. Koko matkan Kallea itketti ja itketti häntä vielä useana päivänä, vaikka saikin hevosella ajaa.

Eikä Kalle kotiintunut uuteen kotiinsa, sillä häntä kohdeltiin hyvin tylästi ja mentiinpä niinkin pitkälle että kerran annettiin hänelle repäisevä selkäsauna. Siitä pani poika niin pahakseen että kevät-talvella eräänä yönä karkasi ja meni jälleen äidin luokse.

Mutta äidin niukka leipä ei sietänyt enää Kallen suuta entisten lisäksi, siksi päätti hän lähteä työn etsintään ja pääsikin sahalle työhön. Ja nyt alkoi Kallelle "onnenpäivät" sillä hän sai syödä kyllikseen näkkileipää ja "Amerikan läskiä" ja nukkua yönsä erään talon lattialla höylänlastujen päällä. Se oli parasta Kallen mielestä mitä maailmassa saattaa olla.

Isältäkin tuli vihdoin kirje Amerikasta, jossa hän lupasi lähettää matkalipun äidille ja kahdelle

nuoremmalle siskolle, mutta Kalle saisi jäädä Suomeen.

Katkeralta tuntui ero äidistä ja siskoista. Olisi hänkin äidin mukana lähtenyt niin mielellään, mutta isä ei tahtonut. Syvästi ikävöi Kalle äitiään ja tunsi pyhää kunnioitusta häntä kohtaan, mutta isäänsä hän muisti katkeruudella, jopa suorastaan vihasi häntä ja vannoi mielessään, ettei astuisi Amerikan mantereelle niinkauan kuin isänsä sen kamaraa polkee.

Kun Kalle näki miten suuressa arvossa siihen aikaan pidettiin kylän suutaria, päätti hän pyrkiä hänelle oppilaaksi ja onnistuikin pääsemään sillä ehdolla, että hankkii isältään kolmen vuoden suostumuskirjan Amerikasta.

"Isältä en vaadi mitään, mutta äidiltä mielelläni sitä pyydän", vastasi Kalle peittelemättä.

"No, menehän nyt ensin enosi luokse ja pyydä hänen suostumustaan ja jos hän suostuu, niin saat jo huomenna tulla, että nähdään tuleeko sinusta "sälliä".

Niin, "sälliä" — sehän se kuulosti Kallesta hyvältä. "Ja miksikäs ei minusta sälliä tulisi — tulepa hyvinkin kun yritän".

Seuraavana päivänä alkoi "sällin" todistuksen tienaaminen. Ensiaikoina meni Kallen aika kaikellisessa taloustouhussa joten häntä jo alkoi epäilyttämään koko "sällin" ura. Kyllähän häntä "mestari" lohdutteli, että jos meinaa päästä oikein "hienoksi sälliksi" täytyy oppia myöskin "huushollitöihin".

Vihdoin saapui lupakirja Amerikasta ja siinä velvoitettiin suutaria opettamaan Kallea lukemaan ja käyttämään rippikoulun ja eno, joka kirjan toi, vaati myöskin suutarilta että Kallen tulee päästä siihen työhön, jota varten hän suutarille oli tullut.

Aidiltään sai Kalle usein kirjeitä ja hän puolestaan piti huolen ettei äidin kirjeet jääneet vastausta vaille, vaikka hänen oli toisella se teetettävä, koska ei itse osannut kirjoittaa.

Ainoa koulu mitä Kalle sai, oli rippikoulu. Usein joutui Kalle vastaamaan kepposistaan pastorille, mutta yhtä usein hän ne myöskin anteeksi sai orpoutensa perusteella. Ja "pääsihän" se Kalle siinä kun kaikki muutkin, sillä muutoin täytti hän välttämättömät koulu-vaatimukset.

Vihdoin sai Kalle kirjeen Amerikasta, oikein sisäänkirjoitettuna — kuoleman kirjeen.

Kalle lähti kuolemantodistusta viemään pappilaan. Siellä pastori, asian kuultuaan, kivahti — "Vai jo sekin roisto on nyt kuollut!"

Voi sentään miten kipeästi se koski Kallen mielen, sillä ei hän tahtonut isäänsä enää katkeruudella muistaa, sillä äiti kirjoitti että isä oli häneltäkin anteeksi pyytänyt, vaikkei voinutkaan sitä persoonallisesti tehdä. Ja vielä oli äidin kirjeessä että isä oli sovitettu Kristuksessa ja kuollut vahvassa toivossa ijäisestä autuudestaan.

Ja sen kaiken Kalle sanoi pastorille täydellä vakuudella.

Pastori kehoitti lopuksi Kallea elämään parem-

min kuin isänsä oli elänyt ja etsimään elämänsä turvaa Jumalassa ja ennenkaikkeaa sovitusta synneistään.

— Kalle poistui pappilasta syvin miettein ja varmasti päättäneenä elää paremmin kuin isänsä oli elänyt.

K—o.

Nauravalle.

Sä nauroit, helisit, sä säteilit,
sä ilkamoit, sä viehkeänä kujeilit:
— mä ilonpitoasi joskus oudoksuin,
keveenä keikkuessas', kummaksuin.

Mä tuntenut sua silloin en, kuin nyt,
en ymmärtänyt silloin, tietänyt
— sä että naamioituna ain' kuljit
ja todellisen itses syvyyksiin suljit.

Sun sielussasi asui suru sammumaton
ja yksinäisyys, kaiho rajaton:
— mä houkka perhoksi sua vertaelin,
sun auringossa leijailevan kuvaelin.

Sua luulin laulavaksi laineheksi,
tuulten keinuttamaks', kevyeksi,
— sä olitkin kuin meren syvyys — kummat
salaisuudet kätkit, tuskat tummat!

Evi N.

Kekrimuistoja v. 1898.

Kauniin R-joen rannalla Pohjois-Suomessa oli rusthollin arvoinen talo. Kartano oli niin vanhaaikuinen, että se taloon tulijaan teki ikävän vaihtuksen. Sen tummanpunaiset seinät näyttivät siltä, kuin olisivat itkeneet. Talossa oli aina vuosien vieressä silloin tällöin tapahtunut jotain erityistä.

Taloa hallitsi noin yli kaksikymmentä vuotta sitten rikas ja onnellinen aviopari. Isäntä oli paikkakunnan siistimpiä miehiä ja häntä pidettiin suuressa arvossa. Emäntä oli oikea vaimon esikuva. Hänen järjestävä kätensä piti kodin aina puhtaana. Talon hallitusväkeen kuului vielä kolme tytärtä ja kaksi poikaa. Palvelusväkeä oli talossa seitsemän mies- ja viisi naispalveliaa. Mainitsemanamme aikana, ei talon pojat olleet enään kumpikaan kotonaan vakituisesti, sillä vanhin oli eräässä maanviljelys-opistossa ja nuorempi luki pappisalalle, ollen kesät kotonaan lukujensa lomassa. Hän oli siivo, kunnan nuorukainen ja luonnollisesti vanhempiensa suosikki.

Mutta sitte tapahtui jotain kauheaa — ainakin hänen vanhempainsa mielestä — sillä koulupoika rakastui yhteen talon palvelustyttöön.

Kun talon emännän tietoon tuli nuorten suhde, niin puhtaan rakkauden luoma kuin se olikin, nou-

si hän jyrkkään vastarintaan. "Hänkö, joka oli pojalle elämän antanut ja sitä edelleen kaikin voiminsa vaalinut ja kasvattanut — hänkö panisi poikansa 'kerjäläisen kelkkaan' — Ei milloinkaan!"

— Niin — ja sukuylpeys ei saisi tulla loukatuksi. "Nuorten touhut ovat mielettömiä, joille täytyy tulla loppu!"

Kukapa voisi kuvailla tyttösen tunteita tänä aikana. Miten avuttomaksi, yksinäiseksi ja turvatomaksi hän itsensä tunsikaan.

Olihan hän viettänyt niin monta onnellista toivon hetkeä ystävänsä, tuon nuoren hengenmiehen seurassa. Olivathan he avoimesti keskustelleet usein vakavista elämän kysymyksistä ja ymmärtäneet niin hyvin toisiaan ja tyttö ihannoitua sanomattomasti tunnollista, oikeuden mukaista jaloa ystävänsä.

Kuinka paljon hän pitikään hänestä, kunnioitti ja — rakasti — häntä.

Aavistikohan nuori hengenmies koskaan, mitä hän oli ollut tytön nuorelle sydämelle. Mikä runsaus rakkautta, vilpitöntä ja rajatonta, löytyi maailmassa yksinomaan häntä varten.

Tuli sitte Kekri-aamu, tytön oli talosta poistuttava. Hyvästiä piti hallitusväelle sanoa, se kuului velvollisuuteen. Tuo suuri talo oli kuin murhe-hauta tuona Kekri-aamuna. Ei ketään muita talon asukkaista ollut nähtävänä paitsi tuo uskollinen isäntä, toiset perheen jäsenet olivat piiloutuneet — ruokasäiliöön.

Tyttönen tämän huomattuaan, tuli ajatelleeksi, että kuinkahan noille piiloutuneille mahtanee olla vaikea kerran kohdata häntä Jumalan tuomiolla. Ja siellä heidän täytyy kerran tuntea olevansa samanarvoisia "kerjäläisen" kanssa, siellä hänkin on yhtä kalliisti ostettu Jumalan omaisuus, kuin maan suurimmat ruhtinaatkin.

Tähän loppuu tarina herras-pojasta ja kerjäläistyöstä. Poika on nyt pappina A—n pitäjässä Suomessa ja tyttö asuu vanhempiensa maatilalla Amerikassa Oregonin valtiossa.

Sofia.

Riita lasten tutista.

Ellen väärin muista, niin olin silloin yhdeksän vuoden ikäinen kun sain toimekseni vuoden vanhan siskoni hoitamisen koko kesäksi.

Se oli vastenmielinen toimi, mutta kun se keran minulle määrättiin, niin siinä ei mitkään esteet auttanut vaan virka oli otettava vastaan. Hoito-välineinä minulla oli, iso lehmän sarvesta tehty tutti ja maito säiliönä kannun vetoinen puuleili. Maito säiliö oli puinen sen takia ettei siinä maito niin nopeaan hapannut kuin lasipullossa, vaikka oli se maito siinäkin toisinaan sellaista, ettei tahtonut tuttiin mahtua. Sitte minulla oli yhdestä puusta tehdyt nelipöyräiset vankkurit, pyörät oli sahattu erikseen isosta plankusta ja vaikka ne ei olleetkaan aivan ympyräiset, niin tiuhaan ne toisinaan pyöri. Alkukesän sain siskoni kanssa olla aina kahden, mutta sitte heinäkuulla tuli kasarmille eversti Furuhjelm ja heillä oli saman ikäinen lapsi kuin oli sisareni. Hoitajana tällä lapsella oli Vaasasta eräs kahdeksantoista vuoden ikäinen tyttö nimeltä Etna. Hän oli äärettömän herttainen ja kaunis, sekä sivistynyt tavallisen kaupunkilaistyön tapaan. Hänellä oli hoitovälineinä oikea tehtaantekoinen lasinen tutti, jonka ympärille oli ommeltu silkkilangasta kaunis koriste ja maito-säiliönä lasinen pullo, peitettyinä hienolla ompelulla. Minun puuvank-

kurieni asemasta hänellä oli Pietarista ostetut hienot vaunut. Niissä oli vieterit alla ja ne kiikkuiivat niin hauskasti kun niitä veti tahi lykkäsi. Sisältä olivat ne topatut hienolla sametilla ja sitäpaitsi oli japanilaisesta silkistä auringonsuojustin päällä, ettei tuo pienokainen olisi vain päivetynyt.

Katsellessani kaikkia hänen hoitovälineitään kuinka ne olivat hienot ja hyvät, tulin ikäänkuin kostohengelle siskoni puolesta, jonka piti tyytyä lehmänsarvituttiin ja noihin puuvankkureihin, joissa ei ollut edes yhtään kiikahdusta. Pian kuitenkin tulin Etnan kanssa niin tutuksi, että jos ei hän kohta aamulla tullut lapsensa kanssa meillemme, niin menin minä jo häntä vastaan. Everstinna oli kyllä antanut Etnalle ankaran varoituksen pysyä poissa niiden "talonpoikain" lasten lähettyviltä, joista heidän lapsensa voisi saada kaikenlaista tautia, mutta eihän se everstinna perässä kulkenut katsoen, joten me olimme aina yhdessä.

Kasarmilla palveli eräs aliupseeri Kuni. Aina kun menimme harjoituskentän sivu, niin tuo aliupseeri tuli puhumaan Etnalle jotain. Vihdoin alkoi hän tulla muassamme, ja silloin minun piti olla aina vähän kauempana heistä ja minua se suututti, mutta kun upseeri antoi minulle milloin kymmenen, milloin kaksikymmentäviisi penniä kun jäin hoitamaan Etnankin lasta siksi aikaa, kun he menivät uimaan tahi jonnekin kävelemään, niin tulin minä hyvälle tuulelle. Joka kerta kun he läksivät pois näkyvistäni vaihdoin minä lapset.

Panin siskoni vaunuihin lasitutti suuhun ja sitten piparkakkuja päälle. Everstin lapsen minä asetin vankkuriin, pistin lehmän sarven suuhun ja kun se siihen kyllästyi, niin sitte silakan hännän. Tätä kesti aina lokakuuhun saakka. Minä ja siskoni olimme kaikkeen tyytyväisiä, sillä minä sain joka päivä hoitopalkkani ja siskoni sai istua hienossa vaunussa ja syödä everstinnan leipomia piparkakkuja. Everstin lapsi oli sitävastoin tullut kovin ärtyiseksi, myötäensä itki ja parkui, eikä se ihme ollutkaan, sillä usein kun ei sattunut olemaan maitoa, niin pantiin minun leiliini kirnupii-mää ja eihän everstin lapsi ollut sellaiseen tottunut. Mutta sitten tuli leikistä loppu. Muistan sen aina, kun olin juuri saanut vaihdetuksi lapset vaunuissa ja olin pistänyt lehmän sarven everstin lapsen suuhun, tuli itse everstinna paikalle. Minä säikähdin ankarasti, kun huomasin että hän aikoi ottaa siskoni vaunuista, mutta huomattuaan ettei se ollutkaan hänen lapsensa, katsoi hän vankkureihin ja nähtyään siellä omansa ruma lehmän sarvi suussa, pääsi häneltä haikea siunaus ja ennenkuin ehdin ottaa siskoani pois oli hän tukassani kiinni. Minä huusin minkä jaksoin ja lapset säikähtäen minun huutoani alkoivat itkemään ja kun ottaa huomioon ettei everstinnakaan minua äänetönnä pelmuuttanut, niin siinä tuli sellainen metakka, että se sai kaikki lähellä olevat ihmiset liikkeelle. Etnakin tuli pelästyneenä paikalle, mutta niin pian kun everstinna huomasi hänet, jätti hän minut rauhaan ja hyppäsi Etnan tuk-

kaan. Etna rukoili ja pyysi armoa, mutta everstinna ei sitä ottanut huomioon. "No Iyä flikka vastaan", käski eräs vanha talonisäntä. Muuta ei tarvittu; Etna tarttui myös everstinnaa tukkaan ja alkoi repiä siitä. Nyt se muuttui oikeaksi tappeluksi ja kun Etnassa kerran oli päässyt vaasalainen veri kiehahtamaan, niin siitä olikin leikki kaukana. Kumpikaan ei heistä puhunut sanaakaan, repivät vain toisiaan tukasta. Everstinnan timanttikoristukset hiuksista lentelivät pitkin tietä. Joku aikoi mennä erottamaan heitä, mutta sama talon isäntä kielsi kenenkään sekaantumasta tappeluun ja niin saivat he jatkaa. Minä näin suureksi huvikseni kun everstinnan silkkipusero halkesi niskasta aina vyötäisiin saakka ja kohta sai Etna hameen "liidinkiin" kiinni ja everstinna oli alushousuillaan. "Kyllä se nyt piisaa", sanoi joku joukosta ja samassa everstinnakin alkoi ääneensä itkeä ja koetti päästä erilleen Etnasta. Etna hellittikin, mutta samassa lausui vihasta vapisevalla äänellä "tuletko sinä vielä minun tukkaani repimään?" Everstinna ei puhunut sanaakaan vaan korjasi hametta päälleen ja lähti toisella kädellä lykäten vaunuja ja toisella pidellen hamettaan.

Minä kiirehdin siskoni ja vankkurieni kanssa kotiin ja hetkisen kuluttua tuli Etnakin meille. Seuraavana päivänä nimismies ajoi meille. Minä heti aavistin jotain pahaa ja kiireen kautta juoksin sisään ja menin sängyn alle.

"Saisinko minä nähdä sitä teidän poikaa joka

eilen oli hoitanut eversti Furuhjelmin lasta?" kysyi nimismies hyvin määrävänä.

"Miksikäs ei, mutta missä hän nyt lie", vastasi äiti hänelle.

Nyt minä jo vapisin ja menin niin syvälle sängyn alle kuin pääsin. Minua etsittiin joka paikasta, mutta eivät vaan löytäneet.

"Minulla on määräys takavarikoida se lehmänsarvinen tutti, jolla teidän poika on syöttänyt everstin lasta, sillä luullaan että siinä on vaarallisia taudin pasillia", lausui nimismies kun tulivat uudelleen sisään.

"Tuossa se on", vastasi äiti, ja antoi lehmän sarven hänelle, samassa tiedustaen josko sen saa takaisin.

"En tiedä, sillä tämä lähetetään Helsinkiin tutkittavaksi", vastasi nimismies.

"Sen pitäisi sitten ensin pestä, jos se oikein Helsinkiin viedään", esitti äiti.

"Ei sitä pestä, se pitää viedä justiin niinkuin se on, että näkevät mitä se sisältää; voipi olla vaarallisia taudin pasillia", vastasi nimismies.

"Jos siinä on jotain pasillia, niin ne on talonpoikain pasillia ja mitä tekemistä herroilla niiden kanssa on?", tiuskasi äiti.

Nimismies vei lehmänsarvitutin ja Helsingissä kai se tutti vieläkin on. Jööda Furuhjelmista, joka lehmänsarvitutista söi, tuli hyvin sen sarven näköinen.

Kalle Potti.

"Fordi" puhemiehenä.

Ennen tämän kertomuksen tapahtumia, elin kuten kaikki muutkin poikamiehet "jumalan selän-takaista" elämää. Jos ruokatalon emäntä kyllästyi, niin ei muuta kuin ota matkalaukkusi ja lähde. Tuolla matkalaukullakaan ei ollut muuta virkaa kuin pitää sisällään niitä lukuisia "rukkaskirjeitä", jotka olin saanut kosimiskirjeisiini vastaukseksi. Tahdoin ainakin ne säilyttää "rakkaina" muistoina ja samalla varoituksena tuleville päiville etten vaan enää lankeisi samanlaiseen tyhmyyteen. Tosiaan olin jo itsekin heittänyt toiveet suloisesta perhe-elämästä tuulten pieksettäväksi. Mutta sitten tuli pelastus aivan kuin salama taivaalta, itsenikään sitä hoksaamatta.

Samassa kylässä jossa silloin olin, oli vanha, eli niinsanottu ikä-Fordi myytävänä. Ajattelin, että menehän se sekin kun se muuten pitää samallaista rätinää kuin —. Sitäpaitsi oli sen etuosa ajettu kumaraan, kuten on itsellenikin, niin olimme erinomaisen sopiva pari. Elimmekin suloisessa sovinnossa, lukuunottamatta yhtä kertaa, jolloin se lakkasi rätisemästä ja jäi tielle. Annoin sen tuskitella siinä yli yön ja aamulla mentyäni sitä tapaamaan, oli se sopinut, sekä alkoi tutun "jutustelunsa".

Siihen aikaan ei niitä Fordeja, puhumattakaan autoista ollut vielä kovin paljon. Aloin huomata

että seurapiirini tuli suuremmaksi. Varsinkin uusia naistuttavia alkoi lisääntyä. Jos olisin ollut entisessä kuumeessa niin olisin ehkä erehdyksessä luullut että minulle on tullut "tuuria", mutta kun annoin kylmän järjen tehdä tehtävänsä, niin tulin siihen käsitykseen, että se tuurihan onkin sillä ikä-Fordilla. Tyytyväinen kuitenkin olin, samapa se, kuulummehan yhteen ja olemme muutenkin hyvin paljon samanlaiset.

Samana kesänä oli naapurikylässä Veljeysseuran juhlat. Sinne oli ajateltu järjestää myöskin näytelmäkappale. Henkilöiden puutteessa pyysivät minuakin auttamaan Fordineni. Niin, minä kappaleeseen ja Fordi kyytimieheksi. Kun tapani on auttaa missä suinkin voin, en kieltänyt nytkään.

Kappaleessa, kuten tavallista, oli myöskin naisia. Kerkeästi tarjosin heillekin Fordin apua, sillä olin tullut huomaamaan, että itseni kauppaaminen oli ajan hukkaa ja johtaisi ylituotantoon rukkasteollisuuden alalla. Mutta nyt kun ei enää kelvannut Fordinkaan apu, niin olin vähän ihmeissäni sekä häpesin toverini puolesta. Tämä pieni välinäytös ei mitenkään häirinnyt kappaleen harjoitusta, se valmistettiin ja näyteltiin. Tällä ajalla oli myöskin alkanut tulla vientiä, mutta kummalle meistä, ei niin ensi asteilla saanut selvää. Kolmisin sitä alettiin olla matkassa yhä useammin ja useammin. Vähitellen alkoi minulle selvitä, että olen se minäkin sentään joku. Rinta nousi ylemmäksi, kun sen sijaan Fordi tuli yhä

kumarammaksi. Mustasukkaisuus alkoi minun puoleltani hävitä, sensijaan Fordissa se ilmain kylmettyä vain nousi. Usein kun poislähtö siirtyi varhaisille tunneille, niin olisin tahtonut lähdön tapahtuvan mahdollisimman hiljaisesti, mutta Ford mustasukkaisuudessaan oli toista mieltä. Se nosti sellaisen metakan, että varmaan tiesi koko se puoli kauppuikia kuka oli liikkeellä. Toisinaan kun olin sen kovalla työllä saanu "puhetuulelle" ja niin nopeasti kuin suinkin rientänyt istuimelle, saadakseni sen mahdollisimman pian edes pois niiltä paikoilta, niin se kaikessa laupeudessaan otti ja pysähtyi. Kun se oli kolme neljä kertaa usunut saman tempun, niin meni se sellaisella jylinällä läpi kaupunkin, että kadun kulmassa seisova uninen poliisi katsoi turvallisemmaksi siirtyä toiselle kadulle. Koetin joskus jättää sen toisen talon eteen, mutta kun sieltäkin neuvottiin viemään se sinne mihin se kuuluu, niin ei ollut muuta neuvoa kuin antaa päristä ja odottaa mitä tulemaan pitää. Jos kaikki ne ajatukset ja herttaisella äänellä ääneen lausutut sanat, jotka tuollaisissa tilaisuuksissa tuli mieleen, olisi koottu kirjaksi, olisi se ihana matkaopas elämän taipaleella matkustavaisille nuorille miehille.

Hiljalleen pääsin varmuuteen, että olin aseman päähenkilö ja Fordi vain puhemies. Ja vaikka aina olenkin siinä uskossa, että ilman tuota pärisevää puhemiestä, olisin vielä kaikkien tuulien pieksämä vanhapoika, tein päätöksen, että meistä sopivalla ajalla tulee ero. Sillä mieltäni hyvin

pahasti kalvoi se edestakainen juokseminen keulassa olevan vääntimen ja ajurin istuimen välillä ja vielä nopeudella sellaisella, jossa Kolehmainen Hannes olisi jäänyt kuin seivova seiväs tienvieressä.

Hääpäiväni aamulla tulikin meistä ero. Lähetin sen maailmalle teettämään uusia tuttavuuksia ja ilmoittamaan missä kulloinkin liikkuu.

Arvio.

Mä laulan vaan.

Jos sää on kylmä taikka lämpöinen,
Mä lailla varpusen vain laulelen.
En tuimiakaan tuiskuja mä väistä,
Ei lauluani lakkaamahan saa.

Niin suruisesti säveleeni soi...
Ei talvilintu pakkasessa voi,
kuin kevään tullen, laululintu laulaa.
Ja vielä vastuksien lisäksi,
Nuo viekkaat vainoojani, tieleni
punovat monta ikävää paulaa.

Ei ole mulla monta ystävää,
Ei tahdo ihmiset mua ymmärtää,
Saan ypä-yksin suruissani seistä.
Voi vielä pistellä he pilkkojaan
Vaan huolimatta niistä, laulan vaan
Ja kuivaan kasvojani kyyneleistä.

Mä siksi itken,
että maailma on täynnä lunta, jäätä, pakkasta,
mi tappanut on monta ystävääni.
ja siksi lauluni on iloton,
näin epämieluisen ja outo on,
kun surun sortama on mulla ääni.

Vielä seisoo armeijamme asemissaan.

Nykyään vallitsevan "laittomuuden aikana" huutavat kieltolain rikkojat ja vastustajat mielihyvillään, että "hukkaan on mennyt raittiustyö". Mutta jos läheltä tarkastamme niitä jälkiä ja seutuja, josta raittiusaatteen puolesta taistelleet joukot ovat lävitse rynistäneet, niin me huomaamme kieltolain rikkojain ja vastustajain huutavan rikollisten suulla. Päinvastoin me huomaamme raittiusjoukkojen jälille jääneen paljon hyvää siementä, joka aikanaan nousi oraalle ja josta kasvoi hedelmällinen laiho. On totta, että vihollinen on ryöstänyt osan tuosta sadosta, mutta jällellä on vielä paljon. Me näemme kaikkialla raittiustaitelulla voitettuja miehiä ja naisia, tekemässä työtä meidän yleishyötyllisten sivistys rientojemme hyväksi. Ja lisäksi on meitä vielä varsinaisia raittiusotilaitakin kokonainen armeija ja me jällellä jäänyt joukko, olemme puhdistunutta ja karaistua väkeä. Meitä ei voi vihollinen nujertaa eikä pettää. Me olemme kaatumattomia, raittiusaatteen puolesta taistelijoita.

Aate veljille ja sisarille, sekä ystävillemme, että lukijoille, kaikkialla, esitämme veljiä ja sisaria Crystal Fallsista, tämän Kalenterin elämäkertaosastossa.

Hjalmar Mäkilä.

Nuoriso, elämä kutsuu.

Vuodet vaihtuvat, sukupolvet seuraavat toisiaan, toiset väistyvät ja toiset astuvat jatkaamaan edellisten työtä. Me, jotka saamme vastata käsillä olevan ajan edistymisestä ja me nuoret, jotka valmistaudumme kantamaan vastaisen ajan raskasta taakkaa, katsahtakaamme ympärillemme, kuinka paljon valmista perintöä, valmista työtä olemme saaneet entisiltä sukupolvilta. Suuri on se perintö. Suurista keksinnöistä, laajoista viljavainioista alkaen, asuntoihimme ja vaatteisiimme saakka, tuhannet asiat kertovat meille aineellisen toimeentulomme mukavutta. Mutta ei aineellisuudessa kaikki. Se suuri tieto ja oppi, joka on vaatinut tuhansien uhraavaista työtä, miljoonien öiden valvomista, se on meille myös esipolvien henkisenä perintönä, valmiina saatavissa. Me olemme perineet suuren aarteiden viisautta, joka on ohjaamassa meidän omaa yksityistä elämäämme, onnelliseen suuntaan. Jos me osaamme, jos me tahdomme ottaa siitä oppiaksemme, niin meille selviää miten meidän on itseämme kehitettävä, miten muodostettava luonnettamme jaloutta tavoittelemaan, miten taisteltava kiusauksia vastaan, sekä miten meidän on työskenneltävä ja siinä etsittävä totuutta ja muita hyveitä. Sillä ne perinnöt, jotka nyt omistamme, eivät ole meil-

le kuitenkin ilmaiseksi annettu, vaan on se ikäänkuin laina, jonka me saamme elämällämme takaisin maksaa. Elämämme vaatii meiltä työtä, se vaatii meiltä samaa ponnistusta ja vaivannäköä, sekä samoja kärsimyksiä, joiden kautta tähän asti tapahtunut edistyminenkin on saavutettu. Se vatii, että sitte kun meidän renkaamme ajan ketjussa on ohi kulkenut, me taas jätämme jälkeemme elämästämme, työstämme, uutta lisää jälkeentulevaisten osaksi. Tämän perinnön ajattelemisen pitäisi siis jo meille antaman velvollisuuden tunnetta, pitäisi innostaman lujaan työskenteelyyn, mutta niin ei useinkaan tapahdu. Päinvastoin, on meillä useinkin halua pysähtyä nauttiman valmiista työstä, joko vanhempiemme jättämästä tai toisten kanssa-ihmistemme tekemästä. Paljon on elämässä vetelehtijöitä, jotka katsovat, ettei heidän esim. varallisina, tarvitse tehdä työtä, tai jotka toisten työtä itselleen keinottelevat, paljon on niitä laiskureita, jotka nurkuen ja valitellen tekevät työtänsä. Näille on jäänyt huomaamatta se suuri viisaus, että työ on meille määrätty elämän laki, että työ on meille siunaukseksi annettu, että toimettomuus turmelee sekä ruumiin että sielun. Ennemmin tai myöhemmin kumminkin jokainen saa tämän totuuden kokea. Mutta toivokaamme, että meille, jotka nyt olemme nuoria, tämä aikanaan tapahtuisi, ettei meidän tarvitseisi huomata sitä vasta katkerain kyyneelten läpi, ettei meidän sitä ennen tarvitseisi apua etsiä ruumiin ja sielun lääkäreiltä. Toivo-

kaamme, että tämä kokemuksemme tapahtuisi silloin, kun meillä vielä on jälellä nuoruutemme suuri kykeneväisyys ja voima, sillä voimakkaita me nyt olemme jos vaan osaamme tuon voimamme oikein käyttää. Toivokaamme, että me jo nuorina oppisimme rakastamaan raitista ja puhdasta elämää, vaikkapa se paljon tarjoaisikin ponnistuksia ja rasituksia.

Sillä muuten se viisaus tulee meille katkeran pettymyksen tietä. Joskin vanhempi paljon jättää nuoremmille suurta, valmista perintöä, niin yhtä asiaa se ei voi meille antaa, kuinka hartaasti tahtoisikin, nimittäin: elämän kokemusta. Siitä voivat vanhemmat vaan puhella meille nuoremmille. Vanhus, joka astelee haudan partaalla, on muutama vuosikymmen sitte ollut nuori, on haaveillut, toivonut ja iloinnut. Mutta kuinka paljon onkaan elämä häntä opettanut. Hän käsittää, että jos hän kaikki elämänsä kokemukset olisi nuorena edessään nähnyt, hän tuskin olisi uskaltanut elämän taipaleelle lähteä. Kuinka halukkaasti hän tahtoisikaan tämän elämän kokemuksensa jättää perinnöksi lapsilleen, jälkeen tulevalle nuorisolle. Jokaisen on itse elettävä samoin. Me nuoret, kuljemme tuntematointa tulevaisuutta kohden ja ehkä piankin saamme kokea, ettei elämää ole arvosteltava lyhyiden, ohimenevien hetkien perusteella, vaan vasta pitempien ajanjaksojen, monien aavistamattomien tapaus-ten jälkeen. Silloin vasta selviää meille ihmiselämän lyhyys, silloin saamme oppia, että ihmi-

sen menestyminen riippuu etupäässä siitä miten viisaasti ja hyödyllisesti on nykyhetken käyttänyt, miten on työskennellyt sen kalliin ajan, jolloin on tilaisuudessa saada oppia koulu-elämässä opettajilta ja siltä iloiselta toveripiiriltä, joista myöhemmin on täytynyt erota. Kuinka moni kampauksella ja ehken katumuksella muisteleekaan ihania koulu-aikojaan!

Esipolvet ovat vakavan elämänkokemuksensa meille jättäneet syvää viisautta sisältävissä sanoissa, jotka me kyllä ulkoa osaamme, mutta joita emme ilman omaa kokomustamme ole sovittaneet elämämme ohjeeksi. Paljon me osaamme näitä viisaita sananlaskuja ja neuvoja, mutta käytämme vain niitä koristuksinamme, niinkuin ulkonaisia helyjäkin, ottamatta niistä ajatuksen kukkasia ohjeeksemme. Jokainen meistä tietää tuon entis-aikain antaman viisauden, että "kestävä työ kaikki voittaa". Mutta kuinka moni sitä elämässään toteuttaa? Kuinka moni onkaan valmis jo ensimmäistä vastusta väistämään! Ja kuitenkin sisältää tämä lause meille välttämättömän elämän lain, josta meidän menestymisemme ja onnellisuutemme riippuu. Mutta useimmin me opimme sen vasta kovien kokemusten kautta, kun ensin olemme turhaan yrittäneet taistella vaivannäköä vastaan, kun ensin olemme elämältä etsineet ainoastaan huvia ja mukavuutta.

Meidänkin, nuoret, on ennemmin tai myöhemmin opittava luottamaan kestävään työhön. Silloin me pienestä alusta, vähässä uskollisina kul-

jemme oikeaan suuntaan ja löydämme onnellisuutemme rehellisessä työssä ja taistelussa, meistä tulee miehiä ja naisia, jotka toimimme jalojen aatteiden puolesta ja joiden sanaan luotetaan, joiden arvo on todellisesti töissä, eikä vaan puheisa ja silloin me rakastamme sitä elämää, joka antaa vaivannäköä. Mutta samalla myös huomaamme, että se elämä on puhdasta, tervettä ja iloista. Me saamme halua ja innostusta toimia sen elämän laajentamiseksi.

Mutta ilman rangaistusta emme voi rikkoa tätä elämän lakia. Jos me vain myötämaahan huvia elämäämme etsimme, se elämä pian muuttuu arvottomaksi, tyhjäksi, sellaiseksi jolla ei mitään jaloja eikä korkeita päämääriä saavuteta. Jos me kevyesti ja pintapuolisesti työmme suoritamme, silloin olemme vaarassa kehittyä heikoiksi, vilpillisiksi luonteiksi, sellaisiksi jotka keinottelulla pyrkivät eteenpäin silloin kun elämän vakavuus lopultakin kysyy, onko tekijässä työn suorittajaa? Sanotaan, että mies tekee työn mutta voi myöskin sanoa, että työ tekee meistä miehen. Joka tunnollisesti, täydellisesti oppii tekemään kaiken työnsä, hänestä kehittyy lujatahtoinen, vastuuta väistämätöin, rehellinen luonne. Tehkäämme siis kunnollisesti ja voimakkaasti työtä, ei sen vuoksi, että me sillä itsellemme saisimme kunniaa tai mukavuutta, vaan siksi, että se on meidän velvollisuutemme yhteiseksi edistymiseksi ja että se on oman onnellisuutemme puhdas lähde!

Me emme saa epäillä hyvän voittoa. Joskin yk-

sityisen ihmisen elämässä vaihtuvat, samoin kuin luonnossakin, auringon paisteet ja rajusäät. Toisinaan näyttää siltä, kuin kaikki olisi mustaa ja kuin ihmisiä johtaisi ainoastaan viha ja pahuus. Onko syynä siihen se, että ihmiskorva toisinaan havaitsee ainoastaan sora-ääniä, tai sellaista, joka tuo tuskia elämään, kuten sairautta ja suruja, ja että ne joskus tulevat joukottain, on vaikea sanoa, mutta varma on, että ihminen, varsinkin nuori, kokematon, tuntee itsensä ahdistetuksi ja epäilee hyvän valtaa. Ne henkilöt, jotka hän tapaa, kertovat, kumma kyllä, ainoastaan surullisia asioita ja huonoja uutisia, kavaluudesta ja petoksista. Hän menee kotiansa alakuloisena ajatellen, että ei mikään ansaitse työtä eli arvontoa tässä vihelijäisessä maailmassa. — Jonakuna toisena päivänä taas ei tarvitse olla auringon paistetta sisällä eikä ulkona — kuitenkin tuntee sama ihminen mielensä kevyeksi ja iloiseksi, hän ryhtyy jokapäiväiseen työhönsä innolla ja hällulla. Ne ihmisten pikkumaisuudet ja pahuudet, joiden alaiseksi toisinaan joutuu, eivät voikaan nyt tuhota häntä. Hän ravistaa ne itsestään ja katselee kauemmaksi toivojen tulevaisuuteen.

Tosin ei aina onnistu katsella elämää tällaiselta kannalta, mutta varma on, että meidän tulisi kohdata ihmisiä luottamuksella ja koettaa houkutella esiin heidän parhaat puolensa. Sillä ihmiset tulevat usein siksi, millaisiksi tahdomme heidät tehdä. Jos he tulevat luoksemme alhaisilla ajatuksilla, niin ei meidän tule kuunnella heitä, vaan

sen sijaan johtaa heidän ajatuksensa johonkin kauniiseen aatteeseen, tai hyvään tekoon. Emmeköhän voisi, jos vain tahtoisimme, niin sanoaksemme, polttaa mieleemme kaikki kauniit sanat ja teot, joista olemme kuulleet puhuttavan, emmekä antaa ajatusten kuljeksia ympäri sellaisessa, mikä on matalaa ja alhaista.

Jos vaan katsomme ympärillemme, saamme pian mieleemme täytetyksi jaloilla, suurilla vaikutteilla. Meidän aikamme on rikas monista suurista aatteista. Kaikki ne tarkoittavat ihmisten parantamista, elämän valoisammaksi ja sisältörikkaammaksi tekemistä. Välikappaleet ovat niin monet ja vaihtelevaiset, mutta päämäärä on kuitenkin suuressa mittakaavassa yksi — ihmisten onni!

Ystäväni, vanha tai nuori, tuttu tai tuntematon, ken lienetkin! Sinä joka taistelet raittiusriveissä, kokoot korsia suureen ja pyhään tehtävään, ällös anna epäilysten lannistaa ja voittaa mieltäsi, joskin montä vastoinkäymistä kohtaavat, joskin monta pilkka- ja ivasanaa saatkin kuulla. Älä hämmästy! Ota vastaan kaikki vastukset ja pilkat sillä mielellä, että ne ovat ikäänkuin uutena voimana kehoittamassa ja tukemassa sinua yhä utterampaan ja tarmokkaampaan työhön, terästäen ja lujittaen yhä innokkaammin, yhä voimakkaammin tarttumaan aseisiin tuota kauheata vii- napahetta vastaan.

Kerron tässä omista kokemuksistani erään tappauksen, joka myös osoittaa että hyvä se on, joka lopuksi kumminkin voiton saa. Olin vielä Suo-

messa ja hyvin nuori, juuri täyttänyt kuusitoista vuotta. Lapsuudessani olin vanhemmiltani aina saanut kuulla hyviä neuvoja ja puhtaita ajatuksia, kuin myöskin monta opetusta siitä, kuinka vaarallista on väkijuomien käyttäminen ja kuinka monta vahinkoa ne tuottavat sille, joka niitä nauttii ja ystävänään pitää. Kotikylässäni oli raittiusseura ahkerasti toiminut kymmenen vuotta, eikä ollut se turhaan työskennellytkään, sillä oli todellakin iloista kuulla ja nähdä sitä kaunista, raittiina ja puhdasmielisenä toimivaa nuorisoa, joka aina liikkui hilpeyttä ja iloa säteilevin silmin. Lukuunottamatta paria vanhempaa talon isäntää, ei ollut silloin enää yhtään nuorukaista koko kylässä sellaista, joka olisi halunnut kuningas alkoholia suudella.

Mutta sitte oli vähällä joutua turmeluksen tielle nuorempi, kasvava nuorukaisjoukko. Kyläämme asettui asumaan erä kulkurinuorukainen, joka oli ahkera väkijuomien nauttija. Koko kesän hän ryyppiskeli aina pyhäsiin aikoihin ja puhui kaikellasia karkeitä rivoja juttuja sekä viekotteli nuoria, vielä kasvavia poikasia, nauttimaan hänen herkustaan, mutta siinä hän ei kuitenkaan parhaiten onnistunut. Tuli sitte syksy, "Mikonpäivä", silloin kai hän ajatteli varmaan voittavansa ystäviä ja tovereita itselleen. Mikonpäivän illaksi hän hommasi suuret ilot, sillä se oli hänen nimipäivänsä ja silloin piti siis nauttia ja elää. Sinne sai käskyn tulla jokainen ken vaan "kynsille kykeni" ja "ilo ei pidä loppumaan", ku-

ten hän sanoi. Niin, sinne menin minäkin toisten mukana, vaikka ei tapani ollut käydä tanssipaikeissa ja sitäpaitsi tanssitaitonikin oli verrattain pieni ja vähäinen, menin kuitenkin aivan kuin jonkun henkiolennon vetämänä ja uteliaisuudesta katsomaan Mikon juhlaa ja mitä siellä oli hyvää tarjottavana. Hänet nähtyäni, heti huomasin, että hän oli koko paljon "toisella kymmenellä" ja kun hän tuli melkein heti minua pyytämään tanssiin, annoin kieltävän vastauksen ja sanoin: te olette juovuksissa ja haisette viinalta. Hän katsoi minua hetken juopuneen tylsällä katseella, alkoi kirotta ja haukkua, antaen minulle jos jonkinlaisia arvonimiä, sekä tarjosi viisipennistä maksuksi "rukkasista". Minä en tuosta kaikesta vähäkään välittänyt, ajattelin vaan: hän on viinan hurmaamana, eikä raukka tiedä itse mitä suustaan päästelee. Sydämessäni liekehti sanomaton vihan tuli viinan valmistajia ja sen myyjiä kohtaan, ajattelin että minkähänlainen sydän lienee ja minkälainen rakkaus lähimmäisiään kohtaan mahtaakaan olla niillä ihmisillä, jotka voivat hyvällä omallatunnolla valmistaa ja myydä sellaista myrkyä joka saattaa ihmisen aivan mielipuoleksi. Mikä vielä lisäsi katkeruutta sydämessäni, oli se, kun huomasin, että kaksi minun ikäistäni koulutoveriani olivat jo nauttineet tuota kirottua myrkkynestettä. Sillä hetkellä päätin pyhästi koko elämäni ajan taistella raittiusaatteen kirkastamiseksi niiden keskuudessa, jotka jo ovat nautinnon himoon langenneet. Ja siinä samassa sain sen

päähani, että tänä iltana eivät he enää saa sen enempää ryypiskellä, sillä tahdon pitää silmällä missä pullo piileskelee — ja löydettyäni kaadan sen tyhjäksi. Tiesin että piilossa se pullo oli, siksi aloin tarkasti pitää silmällä missäpäin Mikko liikkeli. Ja aivan oikein, kauvan en tarvinnutkaan odottaa kun Mikko lähti ulos ja antoi toisille salaisen merkin seurata häntä. Minä taas vuorostani lähdin heitä seuraamaan, mutta tietysti niin, ettei heillä ollut vähintäkään aavitusta takaa ajastaan. Niin tulin tietämään "aarten" kätkön läheisessä metsässä katajapensaassa juurella. Loitompana katselin kuinka ryypättiin ja kun he poistuivat, hiivin minä vuorostani paikalle tarkastelemaan kuinka iso "otus" poikasilla oli. No, olihan se oikein kannun puteljus. Palasin takaisin, mutta en voinut rauhoittua. Silloin pyysin erästä tyttöä toverikseni, sanoin hänelle että kaadan sen pullon tyhjäksi ja jätän sitte samaan paikkaan. Toverini koetti vastustella pelosta, että Mikko suuttuisi ja tekisi mitä tahansa, mutta minä en tällä kertaa olisi pelännyt mitään. Otin pullon, avasin korkin ja lausuin viinalle hyvästiksi: juokse nyt, sillä käydä sinä olet jo tarpeeksi saanut, ja niin se alkoi juoksemaan mäen rinnettä alas. Helpotuksen huokaus kohosi rinnastani, tuntui kuin olisin ison karhun kaatanut.

Hetkistä myöhemmin saimme kuulla Mikkomme jalkaa polkien kiroilevan vihan vimmassa "raittiussankareita", kuinka ne nyt ovat tehneet kaksi syntiä samalla kertaa: ovat ensin varasta-

neet hänen viinansa ja sitte kaiken raittiuden nimessä salaa juopotelleet. Rohkaisin itseni ja sanoin hänelle: Älä syytä syyttömiä, sillä se olin minä, joka tyhjensin plulosi; kaasoin sen maahan, sillä on voinut sallia sitä, että ainakaan sillä viinalla poikasista juotetaan ja siksi katsoin parhaaksi kaataa sen metsään. Eikä se ollut omantuntoni mukaisesti vääräyksiä ja toivoisin ettette tekään enää koskaan ostaisi ja joisi sitä myrkkyä. Hän vaikenä; ei sanaakaan enää viinasta.

Kohtasin hänet senjälkeen eräänä sunnuntaina raittiusseuran iltamassa ja näin hänen katseestaan että hän olisi halunnut puhua kanssani. Kun sitte tuli kotiamenon aika, niin hän hyvin arastellen ja kohteliaasti kysyi josko hän saisi lähteä kotia viemään, sillä hänellä olisi jotain puhuttavaa. Annoin myöten ja niin lähdimme. Matkalla hän kertoi minulle koko elämänsä tarinan, kuinka hän kolme vuotiaana sekä isästään että äidistään jäi orvoksi ja senjälkeen ei ole kukaan hänelle mitään hyvää ja opettavaista puhunut. Te olitte ensimmäinen nuori tyttö, joka olette parhaimman ja ystävällisimmän opetuksen kulkurille antanut, eikä olisi sitä osannut toivoakaan, että te minunlaiselleni puhuisitte niin ystävällisesti. — Vanhempani olivat näet arvossa pidetyitä ja kunnioitettuja kaikilta. — Jospa te olisitte ennen ollut puhumassa minulle niin rohkeasti ja ystävän lämpöisillä sanoilla, niin varmaankaan en olisi koskaan viinasta juopunut ja hänen sydämensä oli täynnä vilpöntä iloa ja kiitollisuutta, kun hän tarttui

käteeni ja lupasi ettei hän enää koskaan viinasta juovu, vaan tahtoo vilpittömällä sydämellä liittyä raittiusväen joukkoon taistelemaan tuon kirotn aineen poistamiseksi. Toivotin hänelle onnea hyvässä päätöksessään ja kehoitin häntä poistumaan sellaisten toverien seurasta, jotka voisivat houkutella ottamaan edes "yhden" ryydyn.

Neljä vuotta senjälkeen olin tilaisuudessa näkemään häntä melkein joka päivä, mutta hän ei ollut tippaakaan maistanut väkijuomia, vaan ahkerana ja innokkaana raittiusseuran jäsenenä toimi raittiusaatteen hyväksi. Nuori sydämeni iloitsi voitosta ja ajattelin että varmaankin oli Herra minun tukenani ja antoi rohkeutta ja voimaa juuri parhaaseen aikaan.

Olen kertonut tässä kokemukseni, joka on sentään vaan yksi niistä monista, joita ihmiselämässä tapahtuu. Mutta toivon, että tämäkin olisi ikäänkuin kehoituksena nuorille, yhä innokkaammin työskentelemään hyvien aatteiden hyväksi.

Niin, nuoriso! — Älkäämme kuluttako kallista nuoruuttamme pelkkiin huvituksiin ja nautintoihin, sillä siitä on meille arvaamaton vahinko. Käyttäkäämme kätemme ja aivomme käytännöllistä ja puhdasta elämää varten. Lukekaamme kirjallisuutta, joka johtaa ajatuksemme ja toimmemme hyvään ja hyödylliseen ja josta on itsellemme sekä lähimmäisillemme siunausta. Silloin olemme lujasti haarniskoituina kaikkia maailman myrskyjä vastaan. Silloin olemme elämässä on-

nistuneita ja meistä on paljon iloa ja hyötyä kaukaiselle isänmaallemmekin. Meidät tuntee silloin omikseen arvokas elämäkin ja ihastuneena huudahtaa: Siinä on minun poikiani ja tyttäriäni!

M. M. K.

Jumalalliset lakipykälät ja juoppous.

Erinäisissä uskonollisissa piireissä on suhtauduttu kieltolakiin tottelemattomasti sen perusteella ettei Jumalan kymmenissä käskyissä kielletä alkoholijuomien käyttämistä.

Mutta kuinkahan tämän asian laita oikein on? Eikö alkoholin käyttö millään tavalla edistä näiden jumalallisten lakipykäläin rikkomista?

Esimerkiksi ensimmäinen käsky. Juoppojen sieluelämää ja sen ilmiöitä, sekä hermoston tilaa tarkastellessani, olen havainnut, että pieninkin alkoholin nautiskelu muuttuu helposti intohimon tyydytystarpeeksi. Jumalan silmänsä edessä pitäminen taas edellyttää tervettä, itsehillintään pystyvää hermostoa ja sielua, joka aistivaikutuksilta vapaana saattaa asettaa Jumalan silmänsä eteen. Ihmiseltä, joka on nauttinut alkoholia ja tuntee sitä edelleen haluavansa, nämä edellytykset puuttuvat. Hänelle on viinahimo muuttunut Jumalaa läheisemmäksi.

Jumalan nimen turhaan lausumiseen valmistaa alkoholi taas mitä parhaat edellytykset. Esim. juopuneet naiset siunailevat ja kiroilevat kilpaa. Juopunut ihminen on koko olemukseltaan, niin sisäiseltä kuin ulkonaiseltakin jo sellaisenaan täydellinen, jumalallisen tarkoituksen vastalause.

Lepopäivät useimmiten muodostuvat maalla ja

kaupungeissa varsinaisiksi juopottelupäiviksi. Joskaan eivät kaikki raittiitkaan ihmiset pyhitä lepopäivää, niin juopottelu tekee kuitenkin säännöllisesti harjoittajastaan mitä tarkoituksellisimman lepopäivän rikkojan. Sunnuntai-juopottelujen yhteydessä tapahtuvat useimmat tappelut ja murhat.

Juopottelevat lapset menettävät kykynsä kunnioittaa isäänsä ja äitiänsä. Mutta hyvin usein juopettelevat vanhemmat vievät lapsiltaan kaikki edellytykset nauttia heidän kunnioitustaan. Juopottelu rikkoo perusteellisesti kaikki perhesuhteet ja tekee mahdottomaksi neljännen käskyn noudattamis-yrityksetkin.

Ihmismurhat tehdään melkein kaikki juopuneessa tilassa. Jokainen kiivasluontoinen mies, joka tapaa ystäviään juomaseuroissa, kantaa taskussaan ampuma-asetta tai puukkoa, on aina vaarassa tulla murhaajaksi tahi murhatuksi. Viidennen käskyn rikkomukset tapahtuvat useimmiten juovuksissa.

Asiantuntijat vakuttavat, että jos ei ollenkaan olisi väkijuomia, kuudennen käskyn rikkomisen tärkein ulkonainen yllytin häviäisi hyvin vähiin. Ei ole muuten ilman vakavaa merkitystä sekään, että historian mahtavimpien suurkansojen häviön varsinaisena aiheena on ollut elostelu, jonka yhdessä ovat aiheuttaneet väkijuomat ja kuudennen käskyn hiillitön rikkomisen.

Näin voisi käydä läpi käskyjen koko sarjan ja aivan yksinkertaisilla, jokapäiväisillä, elämästä

otetuilla, esimerkeillä osoittaa, miten väkijuomat ovat aivan välittöminä tekijöinä käskyjen rikkomisen kiihoittamiseen. Se, että väkijuomain käyttämistä ja juopettelua ei ole käskyissä erikseen kielletty, ei muuta tätä. On monta muuta yhteiskunnallista- ja sivistysrikosta sekä syntiä, joista käskyissä ei nimenomaan mainita, mutta joiden rikollisuuden arvioimisen saattaa johtaa käskyjen hengestä.

Jumalallinen tahto on asettanut ihmiselle korkeat vaatimukset. Ei ole mahdollista että ihmiselle olisi sallittu juoppoutteen lankeemisvapaus, koska hän sen kautta menettää älynsä, tylsistytää omantuntonsa ja siten etäänny Jumalan kuvan kaltaisuudesta.

Santeri Alkio.

Minnesotan Raittiusliiton puheenjohtajan vuosikertomus

Elok. 20 p:stä 1922 Elok. 19 p:ään 1923.

Meillä on tänä päivänä kunnia kokoontua 16:ta Raittiusliiton vuosikokoukseen.

Tällä kertaa olemme kokontuneet tänne Palon maanviljelysseudulle. Tarkoituksella neuvotella ja suunnitella lähtökohtia, laskea ikäänkuin ääri- viivoja tulevan vuoden toimintaa varten.

Ennenkuin luon lyhyen silmäyksen viime vuoden toimintaan huomautan tässä arvoisia edustajia, jotka olette tällä kertaa tänne saapuneet, pysymään niissä vanhoissa hyvissä perusteissa joille tämä meidän tämän päiväinenkin toimintamme on rakennettu. Sillä raittiustyö on rakkauden pohjalle rakennettu ja niin ollen raittiustyö on rakkauden työtä, sortuneen ihmiskunnan pelastamiseksi siitä turmeluksen loasta johon se on aikojen kuluessa juomapaheen uhrina vajonnut, tuhotaksemme paheen joka jäytää ja turmelee kansakuntain elin juuria. Kannustakoon meitä tässä työssämme oikeuden voiton varmuus, sillä ihmiskunnan hyvinvointi ja tulevaisten polvien onnellisuus kyllä täysin korvaa vaivamme, ja tulevat kunnoituksella meitä siunaamaan työstämme. — Vaikka tämä rakkauden pohjalle viitottu tiemme olisi täynnä vastoinkäymisiä ja vas-

tuksia, niin vielä sittenkin elähyttäköön meitä toivo oikeuden voitosta syystä, että meidän ohjelmassamme on yksi maailman mahtavin keino, ja se on *totuus*. Sempä vuoksi niin mitättömältä kuin voimamme saattavat näyttääkin, verrattuna vastustajamme väkijuomaliikkeen voimiin, niin luottakaamme sittenkin oikeuden ja totuuden voittoon. Mutta että olemme voitosta varmoja on sillä myös ehtona, nimittäin että totuutta ilmaisemissamme, ilmoitamme sen kokonaisuudessaan ilman mitään mutkailuja, kieräilyjä, myönnytyksiä tai lievennyksiä. Tämä totuus on puolestaan niin yksinkertainen, niin selvä, niin ilmeinen ja sitova jokaiselle järki-ihmiselle, että kun sen vaan koko merkityksessään ilmaisee, käy mahdottomaksi sitä vastaan taistella.

Meillä täällä Amerikan Yhdysvalloissa on olemassa kieltolaki, joka on tulos raittiutta harrastavaisten sitkeästä ja väsymättömästä työstä. Se ei edellytä että me saisimme jäädä huolettomina laakereille lepäämään, on muistettava että takaportti'on aina lukitsematta ja viinaliike tekee väsymätöntä työtä keinoja valitsematta, saadakseen jälleen palautetuksi väkijuomatulvan ja toiseksi, kieltolain kautta on avonainen eli laillistettu kapakkaliike poistettu, mutta nyt on astunut eteemme väkijuomaliike toisessa muodossa, ennen kuin se oli laillistettua kapakkaliikettä nyt se on laittonta salakeittoa, myyntiä ja juontia. Ikävintä tässä on tehdä havaintoja, että ei virkakunnat suhtaannu kyllin pontevasti ja toisin paikoin ovat

aivan välinpitämättömiä tätä turmiollista ja laittonta liikettä vastaan. Siis edelleen jääpi meidän tehtäväksemme puhdistaa ihmiskunta väkijuomapaheista ja nostaa ylös siitä loasta mihin se on aikojen kuluessa vajonnut. Tehtävämme ei suinkaan ole vähäpätöinen ja jonkun hetken työ, ei, se kysyy meiltä kaikki kykymme ja voimamme ja ehkä vielä meidän lähi-jälkeläistemmekin, sillä "isäin pahat teot seuraavat lasten päälle kolmanteen ja neljänteen polveen". Ja sen tähden minä yhä kiinteämmin kokoustamme kehoittaisin että levittäisimme kaikkien keskuudessa julistusta, jossa selvin ja määrätyn sanoin lausumme julki sen, minkä kaikki oikeutta rakastavat tietävät, nimittäin, että salainen viinankeitto, myynti ja juonti on suoranaisesti ihmiskunnan myrkyttämistä ja murhaamista, ja se on rikos Yhdysvaltain perustuslakeja vastaan ja joka ei kunnioita maallista lakia se ei kunnioita omantunnon lakia, eikä Jumalallista lakia.

Yleis-asialliseen toimintasuhteeseen enempi kuin historiallisiin todisteluihin raittiustyössä, ei minulla ole tällä kertaa aikaa, enkä katso olevan sen niin tarpeellistakaan ja tämä vuosikertomukseni venyisi liika pitkäksi.

Lähdemme vaan lyhykäisesti seuraamaan Liittomme toimintaa kuluneen vuoden aikana.

Ikäväkseni minun täytyy tunnustaa, että ei johonkin ole voinut suuriakaan aikaa saada. Paljon enempi olisi meillä ollut halu toimia liittom-

me ja koko raittiusaatteen eteen, kun olemme voineet.

Niinkuin arvoisat edustajat tietävät, Liittomme on supistunut melko pieneksi, että viime vuodelakaan ei ole ollut kuin joitakin raittiusseuroja, jotka ovat säännöllisesti Liittoa tukeneet aineellisesti. Siitä on johtunut, että johtokunnalla ei ole ollut hallussaan sitä rahallista välikappaletta kyliksi, mitä välttämättömästi tarvitaan aatteemme eteen toimiessa.

Viime vuonna on Liitoomme liittynyt kaksi eri seuraa nimittäin Valon Lähde Evelethistä, Minn. ja Vesi raittiusseura Elyssä, Minn. Liittomme kannattajain joukosta on ilmoittanut eroavansa Pohjan Leimu raittiusseura Soudanissa, Minn.

Yleisten edustajakokousten päätöksiä ja toivomuksia, jotka on jätetty johtokunnalle käytäntöön pantavaksi, on johtokunta koittanut tehdä parhaansa.

Kaksi vuotta sitte vuosikokouksessa, herätettiin kysymys nin sanotun tupa-agitatsiooni työn järjestäminen piirissämme, kuin myös päätökseksi tuli sen toteuttaminen niin pian kuin tilaisuus myöten antaa, sen käytäntöönpano jätettiin johtokunnalle. Johtokunta on useamman eri kerran harkinnut kysymystä ja kuulustellut eri hekilöitä, jotka olisivat tähän toimeen kykeneviä, vaan on saanut kaikilta kieltävän vastauksen, niin ollen ei johtokunta ole vielä viime vuoden ajallakaan voinut tupa-agitatsioni työtä järjestää.

Viime vuosikokouksessa Soudanissa tehtiin

päätös, että olisi koitettava saada Liittomme esittämä mies kieltolaki virkailijaksi kauntin palvelukseen, päätöksen toteuttaminen jätetiin johtokunnalle. Johtokunta monien vaikeuksien perässä onnistui saamaan esittämänsä miehen kauntin palvelukseen vime-helmikuun lopulla. Joten ilomielin mainitsen, että nyt on jo Liittomme saanut kaksi nimittämäänsä miestä hallituksen palveluksen, nimittäin edellisenä vuotena saatiin kieltolakivirkailia liittohallituksen palvelukseen ja tänä vuonna niinkuin jo mainitsin yksi kauntin palvelukseen. En voi alla mainitsematta, että nämä miehet verrattain lyhyellä toiminta-ajalla ovat tehneet hyvin ansiokasta ja kiitettävää työtä meidän iloksemme ja koko heimomme kunniaksi. Puolestani lausun vilpittömät kiitokset, kuin myös annan täyden tunnustuksen heille uhkarohkeassa tehtävässään.

Raittiusluentoja vuoden kuluessa on Liiton alueella johtokunta järjestänyt kaksi eri kertaa. Nimittäin S. K. R. Veljeys-seuran ja Minnesotan Raittiusliiton puhujana oli viime maaliskuun ajalla Veljeys-seuran senaikainen kirjuri J. P. Niemi Liiton aluella, joka toi aineellisesti jonkun verran häviötä Liiton kanssaan. Toisen kerran on ollut puhujana kirjailijatar Neiti Marja Salmela viime kesäkuun 10 p:stä heinäkuun 10:teen päivään, samoin S. K. R. V.-seuran ja Minnesotan Raittiusliiton lähettämänä. Hänen puhujamatkansa onnistui kaikin puolin hyvin, joten olemme kiitollisia hänen uhraavaisesta työstään.

Liittoamme edustamassa S. K. R. V.-seuran vuosikokouksessa Soudanissa, Minn. oli seuraavat puolivuosisikokouksen valitsemat edustajat: J. Romppainen, Gonrad Mattson ja Mrs. Abramson, allekirjoittaneella ei ollut tilaisuus päästä vaikka oli valittu edustajaksi.

Kokouksia on johtokunnalla ollut vuoden kuluessa kahdeksan. Niiden sisällöstä en katso olevan tarpeellista tässä selostella, koska johtokunnan pöytäkirjat luetaan vuosikokoukselle.

Mielihyvällä voin mainita, että alueellamme jotkut kirkkokunnat viime vuoden aikana ovat hyvin huomattavasti aatteellisessa suhteessa ottaneet osaa raittiustyöhön, kuin myös jotkut papit saarnoissaan ja muissa esiintymisissään tarkkaasti puhuneet raittiustyötä.

Kuten jo olen maininnut, ei johtokunta ole suuriakaan aikaa saanut, mutta olen varma, että se on sittenkin tehnyt kauaskantavaa työtä, jota ei hetkelisesti voida määritellä ja mitata, ja ennen kaikkea, se on tehnyt parhaansa toivolla, kuten runoilija laulaa: Hetken työ tuhat vuosihin vaikuttaa j. n. e.

Lopuksi pyydän saada kiittää Liittomme alueella olevia heimolaisia siitä runsaasta suosiosta ja avustuksesta Liittoa kohtaan jota se on saanut nauttia viime vuoden ajalla. Suuret joukot kansalaisia, vaikka eivät nimellisesti kuulu raittiuseuroihin, ovat hyvin myötämielisiä ja avuliaita raittiustyölle. Siis vilpiton kiitos kaikesta avustuksesta yhteisen jalon aatteen hyväksi.

Samalla kiitän työtovereitani johtokunnan jäseniä siitä sovinnollisuudesta ja yhteisymmärräyksestä mikä on keskuudessamme vallinnut ja näin päätän toimintani kuluneen vuoden ajalla. Toivon vaan Kaikivaltiaan siunausta tällekin vähäiselle toiminnallemme mitä olemme voineet toimia.

Virginia, Minn. elokuulla, 1923.

J. E. Laukka.

Jotakin Suomen kieltolaista.

Amerikan suomalaiselle raittiusväelle on tietystikin tunnettua, että Suomessa 1917 vahvistettu kieltolaki astui voimaan 1919, josta alkaen alkoholia sallitaan käyttää vain lääkinnöllisiin, tieteellisiin ja teknillisiin tarkoituksiin, syntyi siellä luvaton alkoholiliike ja on kehittynyt varsin suureksi. Saatamme todeta, ettei parhainkaan laki voi ihmeitä aikaansaada, elleivät ne, joita se koskee, käsitä sen suurta, siunaksellista vaikutusta ja merkitystä. Tarvitaan varsinkin raittiusyön alalla mitä suurimmassa määrin tarmokasta, sitkeätä kasvatuksellista työtä. Suomen raittiusväki on tullut sen huomaamaan ehkä entistä selvemmin. Sillä kun huomattava voitto, kieltolaki, oli saatu, tapahtui ikäänkuin väsähtäminen. Oltiin yleensä liian kärkkäitä uskomaan, että voitiin levätä laakereilla.

Jo ennenkuin kieltolaki tuli käytäntöön, pyysivät kuitenkin Raittiuden Ystävät tutkimuksen toimeenpanemista, missä määrin juovutusjuomasetuksia rikottiin ja järjestystä häirittiin ja kuinka paljon oli näistä syistä rangaistuja 1916—19, jotta näitä tietoja voitaisiin käyttää hyväksi kieltolakia toteuttaessa. Sosialihallitus puolsi sitä arvelleen, että oli saatava järjestys- ja oikeusviranomaisten apua, jotta tutkimusta voitaisiin pi-

tää alkoholitilaston pohjana. Tässä muodossa Valtionenvosto hyväksyi esityksen ja erityinen komitea asetettiin toukok 20 pnä 1920.

Alkoholitilaston, vastatakseen osapuullekaan tarkoitustaan, tulee olla mahdollisimman monipuolinen. Ilman muuta on selvä, että siitä pitää selvittää luvaton alkoholiliike ja sen vaikutukset, kieltolaki- ja juopumusrikokset, niiden määrä ja laatu, missä väkijuomia maassa eritoten valmistetaan, miten alkoholikauppa on järjestetty, kuka sitä harjoittavat, missä on runsaimmin varastoja, mitä teitä salakuljetus parhaasta päästä tapahtuu ja monia muita samantapaisia seikkoja.

Kuvaavaa, vaikkei suinkaan odottamatonta, on, että apteekit tarvitsevat noin 6 tai 7 kertaa enemmän alkoholia kuin ennen. Tarvinnee tuskin sanoa, mihin tarkoitukseen sitä käytetään. Lähes 20% kaikista resepteistä on ollut joko puhtaasti spriireseptejä tai sellaisia, joissa vain näennäisesti määrätään jotakin muutakin ainetta sen lisäksi. On tietysti mahdotonta sanoa, milloin väärinkäyttö on kysymyksessä. Siitä huolimatta tällaiset tiedot ovat varsin tärkeät alkoholitilastossa.

Kieltolaki- ja juopumusrikoksista voisivat oikeusviranomaiset antaa luotettavimmat ja tarkimmat tiedot, mutta niiden hankkiminen on vaikeata. Järjestysviranomaiset saattavat antaa tietoja vain pidätetyistä, mutta kun niiden lukumäärä on jotakuinkin sama kuin tuomittujen, ei tilaston asiallinen luotettavuus tule siitä kärsi-

mään. Tiedot voidaan saada nopeasti kuukausittain, joten vuositilaston laatiminen on mahdollista.

Näitä seikkoja on pidetty silmällä, kun sisäasiainministeriö antoi määräyksen sosialiministeriön raittiusosaston aloitteesta poliisimestareille ja nimismiehille, että heidän on kuukausittain lähetettävä tämmöiset tiedot lääninsä maaherralle, jotka puolestaan ovat velvolliset lähettämään ne yhdistelmänä mainitulle raittiusosastolle. Eri lääneistä tulleet tiedot ovat olleet erilaisia, toisin paikoin kokonaan puuttuneet. Tarvittaisiin enemmän yhdenmukaisuutta, mikä ei liene mahdollista toteuttaa.

Tilastolla ei saada väkijuomien väärinkäyttöä poistetuksi, mutta sillä voi olla erikoinen merkityksensä. silloin kuin niitä vastaan taistellaan. On helpompi löytää ne kohdat, joihin ensi kädessä on iskettävä kiinni kasvatuksellistakin raittius-työtä tehtäessä.

Tahdon huomauttaa vielä eräästä puolesta. Se koskee järjestysviranomaisten suhtautumista juopuneihin. Sellaisten pitäisi ehdottomasti olla raittiusmiehiä samoin kuin tuomarienkkin. Jos he leväperäisesti suorittavat tehtävänsä, ollaan pian sillä kannalla, jonka sattumalta näin Helsingissä käydessäni. Poliisiin, ellei hän ollut kaikkein lyhytnäköisimpiä, olisi pitänyt nähdä, mitenkä eräs mies oli niin "liikutettu", ettei hän mitenkään tahtonut pysyä jaloillaan, muistaakseni hän sy-

leili katukäytävääkin, mutta poliisi kääntyi selin häneen. Olen kuitenkin taipuvainen luulemaan, ettei tuo pääkaupungissakaan ollut tavallista. Pienemmissä kaupungeissa ollaan tarkempia ainakin tässä suhteessa.

K. A

Väinämön kannel.

Kun Väinämö muinen kannelta soitti:
 Kaikki se voitti,
 Lumohon loihti se elävät maan,
 Kaikki he tahtoivat ääntä sen kuulla,
 Luoksi sen tulla,
 Poissa ei ollut ainoakaan.

Niin oli ennen Väinämön aikaan
 Suomemme taika,
 Väinölän virret kun viehtäen soi.
 Huolensa, riemunsa, rintansa kaihon
 Vaivoissa vainon. — —
 Huolet ne kansani kantelon loi.

Vieläkin saamme ääntä sen kuulla,
 Laulettu suulla
 Pohjolan lasten pontevien,
 Kaikuu se kaukana vieraalla maalla
 Ei tenhoa vailla.
 Vieläkin voima on laulussa sen.

Sävel on sieluimme sisäistä kieltä,
 Se loihtivi sieltä
 Rintamme riemut ja tuskatkin sen.
 Surujen, huolien huokaava soitto.
 Tai aamusen koitto,
 Se kertovi kieltä sydämien.

Lumoa mielet Lännenkin mailla,
 Väinämön lailla
 Voita ja murra kuin valtava vuo.
 Veljinä yhtehen kansani liitä
 Ja niin yhä siitä
 Mahtava voima sä maallemme luo!

Helkkyös kannel, johda sä mieliin
 Sointuvin kielin
 Muistojen mahtavan maineikas maa!
 Maa, jonka kansamme kalliisti osti,
 Kyynelin kasti,
 Unhoon meiltä ei joutua saa.

Kaiju kannel kaunihisti, soreasti soinnuta,
 Kansa katkeroittunutkin toivon tielle toinnuta.
 Yhdistele erimielet, solmia ne sitehet,
 Silloin ei oo suotta soineet Suomen sulot sävelet

Kaiju kannel, kaiju vielä, aika vierii vitkaan pois;
 Mutta kansa kauan vielä kaikuvan sen täällä sois.
 Niin kauan kuin vain lapset Väinön näillä mailla
 majailee.
 Asuinmailla auvoisilla Väinön virttä viljelee.

Joulunvietto Laihialla 1860-luvulla.

Miehillä täytyi olla rihipino valmiina ja naisilla rohtimet kehrättynä jouluksi, muuten talutetaan sian "tiiuun", se oli sen ajan määrä. Mutta harvoin sinne "tiiuun" ketään saatettiin, sillä kaikki yrittivät tehtävänsä täyttää. Olihan suuri häpeä, jos ei rihipino ollut valmiina ja rohtimet kehrättyinä. Ja olihan siinä joulun edellä monta muutakin vältämättä tehtävää. Kynttilät täytyi jo aikanaan valaa kuivamaan, että olivat jouluna valmiina. "Juhlangat" oli kehrättävä ja kerrattava valmiiksi, että oli sitten jouluna langan hakijoille antamista. Joulun edellisviikolla leivottiin leipiä, että riittivät talvisydämeiksi ja pestiin vaatteet. Aaton edellispäivinä laitettiin kuivat kalat lipeään, tehtiin juhlaalkajaa monen korveen vetoinen astia ja siivottiin huoneet. (1860 luvulla ei enää tuotu olkia tuvan lattialle, sitä edellisinä vuosikymmeninä oli tapana, että ei jouluksi pesty tupaa, vaan joka aattona levitettiin uudet ruisoljet laattialle Jeesus lapsen seimessä olon muistoksi.)

Joulun valmistuskiireet vihdoinkin loppuivat ja valkeni jouluaattoamu, miehet olivat jo aamulla aikaisin lähteneet puita tai heiniä hakemaan, että ehtivät kotiin puolipäivän edellä, naiset sillä ajalla toimittivat aamuaskareet ja lämmittivät

saunan. Syötiin päivällinen, johon kuului leipä, voi, kuivakala, perunat maitokastikkeen kanssa ja päälle juotiin kaljaa. Ennenkuin syöminen alotettiin, antoi isäntä kaikille viinaryypyn. Syömisensä jälkeen mentiin saunaan ja saunasta tultua järjestettiin "juhlaklappia" paketteihin ja joku teki jouluristiä, eli "himmeliä", joka ripustettiin katoon. Tämä "himmeli" valmistettiin leikotuisista ruisoljista ja koristeena käytettiin erivärisiä paperia tai lankarusetteja. Näissä hommissa kuului jouluaaton iltapäivä. Kun navetassa oli iltaaskareet suoritettuna, tultiin tupaan ja alettiin keittämään joulupuuroa. Ryynit olivat jo päivällä kiehutettu pehmeiksi ja illalla sitten valmistettiin puuro, paistettiin lihaa ja niin laitettiin aattoillallinen pöytän. Illallisen jälkeen veisattiin jouluvirsiä takan ympärillä pystyvalkean valaistessa. Aattoiltana saatiin ja annettiin joululahjat. Se tapahtui siten, että ovesta heitettiin kääre lattialle ja huudettiin Maijalle jos lahja sattui Maijalle kuulumaan. Kun lahjat oli saatu ja "nakattu" mentiin levolle. Samoin kuin jouluaatto, vietettiin kaikki muutkin aatot, nim. uuden vuoden ja loppiaisen aatto. Joulupäivänä noustiin aikaisin ylös. Vanhukset ja lapset menivät joulukirkkoon. Monin paikoin asetettiin ikkunoille kynttilöitä palamaan ja takaseinässä "lampeetissa" paloi kolmihaarainen kynttilä. Vainioille miehet veivät kirkkoon menijäin huviksi ilotulituksia. Sytytettiin vanha tervatynnyri tai koivuvitsalla köytettiin yhteen tervaksia ja tämä tervaslamppu

pystytettiin lumihankeen ja yläpäästä sytytettiin palamaan.

Tapaninpäivänä meni sitten nuoriväki kirkkoon ja illalla pojat kulkivat toistensa luona tapanilla. Ja tapanilla käynnin tuloksena oli, että toiset olivat enemmän, toiset vähemmän juovuksissa, sillä joka paikassa oli viinaa tarjolla. Tapanin jälkipäivä oli kisapäivä, silloin hypeltiin koko päivä. Pitäjässä oli kahdet tai kolmet kisat, joihin nuoriväki kokoontui. Kisatuvan porstuassa sen kylän pojat, jossa kisat oli, tarjosivat tulijoille viinapullosta ryyppyjä. Siitä saivat osan niin tytöt, kuin pojatkin. Suutuvassa hypeltiin ja talontuvassa kisakylän tytöt tarjosivat tuttavilleen kahvia, sillä kahvia oli silloin jo saatavissa, vaikka sen käyttö oli harvinaista. Kisat loppuivat illalla klo 9:sän, sillä sen jälkeen ei ollut enää lupa olla asiattomasti liikkeellä.

Onhan luonnollista, että juoppoja oli kisoilla runsaasti, mutta harvoin sitä sentään tapeltiin ja vielä harvemmin murhia tehtiin. Ja kun sellaista tapahtui, oli siinä useimmiten kateus ja mustasukkaisuus alkutekijöinä. Kun pojat riitaa haastoivat, niin tytöt koettivat olla rauhan rakentajina.

Tyttöjen kisa- ja juhlapukuna oli yleensä punaristinen "tanttu". Silkkisaali selässä, edestä ristiin sidottuna ja päässä kirjava silkkihuivi, jalassa kengät, punaiset tai vihreät sukat, mustia sukia ei kisalle pantu jalkaan, sillä valssin tahdissa hameet heilahteli ja sukat loisti. — Kisa-

päivän jälkipäivänä pojat kulkivat juhلالangan keruussa. Kulkivat talosta taloon ja hevosella toiseen päähän pitäjästään pyytämään tytöiltä tapanina "lyhyttä ja pitkää". Lyhyt oli viinaryyppy ja pitkä oli juhلالankaa. Molempiahan sitä tavallisesti saatiinkin, sillä olihan tytöillä jouluviinaa varattuna. Saatuja lankoja pojat ripusivat hopiapislaipiipun varteen, napinläpeen tai lakkiin ja kantoivat niitä nähtävillä joulun loppuun ja kun nämä koristeet vihdoinkin irroitettiin ei niitä heitetty menemään, niistä naiset palmikoivat sukkanauhoja ja virkkasivat tupakkikukkaroja. Jos poikain tuli langankeruumatkalla nälkä, niin sitä varten oli talojen pöydille varattuna leipäkori ja vilautanen, josta he käskemättä söivät.

Kun näin huvitellen oli joulun välipäivät kulu- neet, sillä työtä ei tehty, kun sen verran mitä välttämätön tarve vaati, niin tuli eteen jo uuden vuoden aatto ja se vietettiin samalla tavoin kuin jouluaattoakin, sillä erotuksella vain, että illalla veisattiin uudenvuoden virsiä ja sulatettiin tinakuvi- oita. Kun tina sulilusikassa sulattiin ja kaadettiin kylmään veteen, niin siitä muodostuneista kuvioista etsittiin tietoa tulevista asioista. Jos tina hajosi kappaleiksi, ennusti se kuolemaa.

Uudenvuoden aattona tulivat myöskin läheiset omaiset "joulukestiin" ja jos ei "kestiin" tulijoilla ollut vielä isännyys ja emännyyshuolet harteillaan, viipyivät he vieraina loppiaisaattoon saakka. Koko loppu joulua kuljettiin vieraisilla niin

arkina kuin pyhinäkin. Ei sitä sentään arkina vieraisilla ollessa jouten toimiteltu, sukankudin oli naisilla mukana ja eikä talonväkikään joulun välipäivinä kehrännyt, "tikkuaminen" se oli askareen välissä käsityönä. Miehet ajoivat hevosilla arkitöissä sen verran ettei "heinä- tai puuhaukkaa" tullut.

Knuutinpäivänä joulunlopussa, sitä vielä oikein erikoisemmin kuljettiin vieraisilla. Taisi sitä joillakin olla jo sitten "Knuutti potussa", sillä viljaltihan sitä täytyi viinaa olla, jota oli kaikille vieraille tarjottava koko juhlan pyhät. Knuutin päivän jälkeisenä Manninpäivänäkin vielä kestittiin. Sittehan sitä taas alkoihin "härkäviikot ja läpileipä".

Ida M.

Kalevala ja kansallismoraali.

Me emme voi kieltää sitä murheellista tosiasiaa, että aika jossa elämme on siveellisen rappeutumisen ja epävanhurskauden alakuloinen aika. Ne henkisenkin sairaaloisuuden mainingit joita jättäläismäinen maailmansota synnytti, lyövät tummina ja turmiollisina kaikkialla koko tunnetussa maailmassa. Monet pyhät ja siunaukselliset esiesien perinnöt lyödään kylmästi ja sydämettömästi sirpaleiksi, eikä kukaan tiedä mitä niiden tilalle olisi asetettava.

Ei meidänkään *maamme* ole poikkeusasemassa yllämainittuun nähden. Hillittömät luokkariidat ja persoonallinen pahansuopaisuus lyövät näkyvän leimansa kaikkialle ja pirstovat kansamme joukkoihin joiden tulee tuntea vihaa ja olla alati taisteluasussa toisiansa vastassa.

Ja kaiken tämän tuloksena on ala-arvoisuus ja siveellisen ryhdikkyuden rappeutuminen. Joka taas johtaa niihin moraalittomiin tekoihin, joista aikamme on niin surullisen rikas. Me olemme nähneet, ettei tämä myrkyllinen ajanhenki ole kaatanut vain heikkoja kaisloja, vaan se on sortanut alas niitakin joihin kansa katsoi niinkuin tukipylväisiin katsotaan.

Ajanhenki, se viettää näinä kohtalokkaina ai-

koina hermesjuhliin levittäen kylmyyttään ja sairaaloisuuttaan kaikkialle. —

Mutta minun piti kirjoittaa Kalevalasta ja Kalevala juhlista. Mitä yhteyttä on Kalevalalla ja moraalisen rappeutumisen toteuttamisella.

Toivoisin että tulevilla kalevalajuhlilla rinnastettaisiin nämät kaksi asiaa ja niistä molemmista puhuttaisiin peittelemättömän kovaäänisesti.

Kalevalahan on väärentämätön kuva esi-esiemme sydäimestä, heidän elintavoistaan ja moraalisista käsityksistään. Tuon korpea raivanneen ja puhtaiden metsien kätöksessä asuneen suomalaisen terveet sydämenlyönnit kuuluvat Kalevalan jokaiselta lehdeltä. Pellonperkaajan hikihelmet, taistelijan rehellinen urhoollisuus, teeskentelemätön ilo ja kärsimyksissä hiotuneen sydämen hillitty suru, on Kalevalassa niin kuvattuna, kuin ei missään muualla ihmisen laulamassa laulussa.

Tiedonjanosta, halusta tutkia ja löytää ”syntyjä syviä” on siellä ihmeellisesti kerrottu.

Aidinrakkaudesta ja yleensä pyhästä rakkaudesta laulaa Kalevala niin ylevästi, että tuota laulua voidaan sukupolvi sukupolvelta opetella laulamaan ja aina saadaan niitä puhtaita ajatuksia, joita ilman rakkauselämä joutuu väärille urille ja turmeltu, vieden yksilöt ja kansakunnat himojen haadekseen.

No niin. Siinä läpileikkauksessa, jonka Kalevala antaa kalliiden esi-esiemme elämästä on johtavimpana piirteenä korkea-moraalisuus ja tästä johtuva tapojen- ja elämänpuhtaus. Kalevalan

taiteellinen arvo on niin suuri, ettei yhdelläkään toisella kansalla ole sellaista kansalliseeposta jota voitaisiin edes verratakaan siihen. Mutta vielä suuriarvoisempi on se henki ja puhdasmielisyyys, joka uhkuu Kalevalan lauluista. Ja juuri tämän tähden täytyisi meidän erikoisesti syventyä siihen moraaliseen ilmapiiriin, joka meidän suomalaisten kansalliseepoksestamme uhkuu. Sitä muinaisten salojen raittiutta, korpikätköjen hiljaisuutta ja esi-esiemme harkitsevaisuutta ja mielenrauhaa kaipaa meidän aikamme levoton ja väsynyt ihminen. Sentähden on suurimerkityksellistä, että suomalaiset tulevienkin kalevalajuhlien aikana pyrkivät osallistumaan erikoisesti niistä aarteista, joita kansalliseepoksemme voi antaa ja älköön meitä silloin eroittako puolueaidat eikä säätyerot. Esi-esiemme suuriarvoisen perinnön ympärille voimme kokoontua juhlimaan jakamatomana. Suomen suomalaisena kansana, muistaen, että kaikki se hyvä ja puhdas joka koroittaa ja rikastuttaa yksilön ja kansakunnan elämää on saanut alkunsa sieltä, jossa ei pimeys eikä valkeus vaihtele.

Johannes Virtanen.

Elämäkerta osasto.

Kalenterissamme on jatkuvasti julkaistu sivuvujen viimeisenä kuolleiden osastoa.

Tässä Kalenterissa pyydämme lukijakunnallemme esittää muutamia pitkäaikaisemmista raitiustyössä mukana olleista, vielä elossa olevista työntekijöistä. Tämän teemmekin ilomielellä siksi, että saamme tämän kautta todeta löytyvän ihmisiä, joita ihanteet ovat jaksaneet kannustaa vuosikymmen-ponnisteluihin epäitsekästi, omaansa etsimättä, sillä raittiusaate on yksi sellaisista ihanteista.

JOHN WARGELIN.

Pastori John Wargelin, A. M., Suomi-opiston johtaja, Isakinpoika, on syntynyt Isossakyrössä, Suomessa, syysk. 26 päivänä, v. 1881. Amerikkaan hän tuli äitinsä mukana v. 1890 Championin rautakaivannolle. Käytyään valtionkoulua syksyyn asti v. 1896, siirtyi hän lueskelemaan vastaperustettuun Suomi-opistoon, jossa suoritti ylioppilastutkinnon ensimmäisten ylioppilaiden kanssa keväällä v. 1904, ja pari vuotta myöhemmin jumaluusopillisen seminaarin kurssin.

Hän toimi pappina ensin Sault Ste. Marien seurakuntapiirissä vuodesta 1906—1907, Eveleth-Virginian piirissä, Minnesotassa, vuodesta 1907—

Pastori John Wargelin.

1909, Republicissa, Michiganissa, vuodesta 1909—1915, ja Waukeganin piirissä vuodesta 1915—1919. Sieltä hänet kutsuttiin toht. J. K. Nikanderin kuoleman jälkeen Suomi-opiston johtajaksi ja samalla taloudenhoitajaksi, ensin virkaatekeväksi, mutta parin kuukauden perästä tehtiin tämä valinta pysyväiseksi.

Muissa luottamustoimissa on pastori Wargelin toiminut m. m. seuraavasti. V. 1912 valittiin hänet Suomi-Synoodin varaesimieheksi, jossa asemassa hän on sen jälkeen ollut yhtämittaa, kantaa kirkkokunnan esimiehyyttä toht. Nikanderin kuoleman jälkeen seuraavaan kirkolliskokoukseen asti, jolloin valittiin uusi esimies. Sodan aikana otti hän osaa National Lutheran Commission for Soldiers' and Sailors' Welfare nimiseen laitokseen kirkkokuntaansa edustavana jäsenenä, ja vuonna 1920 oli hän Suomi Synoodin lähettiläänä United Lutheran kirkon kirkolliskokouksessa, joka pidettiin Washingtonin kaupungissa. Raittiuspuhujana hän on toiminut useissa valtioissa, ollen Anti Saloon Liiton puhujana Michiganissa useampia kertoja. Saanut myös ensimmäisen palkinnon Veljeysseuran kirjailijakilpailuissa vuosina 1912 ja 1913. Maailman sodan aikana nimitettiin hänet hallituksen taholta 7:n federaalipiirin suomalaisen osaston johtajaksi kolmannessa "Vapauden Lainan" keräyksessä.

Lukujansa on pastori Wargelin jatkanut useilla kesäkursseilla sekä Chicagon että Michiganin valtion yliopistoissa. Viime vuonna otti hän vir-

kavapautta vuodeksi ja jatkoi lukujansa Michiganin yliopistossa saavuttaen opettajan todistuksen ja filosofian maisterin arvon korkeimmilla arvolauseilla. Tämän saavutuksen perusteella valittiin hänet Phi Delta Kapa kasvatusopillisen kunniayhdistyksen jäseneksi Michiganin yliopistossa. Synnyinmaaltaan sai hän kunnianosoitusta toisen luokan ritarin merkin muodossa, joka hänelle annettiin vuonna 1920.

Raittiusseuraan liittyi pastori Wargelin jo poikasena, nimittäin v. 1896 ja on siitä asti yhtämittaa ollut jäsenenä Veljeysseurassa, kuuluen ensin Kointähtiseuraan ja sieltä muutti muuttokortilla Pohjantähteen, jonka jäsen hän vieläkin on.

Avioliittoon meni pastori Wargelin tohtori J. J. Hoikka-vainajan vanhimman tyttären Maria Elisabetin kanssa v. 1908, tästä avioliitosta on syntynyt kolme lasta, nimittäin Johan Philip, Raymond Waldemar ja Sylvia Elisabet. Tässä ovat lyhykäisesti hänen tähänastisen elämänsä pääpuitteet.

MRS. ELISABET WARGELIN-JOKINEN.

Mrs. Elisabet Wargelin-Jokinen, o. s. Uitto, on syntynyt tammik. 8 päivänä, v. 1855, Isonkyrön pitäjän Ventelänkylässä. Meni avioliittoon Isak Wargelin kanssa Suomessa; tästä avioliitosta on syntynyt viisi poikaa ja kaksi tyttäretä. Näistä on elossa Isak, joka toimii pankkialalla ja on nykyään Suomi-Synoodin ja Suomi-opiston rahastonhoitaja, Juho, Suomi-opiston johtaja, Hilja-Maria, joka on naimisissa past. R. Hartman'in kanssa ja

Uuno William, joka toimii koteloteollisuuden alalla Chicagossa. V. 1890 hän tuli Amerikkaan miehensä luokse kolmen lapsensa kanssa, miehensä oli tullut tänne siirtolaisena kolmisen vuotta aikaisemmin. V. 1895 hänen ensimmäinen miehensä kuoli, ja hän meni uusiin naimisiin vuonna 1898 Juho F. Jokisen kanssa Championin rautakaivannolla, jossa perhe oli asunut Amerikkaan tulonsa jälkeen. Toisen kerran hän jäi leskeksi noin 11 vuotta sitten.

Liisa Wargelin-Jokinen on aina ottanut osaa vakaviin kansallisiin pyrintöihin ja on toiminut eri tehtävissä kykyjensä ja voimiensa mukaan kiitettävästi, toimien m. m. useita vuosia nuorempana ollessaan pyhäkoulunopettajana ynnä seurakuntahommissa ja raittiusseurassa. Raittiusseuraan hän yhti miehensä Isak Wargelinin kanssa v. 1892, Championin Kointähtiseuraan, ja on sen jälkeen kuulunut raittiusseuraan yhtämittaa. Kun perhe on asunut välillä Montanan valtiossa, oli hän puuhaamassa muitten mukana Neihartiin Onnen Alku raittiusseuraa, johon liittyi muuttokortilla. Sieltä tuli hän muuttokortilla Pohjantähti-seuraan vuonna 1906.

Vaikka Liisa Wargelin-Jokinen on itse jäänyt vaille koulusivistystä, on hän oivaltanut sen tarpeellisuuden lapsiinsa nähden. Hänen ansiokseen on luettava että kolme hänen lapsistaan on saanut diploman Suomi-opistolta ja ovat muutenkin pyrkineet eteenpäin opintilla. Helppo ei hänen asemansa suinkaan ole maailmassa ollut. Suomeen

hän jäi yksin kasvattamaan lapsiansa miehensä siirryttyä siirtolaisena Amerikkaan, ja viiden vuoden perästä Amerikkaan tulonsa jälkeen jäi hän taasen yksin huolehtimaan perheensä toimeentulosta. Mutta tarmokas luonne, ahkeruus ja toimeliaisuus ja vahva usko Jumalaan on häntä vienyt eteenpäin niin, että hän nyt saa viettää rauhaisia vanhuuden päiviä poikansa, pastori Wargelinin luona, Hancockissa.

MATTI JOHNSON,

syntynyt Alajärven pitäjässä Vaasan läänissä, tullut Amerikkaan v. 1891. Yhtyi "Sulo" r-seuraan Jacksonvillessä, O., lokak. 15 päivä 1893. Ollen yksi Sulo r-seuran perustavia jäseniä, josta ajasta on nyt ensi lokak. 15 päivään kulunut umpeen kolmekymmentä vuotta.

Mr. Johnson on ollut mukana perustamassa neljää paikallista raittiusseuraa, joista yksi, Sulo raittiusseura Jacksonville, Ohiossa on enää toiminnassa ja johon mr. Johnson yhä jäsenenä kuuluu.

Yksi hänen perustamistaan seuroista joutui sosialistien anastuksen uhriksi, toisen täytyi lopettaa toimintansa jäsenien poismuuton tähden paikakunnalta työolojon vuoksi ja kolmas noista seuroista tyrehtyi heti alussa omiin sisäisiin riitoihinsa, sillä heti perustettaissa sotkeentui joukkoon "punaista" siementä.

Paitsi paikallista aktiivista raittiusseura-toimintaa, johon mr. Johnson on sydämestään kiin-

tynyt, on hän tullut tunnetuksi kaikkialla Amerikan suomalaisten keskuudessa kansallisena ja raittiusrunoilijana. Erittäinkin juhlarunojen laatiminen raittiusseurojen tilaisuuksiin kauttaaltaan, on tullut hänen "erikois-alakseen".

Matti Johnson.

Kaikkialla häntä suositaan ja rakastetaan niiden keskuudessa, jotka hänen kanssaan ovat tulleet kosketuksiin. Harvinaisen lennokkaalla ajatuskyvyllään ja lämminhenkisyydellään, tempaa hän puoleensa jokaisen, jonka kanssa hän on te-

kemisiin tullut. Hän on yksi kansallisten pyrkimyksiemme peruskiviä, joka horjumattomana aatteiden miehenä on ihanteittensa puolesta kestänyt, tuli mitä tuli. Valitamme vain, ettemme häntä ole voineet liittää yleisempään aktiiviseen toimintaan raittiusrintamalla. Syrjäisessä kotipaikassaan elellen, on hän etupäässä käyttänyt voimansa oman paikkakuntansa pyrkimyksiin.

Pyytäisämme häneltä elämäkerrallisia tietoja, mainitsee hän itse itsestään vaatimattomasti seuraavaa:

"Ystävänä raittiusmiehet ja -naiset, älkäähän hämmästykö vaikka sanonkin, että tuossa edelläkerrotussa on pääpiirteissään kaikki se työ mitä olen voinut raittiusaatteen palveluksessa aikaan saada kolmenkymmenen vuoden aikana. Luulen ettei se ansaitse muuta kuin kelvottoman palvelian nimen.

Mutta sittenkin, vaikka työni tulokset ovat noin pienet, niin luulen olevani oikeutettu lausumaan nuoremmalle raittiuskansalle kehoitukseksi yhden asian, jonka uskon sisältävän raittiusaatteemme perusvoimia. Ja se on se, että koetamme olla vähässä uskollisia ja taas vähässä uskollisuutta on se, että koetamme Jumalan apuun luottaen pitää kerran antamamme lupauksen pyhänä, sillä lupauksen rikkominen höllentää raittiustyön voimaa. Kun yksi rikkoo lupauksen, niin toinen tekee sen jo paljon helpommin. Häpeällinen teko ei näytä niin häpeälliseltä, jos on hyvin paljon niitä, jotka tekevät huonoja tekoja. Sentähden luulen

olevani oikeassa siinä, että sanon sen vieläkin teille nuoret ystäväni: koittakaamme olla vähässä uskollisia, sillä joka vähässä on väärä, se on paljossakin petollinen.”

John Lauttamus.

J. LAUTTAMUS.

Kuva, jonka tässä esitämme, ei suuria selityksiä kaipaa. Se on kuva miehestä, joka kirjoittaa.

John Lauttamus on syntynyt Kauhavalla, Suomessa 2 p. helmikuuta 1870. Tullut Amerikkaan

v. 1892. Asunut Michiganissa, Wisconsinissa ja viimeiset 17 vuotta Cloquet'issa, Minnesotassa. Meni avioliittoon Alma Hemingin kanssa, Ashlandissa, Wis., v. 1899. Jälkeen vaimonsa kuoleman (1912) on hän asunut kahden poikansa, Oiva Hjalmarin ja John Williamin kanssa. Molemmat pojat ovat käyneet läpi Cloquet'in korkeakoulun ja vanhin poika, Oiva Hjalmar, on ollut kaksi vuotta Minnesotan Yliopistossa.

Kun nyt vielä sanomme, että J. Lauttamus on ammatiltaan seppä, kuuluu "Ilmarinen" raittiusseuraan, Kalevan Ritareihin ja amerikalaiseen "Modern Woodman"-nimiseen salaseuraan, niin siinäpä on kaikki mitä meidän tarvitsee miehestä mainita. Hänen omat kirjoituksensa puhuvat hänen puolestaan enemmän, kuin mitä me osaamme hänestä sanoa.

JOHN LAMMI.

Yksi pelkäämättömmistä raittiustyön tekijöistä on John Lammi. Syntynyt Jalasjärvellä, W. l. jouluk. 16 p. 1873. Tullut Amerikkaan 1893. Yhtyi "Toivola" raittiusseuraan syyskuun 26 p. 1897. Sekä vaimonsa *Emilia*, o. s. Heinola, syntynyt Wirroilla, W. l. toukok. 2 p. 1879. Tullut Amerikkaan 1896. Yhtynyt "Toivola" raittiusseuraan elok. 29 p. 1896. Lähes 30 vuotta on kulunut ajasta raittiustyössä. John Lammi on toiminut seurassa monissa eri toimituksissa ja nykyään rahastonhoitajana. Ammatiltaan on hän kaivantotyömiestä.

KALLE OJAJÄRVI,

syntynyt Alajärvellä Vaasanl. kesäk. 19 p. 1873. Saapui Amerikkaan Ashtabula-Harbor, O., tam-mik. 24 p. 1891. Liittyi Sulo r.-seuraan Jackson-

Kalle Ojajärvi talonsa edustalla.

ville, O., perustavana jäsenenä lokak. 15 p. 1893. Täällä Sulo seuran perustavassa kokouksessa piti ensimmäisen raittiuspuheensa, selittäen miten nyt on tarkoitus perustaa paikkakunnalle raittiusseura, joka onkin kovin tarpeen vaatima. Tällöin perustettiin raittiusseura, joka oloihin nähden onnistui hyvin. Tämän jälkeen on Ojajärvi ollut jäsenenä Kunto raittiusseurassa Harborissa, Ohio, syyskuusta 1895 lokakuuhun 1898, jolloin muutti asumaan Conneautiin, O., missä on kuulunut Kilpi r.-seuraan kaiken aikaa. Ojajärveä on käytetty paljon syvien rivien keskuudessa puhujana. On ottanut osaa sanomalehtiväittelyihin ja keskusteluihin päivän kysymyksistä. Omaa niin lämpimän kansallistunteen, ettei ole jäänyt aikaa englannin kielen opettelemiseen oman kansan harrastuksilta. — Sunnuntaikoulussa on Ojajärvi opettanut monia vuosia.

Talvella v. 1901 liikkui hän S. K. R. V. Seuran puhujana. 1910 Idän Suomalaisen Rahtiusliiton puhujana. 1912 oli Marquette kauntin Rahtiusliiton puhujana. Tämän lisäksi käytetään häntä yhä vielä silloin tällöin juhlissa ja kokouksissa puhujana.

Kun mainitsemme vielä etä Ojajärvi on yksi väsymättömämpiä veljeysseuralaisia ja luottaa yhä vieläkin järjestömme uudesti rakentamiseen, niin jätämme hänen ja toivomme hänelle siunausta ja menestystä korkeudesta.

SANTERI STRANG,

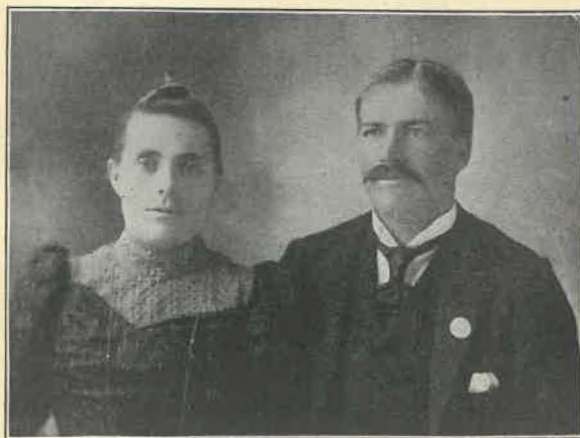
syntynyt Vimpelissä jouluk. 16 p. 1869, josta vanhempiensa mukana siirtyi Alijärvelle. Palveli Kauhavalla kauppa-apulaisena noin kymmenen vuotta, josta siirtyi samanlaiseen toimeen Helsingissä. Amerikkaan muutti hän 1898, yhtyi Voiontähhti raittiusseuraan Iron Royal kaivannolla 1903, siirtyi nykyiselle olinpaikalle Dodgevilleen, jossa meni avioliittoon Josephine Kankaan kanssa 1903. Oli perustamassa paikallista Soihtu raittiusseuraa 1911. Kaiken aikaa on mr. Strang toiminut Soihtuseuran kirjeenvaihtajana ja kaikissa mahdollisissa palveluksissa mitä raittiusasia uhraavaisimmilta palvelijoiltaan voi vaatia. Kuului myös yhden vuoden Veljeysseuran johtokuntaan. Mr. Strang on henkisesti korkealle kehittynyt ahkerana, tietopuolisen kirjallisuuden viljelijänä.

MATTI MANNER,

syntynyt Ylistarossa lokak. 27 p. 1869. Siirtyi vanhempiensa mukana Laihialle v. 1870.

Yhtyi raittiusseuraan Vaasassa v. 1886, sekä kuului Laihian raittiusseuraan yhtymällä siihen kahta vuotta myöhemmin. Tuli Amerikkaan 1893 ja yhtyi heti Kunto raittiusseuraan Ashtabula-Harborissa, O. Siirryttyään Erie, Pa. oli perustamassa paikkakunnalle Tyyni raittiusseuraa ja toimi sen jäsenenä kunnes muutti Hancockiin 1899, jossa kuului Pohjantähhti seuraan. Han-

cockista Elyyn, Minn. muutettuaan 1912, kuului paikalliseen Vesiseuraan jäsenenä kunnes uudeleen yhtyi Pohjantähteen tultuaan takaisin Hancockiin v. 1914, siis yhtämittä "arenalla" seisonut 37 vuotta, melkein pä koko ikänsä.

Sanna ja Matti Manner.

SANNA GREETA MANNER,

o. s. *Kujansuu* syntynyt Ylistarossa toukok. 25 p. 1869. Tullut Amerikkaan 1893, yhtyi Säde raittiusseuraan New Yorkissa kohta maihin saavuttuaan. Oli perustamassa vieläkin toiminnassa olevaa naisyhdistystä "Pyrkijä" New Yorkissa. Myöhemmin siirtyi Ashtabula-Harboriin, jossa heti yhtyi Kunto seuraan 1896. Mentyyään avioliittoon Matti Mannerin kanssa heinäk. 24 p. 1897,

on senjäljestä tehnyt saman kierroksen eri raittiusseurojen keskuudessa, kuin edelläolevassa selostuksessa ilmenee.

HJALMAR MÄKILÄ.

Monista rohkeista raittiustyön tekijöistä yksi on Hjalmar Mäkilä. Syntynyt Pöytyällä, T. ja P. 1. lokak. 26 p. 1885. Tullut Amerikkaan 1906. Yhtynyt "Toivola" raittiusseuraan lokak. 14 p. 1906, sekä vaimonsa *Maria*, o. s. Puskala, synt. Isossa Kyrössä, W. l. toukok. 17 p. 1881. Tullut Amerikkaan 1902. Yhtynyt "Toivola" raittiusseuraan lokak. 13 p. 1907. On yhtynyt "Suomen Ruusu" raittiusseuraan n. neljä vuotta aikaisemmin Clevelandissa, Ohion valtiossa. Lähes 20 vuotta on kulunut aikaa raittiustaistelussa väkijuomaliikettä vastaan. Hjalmar Mäkilä on toiminut monet vuodet seuran esimiehenä. Menneinä vuosina työskenteli kaivannossa; nykyään maanviljelijänä.

SOFIA KANDELIN,

o. s. *Hauru*, syntynyt Oulussa toukok. 15 p. 1848. Tullut Amerikkaan 1892 ja yhtyi Wäinö seuraan Ishpemingissä 1900. Mummu Kandelin on toimen ihmisiä, joka vanhuudestaan huolimatta ketterästi hommailee yhteispyrinnöissä ja huolehtii että sukunsa nuoremmatkin jäsenet pysyvät hyvissä suhteissa raittiusseuraan. Joka hänen esimerkkiään elämässä seuraa, ei tarvitse katuen katsella menneisyyteensä.

MATTI HURJA.

Syntynyt Evijärvellä, W. l. maalisk. 31 p:nä v. 1863. Tullut Amerikkaan 1886. Yhtyi "Toivola" raittiusseuraan toukok. 31 p. 1891. Sekä vaimon-

Matti Hurja.

sa *Anna L.*, o. s. Keisari, syntynyt Alavudella, W. l. syysk. 25 p. 1870. Tullut Amerikkaan 1889. Yhtyi "Toivola" raittiusseuraan yhdessä miehensä kanssa toukokuun 31 p. 1891, joten he rinnakkain ovat taivaltaneet raittiustyössä 32 vuotta. Matti

Hurja on toiminut seuran kirjeenvaihtajana monet vuodet.

JOHN HELLA.

68 vuotta sitte (v. 1855) syntyi Hellanmaan kylässä, ison Hellan talossa Lapuan seurakunnassa poika, jolle annettiin nimeksi Johannes. Kahdenkymmenen vuotiaana meni hän avioliittoon Liisa

J. Hella talonsa seinustalla.

Miina Lesellin kanssa, joka oli syntynyt Lapuan kirkon kylässä v. 1855. Vuonna 1889 siirtyi Amerikkaan asettuen Michiganin valtioon. Yhtyi Askel raittiusseuraan Grand Maraisissa, Mich. v. 1898. Vaimonsa tuli tähän maahan v. 1897. Sekä vähän myöhemmin 3:me poikaansa, Johan, Jaakko ja Kustaa, toisten lasten jäädessä Suomeen.

Vuonna 1901. muutti John Hella perheensä

kanssa Cloquettiin, Minn., jossa hän asuu vieläkin. Yhtyi muuttokortilla Ilmarinen r.-seuraan v. 1901, johon yhä kuuluu jäsenenä. Ensi aikoina oli John Hella sahamyllytyössä, mutta sitten myöhemmin, jolloin alkoivat pitämään suurta ruokataloa, rupesi hän olemaan enempi kotosalla kotitöissä. Heillä oli kaikkiaan 8 lasta, 5 poikaa ja 3 tytärtä. Joista ainoastaan kaksi poikaa on elossa, Kustaa ja Väinö, kumpikin ovat naimisissa ja asuvat perheineen Hellan talossa Cloquetissa. Äiti Hella kuoli v. 1921.

Kuvassa näemme isä Hellan seisomassa talonsa päinvänpuoleisella seinustalla, jonka hän on rakentanut Cloquetin suuren tulipalon, v. 1918 hävittämän talon sijalle. Hän seisoo siinä lakittomin päin Herran auringon alla, ja me olemme kuulevinamme hänen kiittäen sanovan: "Tähän asti on Herra minua auttanut!"

IDA WARGELIN,

o. s. *Kandelin*, syntyi Oulussa huhtik. 17 p. 1882. Tullut Amerikkaan elokuulla 1892. Yhtyi Väinö raittiusseuraan Ishpemingissä 1898 ja muuttokortilla Pohjantähteen Hancockissa 1901, meni samana vuonna avioliittoon mr. Isaac Wargelinin kanssa. Kaiken aikaa on mrs. Wargelin ollut toimivana henkilönä seuroissa joihin hän on jäsenenä kuulunut. Alttiisti on hän uhrannut varojaan ja kykyjään milloin vain on asiat sitä vaatineet.

JOHN JA LYDIA HASSI.

John A. Hasi on syntynyt Raahen kaupungissa, Suomessa v. 1882. Tullut Amerikkaan Cloquettiin, Minn. v. 1899. Yhtyi heti "Ilmarinen" raittius-

John ja Lydia Hassi.

seuraan, johon on siitä asti yhtämittäisesti kuulunut. Kuuluu myöskin seurakuntaan ja kannattaa kaikkia hyviä pyrintöjä. Vaimonsa Lydia Hassi, o. s. Jokela (Syrjä) on syntynyt Kannuksessa, Vaasan läänissä v. 1881. Tullut Amerikkaan, Clo-

quettiin, Minn. v. 1900. Yhtyi myöskin heti "Ilmarinen" raittiusseuraan, ja on saman seuran jäsenenä vieläkin. On myöskin jäsenenä seurakunnassa. Menivät avioliittoon v. 1902. Heillä on kaksi lasta, poika Yrjö ja tyttö Helmi.

He ovat asuneet kaiken aikaa Cloquetissa, Minn. Tekivät huviretken Suomeen v. 1911. Mr. Hassi oli ensivuosina sahamylly-yhtiössä työssä, "lumber scalerina", ynnä muissa toimissa. Sitten hän antautui kauppa-alalle, ja on toiminut kauppaapulaisena viimeiset 14:ta vuotta, siinä toimessa hän on hyvin suosittu, sekä ostajain, että myöskin isännistön puolelta.

JOHN A. PENTTILÄ.

Yksi luotetuimmista raittiustyön tekijöistä on John A. Penttilä, syntynyt Isollajoella, W. I. huhtik. 30 p. 1871. Tullut Amerikkaan 1890. Yhtyi "Toivola" raittiusseuraan lokak. 28 p. 1900. Sekä vaimonsa *Sandra*, o. s. Mäkelä, syntynyt Isollajoella, W. I. toukok. 7 p. 1876. Yhtyi "Toivola" raittiusseuraan elok. 13 p. 1905. Yhtynyt "Pohjantähti" raittiusseuraan Hancockissa, Michiganin valtiossa noin 5 vuotta aikaisemmin. Siis lähes neljännes vuosisata on kulunut raittiustyössä. John A. Penttilä on toiminut monissa eri toimissa, mutta etenkin luottotoimissa. Penttilä on menneinä vuosina työskennellyt liikealalla; nykyään on hän maanviljelijänä.

MRS MARIA THOMPSON.

Yksi toimeliaimpia raittiustyön tekijöitä seura-elämässä on Mrs. Maria Thompson, o. s. Ojala. Syntynyt Jalasjärvellä W. l. marrask. 22 p. 1887. Tullut Amerikkaan 1906. Yhtynyt "Toivon Oras" raittiusseuraan Shafferissä marrask. 11 p. 1906. Yhtynyt "Toivola" seuraan muuttokortilla heinäk. 25 p. 1909. Noin 17 vuotta on kulunut raittiusaatteen palveluksessa. Maria Thompson toimii nykyään seuran pöytäkirjurina.

Edellä mainittuun aikaan kunkin henkilön kertomuksessa sisältyy ainoastaan se aika, jonka kukin henkilö on palvellut raittiusliikkeessä yhteenmittaan.

Aikaa on kulunut raittiusliikkeen palveluksessa edellisiltä enemmän, jälkimäisiltä vähemmän, mutta sillä ajalla on kuitenkin ehtinyt valmistua horjumaton perustus puolustusvarustuksille, taistelussa "korpiroju"-liikettä vataan. Nyt jo siellä ja täällä nähdään kansan liikehtimistä, tyytymättömyyttä nykyistä laitonta korpirojua vastaan. Merkeistä päättäen ei voi olla kaukana se aika, jolloin kansan syvät rivit alkavat rajusti liikehtiä nykyistä laittomuutta tukahduttaakseen. Silloin taas tarvitaan kokeneita rintaman johtajia ja horjumattomat varustukset. Silloin sitä voidaan toivoa voittoja kun kansa itse pyrkii raittiusliikkeen turviin ilman vetämättä. Veljellinen tervehdys kaikille raittiusaatteen ystäville Crystal Fallsista.

Osansa kuolema korjasi keskeltämme viime kuluneena vuotenakin. Olisi niin paljon ollut toimintaa heidänkin varalleen, meidän mielestämme. Jäi tyhjäksi kodissa moni tärkeä paikka ja vielä tyhjemmäksi moni rakastava sydän. Mutta elämän lakikirjoissa eivät pykälät ole kirjoitetut meidän vaatimuksiemme mukaisesti. Mutta vaikka persoonat erkanevat ja ajallinen yhteistoiminta katkeaa, löytyy siteitä, jotka eivät voi koskaan ketketa siksi, että kaikin olemme yhtä Jumalassa.

Mikko Leikander, syntyi Laihialla heinäk. 4 p. 1859, saapui Amerikkaan 23 vuotta takaperin. Kuoli marrask. 16 p. 1922 Palossa Minnesotassa. Vainaja yhtyi Evelethin Valon Lähde raittiusseuraan, josta myöhemmin Palon maanviljelysseudulle muutettuaan, muutti jäsenyytensä paikalliseen Palon Riento seuraan, jonka utterana ja toimivana jäsenenä ehti hän vaikuttaa 18 vuotta. Hänen esimerkkinsä elämässä, vaikuttaa niinkauvan kuin hänen rakastettava muistonsa säilyy ystävien ja seuratoverien keskuudessa. Läheisimpiä omaisia jäi vainajalta ainoastaan yksi tytär.

Erkki Hyväri, syntyi Temmeksellä toukok. 15 p. 1861. Tuli Amerikkaan kesäk. 12 p. 1887, toimi Calumetissa kaivantotyöläisenä. Oli avioliitossa 26 vuotta Kaisa Silbergin kanssa. Yhtyi Uusivartia raittiusseuraan jouluk. 18 p. 1897. Kuoli toukok. 21 p. 1923 tapaturmaisesti, putoamalla kotinsa yläkerroksesta alas. Vainaja tunnettiin seuransa tunnollisena ja vakavana toimihenkilönä.

Jacob Mäki, oli syntynyt Isossa Kyrössä kesäk. 15 p. 1869. Tullut Amerikkaan helmikuulla 1898, toimi maanviljelijänä Burtonissa, Ohiossa. Avioliitossa hän oli yksitoista vuotta Emma Jutilan kanssa. Yhtyi Onnentoivo raittiusseuraan Burtonissa, O. jouluk. 1 p. 1918. Kuoli syöpään kotonaan kesäk. 7 p. 1923. Oli raittiusasian uskollinen puoltaja ja seuransa parasta harrastava jäsen.

Kustaa saari, syntyi Isossa Kyrössä helmik. 19 p. 1849. Tuli Amerikkaan 1871. Oli avioliitossa Liisa Kettulan kanssa. Lapsia heillä on ollut 11,

joista 8 elää. Vainaja oli Toivon Alku raittiusseuran perustavia jäseniä. Kuoli vanhuuden heikkouteen Girardissa, Ohiossa, helmik. 2 p. 1923. Rauhaisa leposi olkoon, kunnon puoliso, isä ja raittiusveli.

Kustaa Saari.

Fiina Strang, o. s. Kangas, oli syntynyt Wimpelissä maalisk. 31 p. 1886, tullut Amerikkaan vanhempiensa kansa jo seuraavana vuonna kesäkuulla 1887. Oli avioliitossa 21 vuotta Santeri Strangin kanssa. Yhtyi Soihtu raittiusseuraan Dodge

villessä, Michiganissa, jouluk. 31 p. 1911. Vainaja oli sanotun seuran perustavia jäseniä, hänen nimensä mainitaan ensimmäisenä Soihtu-seuran lupakirjassa ja hän myöskin oli ensimmäinen siinä mainituista henklöistä, joka kuoleman kautta seu-

Elina Strang.

rasta poistui. Kaiken aikaa oli hän seuran toiminnan sieluna, ollen aina valmis uhrautumaan yhteistyölle, olipa kysymyksessä minkäläatuinen tehtävä tahansa. Huolimatta siitä, että hän oli ison perheen äiti ja kotoisten velvollisuuksien ym-

päroimänä, oli hänellä ihmeteltävästi aikaa ja tilaisuutta seuratoimintaan, vaatipa se häntä milloin tahansa. Hänen aikainen poismenonsa jätti aukon paikallisen seuran toimintaan, jota on vaikea täyttää. Hän kuoli Hancockin St. Josephin sairaalassa maalisk. 31 p. 1923, ankaraan grippiin ja siihen liittyviin erinäisiin tauteihin. Kaipauksella muistetaan häntä kauvan ystävien ja seuraveroverien piirissä.

Lizzie Kultalahti, syntynyt Uudessa Suomessa, Michiganissa, jouluk. 10 p. 1895. Yhtynyt paikalliseen Metsänkukka raittiusseuraan tammik. 7 p. 1915. Näin pyhitti hän nuoren ikänsä raittiustyölle. Ammatiltaan oli vainaja sairaanhoitajatar. Kuoli keuhkotaudin murtamana kotonaan syntymäkylässään lokak. 13 p. 1922. Lähinnä suremaan jäivät vanhemmat. Kuoleman edessä ei ole ikärajaa; se korjaa yhtä mieluisasti syksyn kellastaman, kuin kesän kukoistavankin kukkasen.

Anna Jänkeselä, o. s. Holma, oli syntynyt Alahärmässä Suomessa v. 1843. Tullut Amerikkaan kesäkuulla 1890. Oli avioliitossa John Jänkeselän kanssa. Yhtyi Vesi raittiusseuraan joulukuun 24 p. 1900. Kuoli äkkiä sydänhalvaukseen syyskuun 9 p. 1923 kotonaan Elyssä, Minn. Vainaja oli yhteispyrintöjemme horjumattomia kannattajia.

“Herra antoi, Herra otti, kiitetty olkoon Hänen nimensä”.

Clopuettia kiertämässä.

Kun Mrs. Minnie Michelson ja minä kuljimme keräämässä ilmoituksia tähän Kalenteriin, ymmärsivät kaupunkimme liikemiehet meitä niin hyvin ja antoivat asiallemme niin hyvän tunnustuksen etten löydä sanoja joilla voisin kiitollisuutemme tunteet täysin tulkita. Lausun kumminkin jonkun sanan kiitollisuutemme osoituksena, saattaakseni samalla lukiain huomioon ne arvoisat liikehuoneet ja ammatti-toimistot, joissa meillä oli kunnia käydä, ja joidenka antamat ilmoitukset täydentävät tämän kirjan sivuja.

Kävimme ensinnä kaupunkimme sanomalehden, Pine Knot'in toimistossa. Jossa toimittaja Mr. Vibert, antoi asiallemme niin suurta huomiota, että siitä saamamme rohkeus kesti meillä läpi taipaaleen. Toinen toimittaja, Mr. Elfes, hyvä mies hänkin ja polttaa hyviä sikaaria (Tätä emme lue "hyvän" miehen kunniaksi. — Toim.) ei sattunut olemaan kotona. Oli mennyt Dakotan viljavainioille katsomaan tuleeko riittävästi nisua.

Alotimme sitten varsinaisen matkamme W. J. Peters'in kaupasta, jokainen cloquetilainen tietää missä se on. Mr. Peters on hyvä liikemies ja hyvä — "Modern Woodman".

First National Pankin vara-presidentti Mr. Di-

xon, antoi suuren ilmoituksen, mutta "suuripa" hän on mieskin, suurin liikemies siinä ympyrässä jota kiersimme.

Valokuvaaja, Mr. Olson napsahutti minusta kuvan. Ja katsokaapas vain eikö se olekin hyvin nistunut; se on jossakin paikassa tässä kirjassa. Mrs. Michaelsonista tuli vieläkin parempi kuva, se on myöskin tässä kirjassa.

Raiterin Hospitaali on hyvä laitos, ja erittäin tarpeellinen, varsinkin tänä auto-aikakautena.

Rexal Drug Store on myöskin tarpeellinen laitos. Mutta joka kerta kun minä tapaan sen omistajan, apteekkari Proulx'in, muistuu mieleeni kohtaukseksi Cloquetin tulipalon jälkeisenä päivänä Superiorissa. Jolloin hän vastaan tullessa levitti sylensä sanoen: "Näin paljo minulle jäi—".

Reliable Investmant Companyn liikehuone on näköjään kuin pankki, mutta siellä ristikon takana on pieni "karhu". Mr. Arne Karhu, joka on siellä työssä, on tunnetun hancockilaisen Heikki Karhun poika.

Menessämme Cox & Michaelsonin konttoriin, poikkesimme uutta hammaslääkäriäkin puhuttelemassa. Ja minä olisin heti saman tien korjautanut hampaani tohtori Stunkard'illa, mutta ei ollut aikaa. Mennäänpä toiste.

Mr. Michaelson ei ollut konttorissaan, oli varmaankin Duluthissa tulipalo-asiain vuoksi, jossa hän on käynyt joka toinen päivä viimeisten kolmen vuoden aikana. Mr. Cox oli konttorissaan ja olisi totuttuun tapansa kirjoittanut meille heti

pankki-nuutan, mutta me emme etukäteen ottaneet.

Minä olen luullut, ettei maalaamattomia naisia, eikä väärentämättömiä Panama-hattuja enää olekaan, mutta sain minä vielä yhden oikein "Genuine" Panamahatun Monttaanasta tulleelta kauppiaalta J. Lieberman'ilta.

Thorpe & Son tarkoittaa melkein samaa kuin isä ja poika. Ja siksipä siinä stoorissa tiedetäänkin minkälainen puku sopii isälle ja minkälainen pojalle.

Hon. Desen on valtiomme lainlaatijakunnassa, mutta hänen paartnaristaan Mr. McKenna'sta voi tulla Yhdysvaltain presidentti. Hän, vaikka vielä nuori, on paikkakunnan parhain puhuja.

Loijarit ovat viisaita miehiä, mutta erehtyvät ne nekin toisinaan. Maailman sodan aikana, jolloin pidettiin neljän minuutin puheita luuli loijari Fesenbeck minuakin puhujaksi ja määräsi puhujan paikalle. Eräs arvoisa pappismies, yksi saman illan puhujista, kiitteli vielä minua, sanoen: "Kyllä minä uskon että te piditte hyvän puheen, paha vaan, etten ymmärtänyt kieltänne." Se oli tosiaankin paha. Mutta ei sitä ymmärtänyt itse Fesenbeckikään, vaikka hän onkin jo monta vuotta opetellut suomen kieltä. Mutta Mr. Yetka'sta, paartnaristaan, vaan tulisi hyvin vähällä vaivalla kielimies, hän ääntää jo suomenkielen melko puhtaasti, mutta se ei ole ihmekään, hän kun on naimisissa meidän entisen musiikkititserin kanssa.

Sillä Mrs. Yetka tyttönä ollessaan kävi usein meillä antamassa vanhanmaan tytöille musiikkiopeustusta. Hyvin tytöt toisistaan pitivätkin — itkivät kun erkanivat.

Davis Hardware Companyn liike on edistynyt niin, että ovat päättäneet rakentaa suuren liikehuoneen Arch streetin ja Avenue C:n kulmaan. Mutta heidän stoorissaan onkin emäntä itse, Mrs. Davis, perään katsojana.

Northwestern State Pankki on hyvä rahainsäilytyspaikka. Kasööri, Mr. Andersonin ruokanoksia pitäisi pienentää, muutoin hän lihoo itsensä kuoliaaksi ja silloin Cloquet menettäisi hyvän laskumiehen.

Mutta jos puhutaan hyvästä kauppamiehestä, hyvästä kalamiehestä ja hyvästä hunttarista, niin siloin meidän täytyy tunnustaa, että Mr. Kuitu, on jokainen niistä. Kuitun paartnari, Mr. Mattinen, (hyvä mies hänkin) tutkii liike-elämää sen äärimäisiä rajaviivoja myöten; kulkee kesäiseen aikaan Big Lakella maata kliinaamassa.

Dray-man J. E. Johnson myy kolia ja toimittaa kuorma-ajoa, satoi tahi paistoi. Mutta jos tahdotte jääkermää niin käykää Cloquetin meijerissä.

W. S. Lane on myynyt minulle kolia 18 vuotta, ja hyvin olemme kauppoissa sopineet. Hyvin sovimme nytkin, vaikka tässä kaupassa kyllä liikkui rahat toisaallepäin kuin kolikaupassa. Mutta mitä sillä on väliä minnepäin rahat liikkuvat, pääasia vaan on, että ne liikkuvat.

Dr. R. G. Spurbeck joku vuosi sitten korjasi

meidän Willen polven, joka potkupallopelissä meni pahasti pois paikaltaan. Polvesta tuli kuin uusi. Juoksin minä kerran itsekin Dr. Spurbeekin konttoriin silmä kourassa. Jolloin tohtori käski konttoritytön vetää minua tukasta, samalla kun hän itse puhdisti silmääni. Silmästä tuli O. K. Mutta jos minulla olisi sattunut olemaan hammas-tauti, niin kyllä minä olisin mennyt siitä toisesta ovesta Dr. McDonaldin puheille.

The White Store, joka siinä valtakadun kulmas-sa pitää apteekkia sylissänsä kuin äiti lastaan, on hieno liikepaikka. Mutta siinäpä onkin papin poi-ka, Mr. Swenson, liikkeen johtajana.

Schieder-mayer on vanha kunnioitettu sukunimi. Mutta se on vaikea lausua, vaikka ei siinä ole kuin 13 kirjainta. Ja siinä ajassa mikä minulta menee sitä oikein lausuessani, leikkaa Mr. Max Schieder-mayer monta paunaa lihaa, mutta hän onkin ensi-mäisen numeron putseri.

Ervin Hardware on itäpään rautakaupan uusi nimi. Se on stoori, jossa kyllä kannattaa käydä kauppoja tekemässä. — Mutta jos haluaa nähdä suuren sekataravakaupan niin silloin on parasta käydä samalla Johnson Bros. stoorissa. Toinen, viimeksi mainitun liikkeen omistajista, Mr. Olaus Johnson, kävi hiljattain vanhassa maassa, ja vei samalla oikein kättä myöden Amerikan terveiset synnyinmaansa, Ruotsin kuninkaalle.

Emil J. Buskala, entinen pallon pelaaja, laittaa kelloja käyntiin, myy juveelitavaraa ja kulkee Big Lakella yötä olemassa. Vanhempi Buskala (72

vuoden vanha) teetti minulla hiljattain pienen kellosepän vasaran, joka on niin pieni, että sitä ei va-saraksi tuntisi jos ei nimeä kuulisi.

Andersonin puoti, joka on siinä Buskalan vie-ressä on aina täynnä ostajia. Jotakin hyvää siel-lä täytyy olla.

Victor J. Strom, jonka stoori on siinä melkein vastapäätä, puhuu useampaa kieltä kuin yksikään Cloquetissa. On ollut Kadettikoulussa ja osaa piirtää Europan kartan ulkomuistilta; myy pal-jon tavaraa. — Mutta joka haluaa saada mittain-sa mukaan tehdyn puvun, tahi haluaa prässäyttää vanhan pukunsa, niin menkään siitä toisesta oves-ta räätäli Paul Pirhon puheille.

Ihmisen terveys ja voima riippuu suurimmaksi osaksi hänen hampaistaan. Jos ette usko, niin kysy-kää Dr. C. L. Sandstromilta, hän on hammas-lääkäri ja urheilija, kyllä sen tietää Dr Whitemo-rekin. Dr. Whitemore, ellen väärin muista, oli kolmas mies Cloquetissa, joka osti automopiilin, mutta Mr. Levack, autojen myyjä, on entinen sep-pä, joten hän tietää ei ainoastaan, miten autoja ostetaan ja myydään, mutta hän myöskin tietää miten niitä korjataan.

Raiters Pharmacy on paikka, josta saa lääkkei-tä ja kaikellaisia pilleriä ja pulveria. Mutta jos haluatte saada jotakin roffimpaa ainetta, esim. sementtiä, niin telefontkaa Peter Hyttiselle. Mr. Hyttinen ajaa niin paljon sementtiä, että yhdek-sännen kadun, jonka varrella hän asuu, on pitänyt tervata.

Minä olen ollut harvoin sairaana ja silloinkaan ei sairauteni ole ollut hengenvaarallista laatua. Kerran minun korvani tukkeutuivat, niin etten kuullut visselin puhallustakaan muulloin kuin silloin kuin se työstä pois kutsui. Mutta kun minä olin vähän aikaa Dr. Eppard'in hoidettavana, niin korvani rupesivat tekemään entistä tehtävänsä. Mutta en usko että olisin saanut niin pian kuuloani takaisin, ellei tohtorin hyvänlaatuinen rouva, Mrs. Eppard olisi ollut tohtorilla apulaisena, jonka ystävällistä puhetta halusin kuulla.

Cloquet Auto & Supply Co. ja Henry Ford on melkein yksi ja sama. Ja, mikäli minä olen saanut kuulla, molemmat vastustavat moonshinea. Mutta John H. Mattson on se mies, joka rupesi pulskistuttamaan Cloquet Ave. ja 14 kadun kulmaa, rakentamalla siihen suuren auto-tallin. Nyt se on yksi kauneimpia kadunkulmia kaupungissamme. Ja siinä on Buick service.

Cloquetin itäinen pää aina vaan paisuu asukkaista. Mutta onpa siellä Kolseth & Co. suuri stoori, jossa kyllä piisaa ruoka- ynnä muu tavara.

Thomas Meraw on ainoa mies jonka tunnnen, joka on asettanut vaimonsa samalle tasolle itsensä kanssa. Heidän yhteinen liikennimensä Meraw & Meraw tarkoittaa henkilökohtaisesti Mr. Meraw ja Mrs. Meraw. Mutta Mr. Meraw on muutenkin parempi kuin tavalliset miehet, hän tekee meille rehellistä palvelustaan vielä sittenkin, kun tämä maailma on meidät hyljännyt; toimittaen meidän maallisen tomumme haudan lepoon. Mei-

dän vaan tulisi oppia elämään niin, että me olisimme valmiit silloin kun meidät täältä pois kutsutaan.

Cloquet, Minn., syyskuulla 1923.

J. Lauttamus.

KOLSETH & CO.

SEKATAVARAKAUPPA

Cloquet ave. ja 14 kadun kulmassa.

CLOQUET, MINNESOTA

W. L. McDonald, Hammaslääkäri

Proulx Building,

CLOUQUET, —:— MINNESOTA

NORTHWESTERN STATE BANK,

CLOQUET, MINN. — — Pääoma ja vararahasto \$60,000.00.

PEOPLES STATE BANK,

CLOQUET, MINN. —:— Pääoma ja vararahasto \$60,000.00.

Reliable Investment Company

Pääoma \$200,000.00.

Vakuutus, Lainausta ja Kiinteistö liike.

CLOUQUET, —:— MINNESOTA

E. J. Proulx's Apteekki

(The Rexal Drug Store)

Arch kadun ja C. avenuen kulmassa.

CLOUQUET, —:— MINNESOTA

VESI RAITTIUSSEURA No. 22.

P. O. Box 425, ELY, MINN.

Compliments of—

DAVIS HARDWARE

Huonekaluja ja rakennustarpeita. — Pieni puoti isossa liikkeessä. — Meidän hintamme ovat oikeat aina ja yhäti.

M. E. DAVIS, liikkeenjohtaja.

JOHN H. MATTSON

Buick automobiilejä ja G. M. C. trokeja.

Myydään ja asioidaan.

1308 Cloquet Ave. Puhelin 510.

CLOQUET, MINNESOTA

JOHNSON BROS.

Liikekeskusta vaatetavaralle, kengille, naisten valmiille vaatteille, huonekaluille ja rautatavarelle Carlton kauntissa.

CLOQUET, MINNESOTA

Tri

R. M. Eppard

Lääkäri ja kirurgi.

Puhelin 421.

CLOQUET,

Tri

M. K. Whittemore

Hammaslääkäri.

Puhelin 121.

Leb Teatteri rakennus.

MINNESOTA

FIRST NATIONAL BANK

Jäsenenä Federaalisessa säästösysteemissä.

CLOQUET,

MINNESOTA

Pääoma ja vararahasto \$125,000.00.

Säästötalletukset kaksi ja puoli miljoonaa dollaria

Vanhin ja voimakkain pankki Carlton kauntissa. Lainoja farmeille ja kaupunkiin toimitetaan pikaisesti ja halvimmalla.

Palovakuutus ja ulkomaiden rahanvälitys-toimisto.

JOHTOKUNTA: R. M. Weyerhauser, G. H. Prince, C. L. Dixon ja H. C. Hornby.

Te voitte nykyään ostaa——

kaiken mallisia Ford autoja, trokeja ja traktoreita \$5.00 käteismaksulla ja sellaisilla kuumaksu-sopimuksilla kuin itsellenne parhaaksi näette.

Tämä on helpoin ja paras keino päästä parhaiten tehdyn auton omistajaksi.

Cloquet Auto- ja Suply Co.,

CLOQUET,

MINNESOTA

CLOQUET CREAMERY

Meijeri, jossa valmistetaan voita ja jääkermää.

CLOQUET,

MINNESOTA

KUITU ja MATTINEN

SEKATAVARAKAUPPA

CLOQUET,

MINNESOTA

Tarjoaa teille hyvän ja rehellisen palveluksen. Huokeimmat hinnat kuin muualla ja ennenkaikkea, parhaimmat tavara-arvot, jonka seikan toteaa tehtailijain nimet tavarosamme.

Sen enempää emme lupaa. Joka enemmän lupaa, sen täyttämistä varmasti pitkästytään odottamaan.

THE PINE KNOT

Viber & Elfes, toimittajat.

Kaikellaista painotyötä liikealalla.

CLOQUET,

MINNESOTA

ERVIN HARDWARE

Kaikellaista rautatavaraa, maalia ja urheiluvälineitä.

CLOQUET,

MINNESOTA

The White Store

Siisti ruokatavara-kauppa. — Saappaita ja kenkiä.
C avuenuen ja Arch katujen kulmassa.

CLOUQUET, —:— MINNESOTA

Max Schiedermayer

Tuoretta ja savustettua lihatavaraa.
Puhelin 57.

CLOUQUET, —:— MINNESOTA

J. Lieberman

Vähittäiskauppa miesten vaatetustavaran alalla.

CLOUQUET, —:— MINNESOTA

Meraw & Meraw

Hautaus toimisto

CLOUQUET, —:— MINNESOTA

ANDERSON'S

Vaatetavara-, miesten vaatetus- ja kenkäkauppa.
1012 Cloquet Ave., 10 ja 11 kadun välillä.

CLOUQUET, —:— MINNESOTA

Pirhon Räätälin liike

Vaatteita puhdistetaan, prässäetään ja korjataan. Pukuja ja palttoita tehdään tilauksen mukaan. Sopivaisuus taataan.
PAUL PIRHO, omistaja.

801 Cloquet Ave. Cloquet, Minnesota

Tohtori R. G. Spurbeck

Proulx Building,

CLOUQUET, —:— MINNESOTA

Tohtori C. L. Sandstrom

Raiter Building

CLOUQUET, —:— MINNESOTA

RAITER'S SAIRAALA

CLOUQUET, —:— MINNESOTA

RAITER'S APTEEKKI

Täydellinen farmaseutti reseptien alalla.
901 Cloquet Ave. Puhelin 221.

CLOUQUET, —:— MINNESOTA

Tri Stungard, Hammaslääkäri

Avoinna maanantai-, keskiviikko- ja lauantai-iltoina. Muina
iltoina sopimuksen mukaan.

Toinen lattia Reliable Bldg., Cloquet, Minnesota.

LAKIASIOITSIJAT

Cox & Michaelson.

CLOUQUET, —:— MINNESOTA

Fesenbeck & Yetka

Lakiasioitsijat.

CLOUQUET, —:— MINNESOTA

COMPLIMENTS OF—

Diesen & McKenna, Lakiasioitsijat

CLOUQUET, MINNESOTA

W. S. LANE

Välittää kolia.

PUHELIN 20. CLOUQUET, MINN.

307 Arch St.,

CLOUQUET, MINN.

Puhelin 451

J. E. JOHNSON

Koli- ja kuorma-ajuri.
Puhelin 90.

CLOUQUET,

MINNESOTA

Victor J. Strom

Ostakaa pukunne, kenkänne, hattunne ja lakkinne meiltä,
sillä hintamme ovat aina oikeat.

CLOUQUET,

MINNESOTA

Emil J. Buskala

Hallmerkin Juvelitavaraa.

CLOUQUET,

MINNESOTA

LEVACK'S GARAGE

Dort ja Chevrolet autoja.
Palvelusta kaikille autoille tekevät ensiluokan mekaniikot.

CLOUQUET,

MINNESOTA

Peter Hyttinen, Vähittäismyymälä

Sementille, Kalkille, Plaastarille, Kongriitti sekoituksille
y. m.

CLOUQUET,

MINNESOTA

Ostakaa miesten ja poikasten puvut ja kengät

Thorpe & Son liikkeestä

Länsipuolella,

CLOUQUET,

MINNESOTA

HIBBING TABLE SUPPLY

NIEMI & LUOMA, omistajat.

Hienointa ja parhaita ruokatavaraa, savustettua ja suolat-
tua lihaa.

2406 FIRST AVE. Phone 672-W SO. HIBBING, MINN.

ARVID KOLEHMA

Suipakka- ja makeiskauppa, sekä pilatti- ja rahanvälitys-
liike. Myöskin yleinen kansan kahvila.

MIC
VIRGINIA,

MINNESOTA

20500 Tuisku 30 1980

SUOMEN VARAKONSULIN VIRASTO

Vaadittaessa valmistaa, laatii ja vahvistaa valta-, kaup-
pa- ynnä muita asiakirjoja, niiden Suomessa käyttämistä
varten; välittää matkapassasioita; ja toimeksi ottaa kaik-
kia tehtäviä jotka kuuluvat Suomen Varakonsulin toimi-
alaan. Kirjevaihto-osoite:

VICE CONSULAT OF FINLAND.
Charles O. Jackola, varakonsuli.

VALTION LAISSA VAHVISTETTU SUOMALAISEN ASIOIMISTO- JA MATKAPILETTILIIKE.

Välittää matkapilettien myyntiä Suomeen ja Suomesta
Yhdysvaltoihin kaikille ensiluokan valtameriinjoille.
Siirtolaislain vaatimia takauskirjoja ja asiapapereita Ame-
rikaan tuloluvan saannin helpottamista varten valmistetaan.
Asioimisto välittää ja valvoo velkainperimis-, perintö-
ynnä muita asioita Amerikassa ja Suomessa.

Kaikkissa patenttihakuaasioissa Yhdysvalloissa voitte kääntä-
yä tämän Asioimiston puoleen luottamuksella. Keksintön-
ne pysyy omana tietonanne, kunnes saatte sille Yhdysval-
tain hallituksen patentin. Viraston yhteydessä on täydellinen
ja ajanmukainen neuvonanto-osasto sekä viljeltyjen ja
perkaamattomien farmimaitten myynti-asioimisto.

Asioiminen voi tapahtua joko henkilökohtaisesti tai kir-
jevaihdon kautta. Osoite:

CHARLES O. JACKOLA,

BOX 217. Borgo Block,

CALUMET, MICH., U. S. A

Minnesotan Raittiusliitto

J. E. LAUKKA, esimies

JOHN ROMPPAINEN, kirjuri

Box 152, Hibbing, Minn.

BROOKLYN AUTO CO.

ADOLPH SALLILA, omistaja.

Kasoliinia, öljyä ja autotarpeita. — Gray autoja.
312 SECOND AVE., HIBBING, MINN.
Puhelin 929-J. Asuntoon 1778-J.

T:ri John Rähälä

VIRGINIA,

MINNESOTA

MATTSON'IN LEIPOMO

223 Second Street North. Puhelin 584-W.

VIRGINIA,

MINNESOTA

126-1980

McLOGAN-PEARCE MUSIC CO.

Pohjois-Michiganin suurin musiikkiliike.

337 Fifth Street,

CALUMET,

MICHIGAN

Myymälä myöskin Iron Mountainissa.

Uusi suomalainen rahalaitos.

Lainamme rahaa 7 pros. korolla ja maksamme
5 pros. korkoa säästötalletuksista.

The City Savings and Loan Co.

Maine Bank Bldg.

ASHTABULA HARBOR, OHIO.

MATTSON'S LEIPOMO

223 Second Street North

VIRGINIA,

MINNESOTA

Puhelin 584-W

POHJANTÄHTI R.-SEURA No. 1

L.Box 13, HANCOCK, MICH.

Pitäää kokouksiaan perheissä ja juhiansa kirkon haalissa.

J. R. MÄNTY, Hautaantoimittaja

616 Quincy St.,

Puhelin 254

HANCOCK, MICH.

SIKOLAIKUISINSTITUUTTI

EDUCATIONAL KALEVA KAHVILA

Tu. Aina herkullista kotona paistettua ja keitettyä, mitk. vain
haluatte.

2056 HANCOCK,

EMIL TONTONIEMI

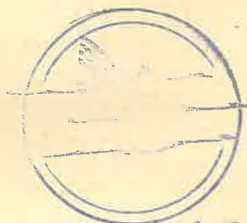
MICHIGAN

Sisällysluettelo.

	Sivu
Almanakka osasto	3
Miten kansallinen kieltolaki saavutettiin, sekä tilastotau- lukot ja kieltolakivirkkailijoiden osotteet y. m.	15
Itkevä kannel (runo), kirj. Matti Johnson	38
Veljeysseuran toiminta kuluneena vuotena, kirj. Hilma Hamina	41
Veljeysseuran vuosijuhla, kirj. H. H.	53
Raittiustyön nykyiset mahdollisuudet (Puhe V.-Seuran vuosijuhlassa pitänyt mrs. Miina Perttula-Mäki	58
Veljeysseuran vuosikokouksessa, kirj. J. Lauttamus	67
Muistelmia nälkävuosilta Suomesta, kirj. Akseli Rauan- heimo	72
Espanjan tyranniutta Euroopassa	81
Huudan herätkää, kirj. Matti Manner	88
Missä ja miten valmistetaan nykyaikaisia viinaksia	91
Jumalan kukka, kirj. Hilma Hamina	94
Aidin uni (runo)	98
Tuhottua elämää, kirj. Josephine Mikkola	99
Rukoile ja tee työtä, kirj. Roosa Vuoti	102
Onko Antti Luomala täällä, kirj. K. O.	105
Pettymys, kirj. Mamie Eleonora Ollila	112
Ennen ja nyt, kirj. Maikki Ruoppila-Grönholm	116
Köyhän pojan elämää, kirj. K—o	120
Nauravalle (runo), kirj. Evi N.	128
Kekrimuistoja v. 1898, kirj. Sofia	129
Riita lasten tutista, kirj. Kalle Potti	132
“Ford” puhemiehenä, kirj. Arvio	137
Mä laulan vaan (runo)	141
Vielä seisoo armeijamme asemissaan, kirj. Hjalmar Mä- kilä	142
Nuoriso elämä kutsuu, kirj. M. M. K.	143
Jumalalliset lakipykälät ja juoppous, kirj. Santeri Alkio 156	
Venesotan Raittiiliiton puheenjohtajan vuosikertomus, kirj. J. E. Laukka	159
Jotakin Suomen kieltolaista, kirj. K. A.	166
Väänämön kannel (runo)	170
Joulunvietto Laihialla 1860 luvulla, kirj. Ida M.	172
Kalevala ja kansallismoraali, kirj. Johannes Virtanen ..	177
Elämäkerta osasto	180
Muistosoja vainajille	201
Cloquettia kiertämässä, kirj. J. Lauttamus	206

126-1980

SIHTOLAISEUSINSTITUUTTI
MIGRATION SERVICES
Turun Yliopisto
20500 Turku 50 - 17900

126-1980

Joulukerkkuja ilmaiseksi—

ei mistään saa, mutta

EILOLA & CO. HANCOCKISSA

antaa niitä pikkurahoilla. — Puhtain liha- ja ruokatavarakauppa. Ystävällinen ja nopea palvelus.

Silmälaseja

Myöskin postin välityksellä. Kysykää ohjeita. Motto: "Sopivat lasit tahi rahanne takaisin". Tehtaan hinnoilla.

HENRY CARLSON,

825 SUMMIT ST.,

HANCOCK, MICH.

KUKKOSEN VALOKUVAAMO

Valikoima sieviä kuvatauluja ja raameja.

HANCOCK,

MICHIGAN

SUOMALAINEN APTEEKKI

Axel Durchman, omistaja.

HANCOCK,

MICHIGAN

T:ri Henry Holm

ottaa vastaan sairaita Hancockin Suomalaisessa Sairaalassa.

HANCOCK, MICHIGAN

Matt Mattson Bottling Works

Valmistaa kaikellaisia virvokejuomia.

HANCOCK,

MICHIGAN

SIPPOLA JA NIEMI

Ensiluokan Liha- ja Ruokatavarakauppiaat.

HANCOCK,

MICHIGAN

Ainoa Amerikan suomalaisten keskuudessa ilmestyvä

kaksikielinen kasvatuksellinen julkaisu

Koti-Home

126-1980

tilataan osoitteella:

KOTI-HOME

HANCOCK. MICHIGAN

Asiamiehiä halutaan kaikille.

Säästöne tekevät 5 pros. korkoa silloin kuin säästätte meillä.

Avatkaa säästötilinne tänään.

Detroit and Northern Michigan Building & Loan Association

HANCOCK,

MICHIGAN

KORU-KALEVALA

tai joku muu suomalainen merkkiteos arvokkaassa asussa on erinomainen joului- tai syntymäpäivälahja. Meillä on sellaisia teoksia varastossa. Kysykää luottola.

Suomalais-Luterilainen Kustannusliike,

HANCOCK,

MICHIGAN